Kommunstyrelsens samhällsbyggnadsutskott

§103 Dnr KS 2023-1001

Allmänna vattentjänster i Björknäs och Gummarö
Beslut

Kommunstyrelsens samhällsbyggnadsutskott föreslår:

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna samhällsbyggnadskontorets yttrande som sitt eget och översänder det till Länsstyrelsen Stockholm.

Sammanfattning av ärendet

Med anledning av en till Länsstyrelsen i Stockholm inkommen skrivelse från Björknäs–Gummarö samfällighetsförening, har länsstyrelsen begärt att Norrtälje kommun ska yttra sig över skrivelsen. Av skrivelsen framgår huvudsakligen att samfällighetsföreningen önskar att kommunen ska fatta beslut om verksamhetsområde för allmänna vattentjänster för de fastigheter som ingår i samfälligheten. Förvaltningen bedömer att det varken med hänsyn till skyddet av människors hälsa eller miljön finns ett behov av att tillgodose behovet av vattentjänster i ett större sammanhang för den aktuella bebyggelsen inom samfällighetens område.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande allmänna vattentjänster i Björknäs och Gummarö
Bilaga 1 - Yttrande över fråga om allmänna vattentjänster avseende Björknäs och Gummarö
Bilaga 2 - Begäran om yttrande från Länsstyrelsen
Bilaga 3 - Skrivelse från samfällighetsföreningen till Länsstyrelsen
Bilaga 4 - Södra Roslagens miljö- och hälsokontors yttrande över LAV 6§ ansökan Björknäs-Gummarös samfällighetsförening
Bilaga 5.1 - VA-plan för Norrtälje kommun 2020
Bilaga 5.2 - Bilaga 1 till VA-plan för Norrtälje kommun 2020
Bilaga 5.3 - Bilaga 2 till VA-plan för Norrtälje kommun 2020

Beslutande sammanträde

Yrkanden

Roland Brodin (M) yrkar att kommunstyrelsens samhällsbyggnadsutskott beslutar i enlighet med samhällsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande i ärendet.

Beslutsgång

Ordförande föreslår att samhällsbyggnadsutskottet beslutar i enlighet med Roland Brodin (M)s yrkande och finner att utskottet beslutar i enlighet med förslaget.

Paragrafen är justerad

NORRTÄLJE KOMMUN

TJÄNSTEUTLÅTANDE

Datum: 2023-09-25
Diarienummer: KS 2023-1001

Samhällsbyggnadskontoret, Planavdelningen

Handläggare: Johan Mattsson
Titel: Översiktsplanerare
E-post: johan.mattsson@norrtalje.se

Till: Kommunstyrelsens samhällsbyggnadsutskott

Allmänna vattentjänster i Björknäs och Gummarö

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens samhällsbyggnadsutskott föreslår:
Kommunstyrelsen beslutar att godkänna samhällsbyggnadskontorets yttrande som sitt eget och översänder det till Länsstyrelsen Stockholm.

Sammanfattning av tjänsteutlåtandet

Med anledning av en till Länsstyrelsen i Stockholm inkommen skrivelse från Björknäs–Gummarö samfällighetsförening, har länsstyrelsen begärt att Norrtälje kommun ska yttra sig över skrivelsen. Av skrivelsen framgår huvudsakligen att samfällighetsföreningen önskar att kommunen ska fatta beslut om verksamhetsområde för allmänna vattentjänster för de fastigheter som ingår i samfälligheten. Förvaltningen bedömer att det varken med hänsyn till skyddet av människors hälsa eller miljön finns ett behov av att tillgodose behovet av vattentjänster i ett större sammanhang för den aktuella bebyggelsen inom samfällighetens område.

Ärendet

Beskrivning

Med anledning av en till Länsstyrelsen i Stockholm inkommen skrivelse från Björknäs–Gummarö samfällighetsförening, har länsstyrelsen den 11 maj 2023 begärt att Norrtälje kommun ska yttra sig över skrivelsen senast den 2 oktober. Kommunen har begärt, och fått, förlängd svarstid till den 13 november. Av skrivelsen framgår huvudsakligen att samfällighetsföreningen önskar att kommunen ska fatta beslut om verksamhetsområde för allmänna vattentjänster för de fastigheter som ingår i samfälligheten.

Samfälligheten har i sin skrivelse till länsstyrelsen sammanfattningsvis anfört att samfällighetens vattenanläggning är underdimensionerad och av och till haft problem att tillgodose behovet av vatten. Fastighetsägare som deltar i samfälligheten har till och från haft problem med vattenkvaliteten, främst med avseende på mangan och koliforma bakterier. Samfälligheten har begränsade resurser och har därför svårt att upprätthålla kvalitetskrav och den standard som anläggningen kräver. Flera fastigheter inom området har borrat egna brunnar och cirka 30 % av fastigheterna bebos permanent. Fastigheterna har enskilda avlopp av varierande kvalitet. En ny brunn för dricksvatten planeras och en gemensamhetsanläggning för avlopp är under utredning.

Kommunens skyldighet att fatta beslut om verksamhetsområde regleras i 6 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen). Skyldigheten inträder enligt bestämmelsen om det utifrån skyddet för människors hälsa eller miljön finns behov av att ordna vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang.

Björknäs-Gummaröns samfällighetsförening består av sammanlagt 212 fastigheter. Samfälligheten förvaltar två gemensamhetsanläggningar. En för vägar (ga:5) och en för vattensystem, båt-, badplatser, badhus, samlingslokal, vattenledning till Baltora, grönområden (ga:2). Fastigheterna omfattas av byggnadsplan för Gummarön 1:1 och Björknäs 2:6 m.fl. från 1966, avsedd för

fritidshusbebyggelse. Byggnadsplanen medger att det per tomt endast får uppföras en huvudbyggnad och ett uthus med en sammanlagd yta av högst 120 m^2, förutom ett kvarter där det per tomt endast får uppföras en huvudbyggnad och ett uthus med en sammanlagd yta av högst 80 m^2. Bebyggelsen får inte innehålla mer än en våning och vind får inte inredas. Samtliga tomter, med något undantag, är bebyggda. Bebyggelsen utgörs till största del av fritidshus och en mindre andel permanentboende. Området omfattas inte av planer på exploatering eller utveckling av bebyggelsestrukturen.

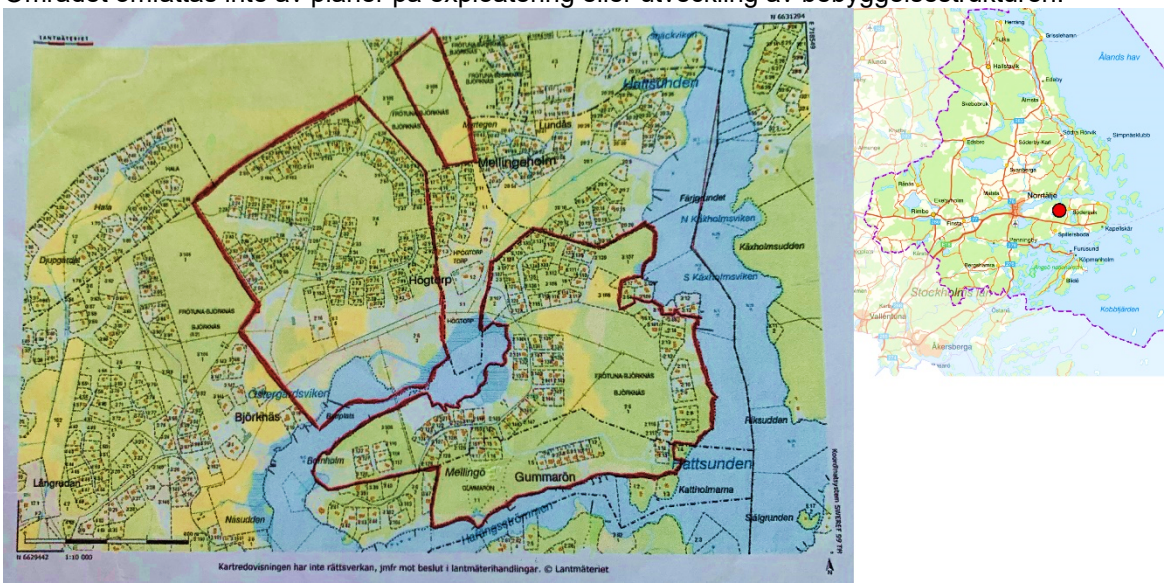

Figur 1 - Till vänster: Bild över samfällighetsföreningens avgränsning (markerat i rött) enligt föreningens egen ritning som skickats till länsstyrelsen. Till höger: Orienteringsbild med aktuellt område markerat med röd prick

Lagkrav

Sammanfattningsvis anger 6 § vattentjänstlagen att om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang så är det ett kommunalt ansvar att ordna detta. Med stöd av 51 § vattentjänstlagen utövar länsstyrelsen tillsynen över att kommunen fullgör denna skyldighet.

Koppling till gällande styrdokument

VA-plan för Norrtälje kommun 2020 (antagen av kommunfullmäktige 2020-05-11) är det centrala styrdokumentet avseende kommunens VA-planering. VA-planen ligger till grund för beslut om utbyggnad av och investeringar rörande den allmänna VA-anläggningen.

Ekonomiska konsekvenser och riskanalys

Med hänsyn till att det finns begränsade resurser att tillgå för VA-utbyggnad i kommunen så skulle en utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen för anslutning av Björknäs och Gummarö sannolikt innebära påverkan på befintlig VA-planering genom att utbyggnad till andra i VA-planen prioriterade områden måste senareläggas. Det gäller även för infrastrukturella eller kapacitetshöjande utbyggnadsprojekt som är nödvändiga för att kunna genomföra utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen i de områden som är prioriterade i VA-planen.

Förvaltningens analys och slutsatser

Ärendet har hanterats av samhällsbyggnadskontorets planavdelning och miljö- och hälsoskyddsavdelning, med medverkan av Norrtälje vatten och avfall AB samt Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontor (SRMH), i egenskap av kontrollmyndighet för livsmedelskontrollen på delegation från Bygg- och miljönämnden. Förvaltningens analys och slutsatser redovisas i sin helhet i *Bilaga 1 – Yttrande över fråga om allmänna vattentjänster avseende Björknäs och Gummarö* men sammanfattas här.

Större sammanhang

För att en kommun ska vara skyldig att ordna en allmän va-anläggning krävs att de hälso- och/eller miljömässiga olägenheterna är av viss omfattning. Med hänsyn till antalet fastigheter i samfälligheten kan konstateras att området utgör ett större sammanhang i vattentjänstlagens mening. I förarbeten

och praxis har uttalats att det ska vara fråga om i vart fall en 20–30 fastigheter som berörs för att betraktas som ett större sammanhang.

Behov utifrån människors hälsa

Förvaltningens bedömning är att det utifrån tillgängligt underlag inte finns anledning att misstänka att det i dagsläget finns problem eller risk för problem med vattentillgång i det aktuella området. Kommunen bedömer att det fortsatt finns förutsättningar för en hållbar vattenförsörjning inom området.

Att det finns brister i skötseln av den enskilda anläggningen eller mindre avvikelser från gränsvärden beträffande vissa parametrar är inte tillräckliga skäl för att kommunen skulle ha en skyldighet att tillgodose behovet av vattentjänster genom en allmän va-anläggning. Se även Va-nämndens avgörande 2015-07-30 BVa 77 i mål 288/13.

Förvaltningen bedömer att det varken utifrån kvalitets- eller kvantitetssynpunkt föreligger eller finns påtaglig risk för sådana olägenheter för människors hälsa att det kan grunda skyldighet för kommunen att tillgodose behovet av vattentjänster med en allmän va-anläggning.

Behovet av vatten och avlopp bedöms därför utifrån de lokala förhållandena även fortsättningsvis kunna tillgodoses med enskilda anläggningar med hänsyn till människors hälsa. Det har i ärendet inte framkommit att dessa anläggningar inte kan godtas. Identifierade problem har omfattat oskyddade luftningsrör och inläckande vatten i brunn till följd av att en muff suttit snett. Det finns även misstankar om att en reservoar är för högt placerad och därmed kan bli för varm. Dessa brister kan avhjälpas med i sammanhanget små medel. Uppvisade brister är därför inte sådana att det finns skäl att frångå utgångspunkten att behovet av vattentjänster inom området kan tillgodoses med en gemensamhetsanläggning. [1]

Behov utifrån skyddet för miljön

Fastigheterna i området är belägna vid Björknäsfjärden och Hattsunden som i sin tur ingår i vattenförekomsten Norrtäljeviken. Norrtäljeviken har måttlig ekologisk status och uppnår ej god kemisk status. Kvalitetskravet är att god ekologisk status uppnås år 2039.

Av samfällighetens skrivelse framgår att ingen av de gemensamma brunnarna ligger i närheten av en avloppsanläggning eller odlad åkermark. Det har inte heller framkommit att det inom området finns problem med att befintliga brunnar är kontaminerade av avloppsvatten. De allra flesta fastigheterna i området har enskilda avloppsanläggningar i form av BDT- avlopp och sluten tank för WC, vilket motsvarar hög skyddsnivå för utsläpp av avloppsvatten.

Med hänsyn till detta kan det inte förväntas att en allmän va-anläggning skulle förhindra eller åtminstone motverka påtagliga olägenheter för miljön. Enligt förvaltningens bedömning är det även fortsättningsvis lämpligt att avloppsfrågan i området hanteras genom enskilda lösningar.

Slutsats

Förvaltningen bedömer att det varken med hänsyn till skyddet av människors hälsa eller miljön finns ett behov av att tillgodose behovet av vattentjänster i ett större sammanhang för den aktuella bebyggelsen inom samfällighetens område.

Förvaltningen bedömer även, mot bakgrund till regleringen i 6 § andra stycket vattentjänstlagen, att det finns förutsättningar att tillgodose behovet med enskilda lösningar som kan godtas. I sammanhanget ska särskilt framhållas att det sedan lång tid finns en för fastigheterna befintlig gemensam anläggning som sköts av en samfällighetsförening. Vissa fastigheter har även egen borrad brunn. Även avloppssituationen är ordnad på ett för området och miljön tillfredställande sätt. Eventuella brister som uppstår bedöms kunna hanteras inom ramen för ordinarie tillsyn.

---

[1] Prop. 2021/22:208, s. 22.

Förvaltningen vill även framhålla betydelsen av kommunens va-planering och vikten av att utbyggnad sker i enlighet med denna. Ett av syftena med vattentjänstplanen är att på ett tydligt sätt kommunicera kommunens planer för va-försörjning gentemot kommuninvånarna. [2] I VA-planen och kommande vattentjänstplan har de bebyggelseområden med störst behov av allmänna vattentjänster prioriterats för utbyggnad av den allmänna va-anläggningen. Det kan därvid konstateras att ett mycket stort antal områden har bedömts ha ett större behov än det nu aktuella området. Om områden där behov saknas eller är litet, ges prioritet framför högt prioriterade områden, är risken stor att det går ut över skyddet för människors hälsa eller miljön.

Utbyggnad av den allmänna va-anläggningen till områden vars behov kan tillgodoses på ett godtagbart sätt med en enskild anläggning medför vidare samhällsekonomiska konsekvenser vilka ska beaktas vid bedömningen.[3] Att den allmänna va-anläggningen inte kan byggas ut enligt plan medför i sig samhällsekonomiska effekter genom att högre prioriterade områden riskerar att anslutas senare och att kommunens möjlighet att planera för nyexploatering begränsas.

Inom ramen för arbetet med framtagande av vattentjänstplanen kommer planen även att vara föremål för samråd och granskning innan den antas. Det pågående arbetet med vattentjänstplanen utgör en omständighet som i sig talar emot att fatta beslut om föreläggande att inrätta verksamhetsområde.[4]

Tidplaner

Yttrandet ska skickas till Länsstyrelsen Stockholm senast den 13 november.

Anna Keskitalo
Samhällsbyggnadsdirektör
Samhällsbyggnadskontoret

Annika Andersson
Planchef
Planavdelningen

Bilagor

Bilaga 1 – Yttrande över fråga om allmänna vattentjänster avseende Björknäs och Gummarö
Bilaga 2 – Begäran om yttrande från Länsstyrelsen
Bilaga 3 – Skrivelse från samfällighetsföreningen till Länsstyrelsen
Bilaga 4 – Södra Roslagens miljö- och hälsokontors yttrande över LAV 6§ ansökan Björknäs-Gummarös samfällighetsförening
Bilaga 5.1 – VA-plan för Norrtälje kommun 2020
Bilaga 5.2 – Bilaga 1 till VA-plan för Norrtälje kommun 2020
Bilaga 5.3 – Bilaga 2 till VA-plan för Norrtälje kommun 2020

Beslut skickas till

Länsstyrelsen Stockholm, stockholm@lansstyrelsen.se, skriv diarienummer 23625-2023 i ämnesraden
Handläggare
Planavdelningen
Miljö- och hälsoskyddsavdelningen
Malin Olofsson, malin.olofsson@norrtalje.se
Norrtälje vatten och avfall AB
Maria Grauers, maria.grauers@nvaa.se
Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontor, miljokontoret@srmh.se
Lisa Andersson, Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontor, lisa.andersson@srmh.se

[2] Prop. 2021/22:208, s. 25.
[3] Prop. 2021/22:208, s. 19.
[4] Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, dom den 11 maj 2023 i mål nr M 8654-22.

NORRTÄLJE KOMMUN

2023-09-25

Yttrande över fråga om allmänna vattentjänster avseende Björknäs och Gummarö

Sammanfattning

Med anledning av en till Länsstyrelsen i Stockholm inkommen skrivelse från Björknäs–Gummarö samfällighetsförening, har länsstyrelsen den 11 maj 2023 begärt att Norrtälje kommun ska yttra sig över skrivelsen senast den 2 oktober. Kommunen har begärt, och fått, förlängd svarstid till den 13 november. Av skrivelsen framgår huvudsakligen att samfällighetsföreningen önskar att kommunen ska fatta beslut om verksamhetsområde för allmänna vattentjänster för de fastigheter som ingår i samfälligheten.

Kommunens skyldighet att fatta beslut om verksamhetsområde regleras i 6 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster. Skyldigheten inträder enligt bestämmelsen om det utifrån skyddet för människors hälsa eller miljön finns behov av att ordna vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang.

Det aktuella området är inte med i nuvarande VA-plan (VA-plan 2020) och har i det pågående arbetet med uppdatering av VA-planen och framtagande av vattentjänstplan kategoriserats som ett VA-bevakningsområde med låga behovspoäng. Antalet fastigheter inom samfälligheten (212) utgör i och för sig ett större sammanhang.

Samfällighetens fastigheter har en gemensam vattenförsörjningsanläggning och enskilda avlopp. Därutöver finns ett antal enskilda brunnar. Utifrån tillgängligt underlag har det framkommit att det inom samfällighetens anläggning finns vissa problem med bl.a. vattenkvalitet. Problemen bedöms dock inte vara så allvarliga eller av sådan art att de inte kan åtgärdas. Det har inte heller framkommit att de befintliga anläggningarna är sådana att de inte kan godtas.

Kommunen bedömer därför att det varken med hänsyn till skyddet av människors hälsa eller miljön finns ett behov av att tillgodose behovet av vattentjänster i ett större sammanhang för den aktuella bebyggelsen inom Samfällighetens område.

NORRTÄLJE KOMMUN

2023-09-25

Bakgrund

Begäran från Länsstyrelsen

Länsstyrelsen i Stockholm har den 11 maj 2023 inkommit med en begäran om att Norrtälje kommun (Kommunen) ska yttra sig över till Länsstyrelsen inkommen skrivelse från Björknäs-Gummarö samfällighetsförening (Samfälligheten). Kommunens yttrande ska ges in till länsstyrelsen senast den 13 november 2023.

Skrivelse från samfällighetsföreningen

Av Samfällighetens skrivelse framgår att den önskar att Norrtälje kommun ska fatta beslut om verksamhetsområde för vattentjänsterna vatten och avlopp, avseende de i Samfälligheten ingående fastigheterna. Kommunen har uppfattat att skrivelsen avser vattentjänsterna vatten och spillvatten, ej dagvatten.

Samfälligheten har i sin skrivelse till länsstyrelsen sammanfattningsvis anfört att Samfällighetens vattenanläggning är underdimensionerad och av och till haft problem att tillgodose behovet av vatten. Fastighetsägare som deltar i Samfälligheten har till och från haft problem med vattenkvaliteten, främst med avseende på mangan och koliforma bakterier. Samfälligheten har begränsade resurser och har därför svårt att upprätthålla kvalitetskrav och den standard som anläggningen kräver. Flera fastigheter inom området har borrat egna brunnar och cirka 30 % av fastigheterna bebos permanent. Fastigheterna har enskilda avlopp av varierande kvalitet. En ny brunn för dricksvatten planeras och en gemensamhetsanläggning för avlopp är under utredning.

Kommunens yttrande

Detta yttrande har tagits fram inom Samhällsbyggnadskontorets planavdelning och miljö- och hälsoskyddsavdelning, med medverkan av Norrtälje vatten och avfall AB samt Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontor (SRMH), i egenskap av kontrollmyndighet för livsmedelskontrollen på delegation från Bygg- och miljönämnden.

NORRTÄLJE KOMMUN

2023-09-25

Området

Allmänt

Björknäs-Gummaröns samfällighetsförening består av sammanlagt 212 fastigheter. Samfälligheten förvaltar två gemensamhetsanläggningar. En för vägar (ga:5) och en för vattensystem, båt-, badplatser, badhus, samlingslokal, vattenledning till Baltora, grönområden (ga:2). Fastigheterna omfattas av byggnadsplan för Gummarön 1:1 och Björknäs 2:6 m.fl. från 1966, avsedd för fritidshusbebyggelse. Byggnadsplanen medger att det per tomt endast får uppföras en huvudbyggnad och ett uthus med en sammanlagd yta av högst 120 m^2, förutom ett kvarter där det per tomt endast får uppföras en huvudbyggnad och ett uthus med en sammanlagd yta av högst 80 m^2. Bebyggelsen får inte innehålla mer än en våning och vind får inte inredas. Samtliga tomter, med något undantag, är bebyggda. Bebyggelsen utgörs till största del av fritidshus och en mindre andel permanentboende. Området omfattas inte av planer på exploatering eller utveckling av bebyggelsestrukturen.

Inom området som föreningen själva har avgränsat via ritning som skickats in till länsstyrelsen finns 198 hushåll. Antalet folkbokförda personer är 102 och medelåldern är 53 år.

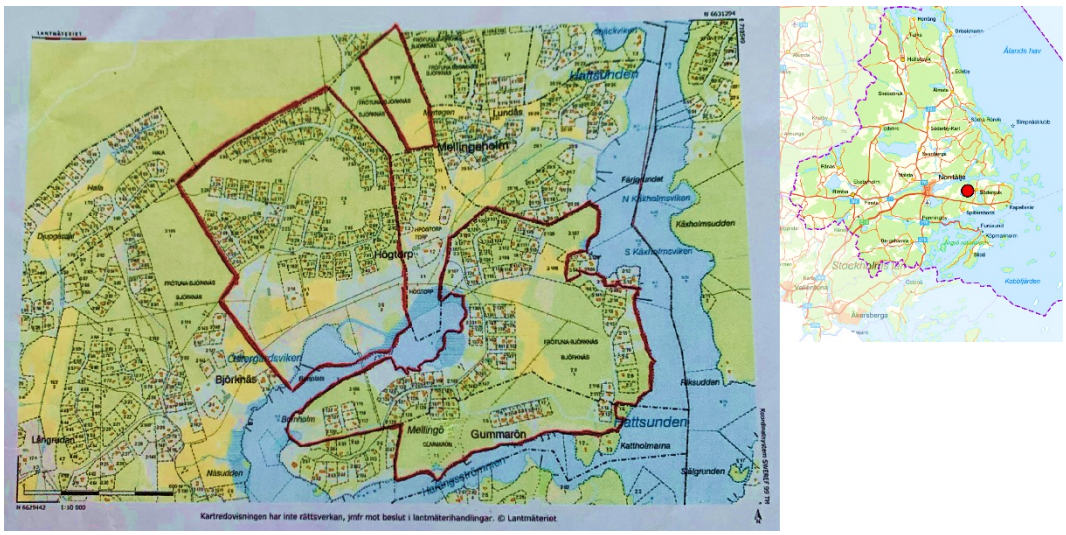

Figur 1 - Till vänster: Bild över samfällighetsföreningens avgränsning (markerat i rött) enligt föreningens egen ritning som skickats till länsstyrelsen. Till höger: Orienteringsbild med aktuellt område markerat med röd prick

Befintliga VA-förhållanden

Fastigheterna i Samfällighetens område har enskild vattenförsörjning genom en för föreningens fastigheter gemensam vattenanläggning och/eller genom egen

borrad brunn. Samfällighetens vattenanläggning består av tre borrade brunnar med tillhörande reservoarer samt distributionsnät. Råvattnet renas genom UV-anläggningar. Ingen av brunnarna ligger i närheten av avloppsanläggning eller odlad åkermark. Många fastighetsägare har också (eller i stället) borrat efter eget vatten och det finns därför flera enskilda borrade vattentäkter i området. Antalet kända enskilda borrade vattentäkter uppgår till cirka 60 enligt SGUs brunnsarkiv, brunnarna har en mediankapacitet på 360 l/tim. Miljö- och hälsoskyddsavdelningen har uppgifter om kloridhalter via vattenprov från områdets brunnar med 116 st kloridprov där kloridhalten i median är 26 mg/l och spannet är 4-180 mg/l.

För huvuddelen av området Björknäs-Gummarö gäller hög skyddsnivå för utsläpp av avloppsvatten. I många fall gäller hög skyddsnivå både ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt. Bygg- och miljönämnden har sedan byggnadsplanens tillkomst varit restriktiva med att bevilja avloppslösningar som innebär utsläpp av WC-avloppsvatten till mark. Området har därför huvudsakligen separata BDT-avlopp med WC till sluten tank. I vissa fall används i stället för WC torra toalettlösningar. Antalet WC till slutna tankar i området är 101, BDT-avlopp 135, WC till markinfiltration eller motsvarande är 3 och antalet minireningsverk 3.

VA-planering

Björknäs-Gummarö finns inte med i nu gällande VA-plan för Norrtälje kommun (VA-plan 2020). Inom ramen för arbetet med att ta fram en vattentjänstplan och att uppdatera VA-planen för Norrtälje kommun har Bygg- och miljönämnden under 2023 tagit fram en ny bedömningsmodell för att kartlägga förutsättningarna för enskilt vatten och avlopp inom områden med samlad bebyggelse i Kommunen. Syftet med arbetet är att ta fram en modell som kan ligga till grund för planeringsarbetet och prioriteringar gällande vatten- och avloppsförsörjning i Norrtälje kommun. Modellen antogs av Bygg- och miljönämnden den 22 september 2023.

Områdena har efter poängsättning delats in i de fyra kategorierna: VA-utbyggnadsområde, VA-utredningsområde, VA-bevakningsområde med höga respektive låga behovspoäng samt områden med fortsatt enskild VA-försörjning.

De olika kategorierna definieras enligt följande:

1. <u>VA-utbyggnadsområde</u>

VA-utbyggnadsområden har i dag enskild vattenförsörjning och avloppshantering men Kommunen planerar att införliva området i verksamhetsområde för allmänna

vattentjänster. Utgångspunkten är att VA-utbyggnadsområden har behov av både dricksvatten och spillvatten. Det är alltså ett område där utbyggnad av allmänt VA planeras och området planeras för att medtas i vattentjänstplanen som ett definierat utbyggnadsområde där ungefärligt årtal för utbyggnad anges. VA-utbyggnadsområden har utifrån dagens kunskap och bedömningar stora behov av en förändrad VA-försörjning till skydd för recipienter, miljö och hälsa.

2. VA-utredningsområde

I VA-utredningsområden kan det finnas ett behov av en förändrad lösning för vattenförsörjning eller omhändertagande av spillvatten men det är inte klargjort hur det kan lösas på bästa sätt. Utredningar behöver därför göras för att få ett bättre beslutsunderlag. När utredningen är gjord blir området i stället antingen ett VA-utbyggnadsområde, VA-bevakningsområde eller område med enskild VA-försörjning. I VA-utredningen ska förutsättningar för både enskild och allmän vatten- och avloppsförsörjning belysas och utredas för att avgöra behovet av VA-tjänster.

3. VA-bevakningsområde

Områden där det idag finns möjlighet att lösa VA-försörjningen utan en allmän anslutning, men om bebyggelsen och behoven förändras kan behov av kommunal anslutning eller på annat sätt gemensam VA-lösning aktualiseras. Området omfattas inte av planer på exploatering eller utveckling av bebyggelsestrukturen. Om bebyggelsen skulle utökas eller förändras är det dock inte självklart att vatten- och avloppsituationen skulle fungera långsiktigt.

Då Norrtälje är en stor kommun med hög andel spridd bebyggelse med enskilt VA är det en stor mängd områden som har klassats enligt denna bedömningsmodell. Det medför att många områden har klassats som bevakningsområden. För att särskilja områdenas förutsättningar och behov åt på ett tydligare sätt har kategorin VA-bevakningsområden delats in i två undergrupper:

- Bevakningsområden med höga behovspoäng
- Bevakningsområden med låga behovspoäng.

4. Område med enskild VA-försörjning

Områden där det fortsatt inom överskådlig tid och om inga större förändringar av bebyggelseutvecklingen sker bedöms finnas goda möjligheter att fortsatt ha enskild VA-försörjning.

En bedömning enligt denna modell har gjorts för det större området Frötuna-Björknäs som aktuellt område är en del av. Frötuna-Björknäs kategoriseras enligt bedömningsmodellen som ett VA-bevakningsområde med låga behovspoäng. Detta medför att området i det pågående arbetet med framtagande av vattentjänstplan inte planeras byggas ut med en allmän VA-anläggning.

Behov av allmänna vattentjänster

Rättslig reglering

Kommunens skyldighet att ordna vattentjänster regleras i 6 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) som anger att kommunen, om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska

1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och
2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän VA-anläggning.

Vid bedömningen av behovet enligt första stycket ska särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

För att hälsoskyddsrekvisitet ska anses uppfyllt på ett sådant sätt att det kan grunda skyldighet för en kommun att ordna en allmän VA-anläggning ska det vara fråga om olägenheter för människors hälsa eller i vart fall påtagliga risker för sådana olägenheter. När det gäller miljöskyddsrekvisitet krävs att det kan förväntas att den allmänna VA-anläggningen förhindrar eller åtminstone motverkar påtagliga olägenheter för miljön.[1]

För att en kommun ska vara skyldig att ordna en allmän VA-anläggning krävs vidare att de hälso- och/eller miljömässiga olägenheterna är av viss omfattning. I förarbeten och praxis har uttalats att det ska vara fråga om i vart fall en 20-30 fastigheter som berörs.

---

[1] Prop 2005/06:78 s. 45.

I samband med förändringar av 6 § vattentjänstlagen som trädde i kraft den 1 januari 2023 infördes ett nytt andra stycke. Enligt detta stycke ska kommunen särskilt beakta förutsättningarna för att tillgodose behovet genom en enskild anläggning som kan godtas. Enligt förarbetena till lagen är en förutsättning för att en enskild anläggning ska kunna godtas inom ett visst område att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas och att övriga krav som följer av miljöbalken och annan tillämplig lagstiftning vad gäller skyddet för hälsa och miljön kan uppfyllas. Alternativ till en allmän VA-anläggning kan enligt förarbetena vara att fastighetsägare enskilt eller gemensamt inrättar enskilda anläggningar eller att kommunen genom tillsyn förelägger fastighetsägare att åtgärda eventuella brister.[2]

Större sammanhang

Med hänsyn till antalet fastigheter i Samfälligheten kan konstateras att området utgör ett större sammanhang i vattentjänstlagens mening.

Behov utifrån människors hälsa

Samfälligheten har i sin skrivelse angett att de under flera år försökt komma till rätta med kvalitetsproblem i vattnet, med varierande framgång och att man med begränsade resurser försöker uppfylla de kvalitetskrav som ställs på anläggningen. Det finns behov av investeringar i anläggningen som Samfälligheten hittills inte har mäktat med. Samfälligheten har även angett att föreningens anläggning, bl.a. till följd av ökad permanentning, är underdimensionerad i förhållande till de verkliga behoven.

Samfällighetens vattenanläggning omfattas av Livsmedelsverkets föreskrifter för dricksvatten. SRMH har i egenskap av kontrollmyndighet genomfört kontroller över Samfällighetens vattenanläggning 2018 och 2022. Utifrån underlaget från dessa kontroller framgår att det funnits avvikelser från lagstiftningen inom de områden som har kontrollerats. Det framgår att föreningens vatten i samband med provtagning under åren 2015-2023 vid upprepade tillfällen har fått bedömningen tjänligt med anmärkning, främst på grund av förhöjda halter av mangan och koliforma bakterier. Vid två tillfällen har vattnet fått bedömningen otjänligt på grund av koliforma bakterier samt e-colibakterier. Av underlaget från kontrollerna framgår vidare andra avvikelser, i huvudsak kopplade till drift och skötsel av anläggningen. Avvikelserna har även medfört föreläggande från tillsynsmyndigheten.

---

[2] Prop- 2021/22:208 s. 52 f.

Samfälligheten har även år 2022 låtit göra en faroanalys, där olika händelser/risker som kan inträffa i vattenförsörjningssystemet listas. Utifrån en bedömning av sannolikhet och konsekvens ges varje händelse/risk en risknivå, grön, gul, röd eller svart, där grön endast kräver förebyggande arbete medan svart indikerar akut risk. Av faroanalysen framgår att risken för händelsen "Försämrad råvattenkvalitet p.g.a. kontamination från ytvatten" har bedömts till röd nivå medan risken för händelserna "Överuttag av vatten av användare" och "Långvarig torka" har bedömts mindre, gul nivå. Kommunen kan konstatera att det finns avvikelser beträffande vattenkvaliteten som är återkommande. Det saknas emellertid närmare underlag om vad avvikelserna beror på och det är oklart i vilken utsträckning Samfälligheten har utrett och vidtagit åtgärder för att förekomma ytterligare kvalitetsbrister. Enligt Kommunens bedömning torde de uppvisade kvalitetsbristerna varken vara av sådan grad eller så allvarliga att de inte är eller har varit möjliga att åtgärda genom till exempel installation av för ändamålet lämplig reningsutrustning eller vidtagande av skydds- eller reparationsåtgärder. Kommunen konstaterar även utifrån underlaget från genomförda kontroller, att kvalitetsavvikelserna, särskilt vad gäller koliforma bakterier, även torde kunna bero på bristande skötsel av anläggningen, till exempel brister i skydd mot pollen och smådjur, inläckage av ytvatten i otäta brunnar och reservoarer etc.

Att det finns brister i skötseln av den enskilda anläggningen eller mindre avvikelser från gränsvärden beträffande vissa parametrar är inte tillräckliga skäl för att Kommunen skulle ha en skyldighet att tillgodose behovet av vattentjänster genom en allmän VA-anläggning. Se även Va-nämndens avgörande 2015-07-30 BVa 77 i mål 288/13.

I fråga om vattentillgång och möjligheter till långsiktig vattenförsörjning saknas närmare uppgifter om kapacitet i föreningens brunnar. Det har emellertid inte framkommit att det finns några konkreta problem avseende vattentillgången. Utifrån en kartläggning av vattentillgång i små och stora grundvattenmagasin vid torrår, som Bygg- och miljönämndens miljö- och hälsoskyddsenhet låtit göra, framgår att de aktuella fastigheterna ligger inom område med låg vattentillgång. Områdets förutsättningar avviker emellertid inte från andra motsvarande områden inom Kommunen och Kommunen har inte kännedom om generella problem med vattentillgång i området. Utifrån de kloridprover som finns tillgängliga för miljö- och hälsoskyddsenheten framgår att kloridvärdena för provtagna brunnar i området generellt är låga till måttliga. Utifrån dessa prover finns det inte anledning att anta att det föreligger en brist på vattentillgången i området. Inte heller de kvalitetsavvikelser som noterats vid provtagning på

Samfällighetens anläggning är till sin art sådana att de indikerar problem med vattentillgång. Kommunens bedömning är därför att det utifrån tillgängligt underlag inte finns anledning att misstänka att det i dagsläget finns problem eller risk för problem med vattentillgång i det aktuella området. Kommunen bedömer att det fortsatt finns förutsättningar för en hållbar vattenförsörjning inom området.

Kommunen bedömer därför att det varken utifrån kvalitets- eller kvantitetssynpunkt föreligger eller finns påtaglig risk för sådana olägenheter för människors hälsa att det kan grunda skyldighet för Kommunen att tillgodose behovet av vattentjänster med en allmän VA-anläggning.

Behovet av vatten och avlopp bedöms därför utifrån de lokala förhållandena även fortsättningsvis kunna tillgodoses med enskilda anläggningar med hänsyn till människors hälsa. Det har i ärendet inte framkommit att dessa anläggningar inte kan godtas. Identifierade problem har omfattat oskyddade luftningsrör och inläckande vatten i brunn till följd av att en muff suttit snett. Det finns även misstankar om att en reservoar är för högt placerad och därmed kan bli för varm. Dessa brister kan avhjälpas med i sammanhanget små medel. Uppvisade brister är därför inte sådana att det finns skäl att frångå utgångspunkten att behovet av vattentjänster inom området kan tillgodoses med en gemensamhetsanläggning.[3]

Behov utifrån skyddet för miljön

Fastigheterna i området är belägna vid Björknäsfjärden och Hattsunden som i sin tur ingår i vattenförekomsten Norrtäljeviken. Norrtäljeviken har måttlig ekologisk status och uppnår ej god kemisk status. Kvalitetskravet är att god ekologisk status uppnås år 2039.

Av Samfällighetens skrivelse framgår att ingen av de gemensamma brunnarna ligger i närheten av en avloppsanläggning eller odlad åkermark. Det har inte heller framkommit att det inom området finns problem med att befintliga brunnar är kontaminerade av avloppsvatten. De allra flesta fastigheterna i området har enskilda avloppsanläggningar i form av BDT- avlopp och sluten tank för WC, vilket motsvarar hög skyddsnivå för utsläpp av avloppsvatten.

Med hänsyn till detta kan det inte förväntas att en allmän VA-anläggning skulle förhindra eller åtminstone motverka påtagliga olägenheter för miljön. Enligt

[3] Prop. 2021/22:208, s. 22.

Kommunens bedömning är det även fortsättningsvis lämpligt att avloppsfrågan i området hanteras genom enskilda lösningar.

Slutsats

Kommunen bedömer att det varken med hänsyn till skyddet av människors hälsa eller miljön finns ett behov av att tillgodose behovet av vattentjänster i ett större sammanhang för den aktuella bebyggelsen inom Samfällighetens område.

Kommunen bedömer även, mot bakgrund till regleringen i 6 § andra stycket vattentjänstlagen, att det finns förutsättningar att tillgodose behovet med enskilda lösningar som kan godtas. I sammanhanget ska särskilt framhållas att det sedan lång tid finns en för fastigheterna befintlig gemensam anläggning som sköts av en samfällighetsförening. Vissa fastigheter har även egen borrad brunn. Även avloppssituationen är ordnad på ett för området och miljön tillfredställande sätt. Eventuella brister som uppstår bedöms kunna hanteras inom ramen för ordinarie tillsyn.

Kommunen vill även framhålla betydelsen av Kommunens VA-planering och vikten av att utbyggnad sker i enlighet med denna. Ett av syftena med vattentjänstplanen är att på ett tydligt sätt kommunicera kommunens planer för VA-försörjning gentemot kommuninvånarna.[4]

I VA-planen och kommande vattentjänstplan har de bebyggelseområden med störst behov av allmänna vattentjänster prioriterats för utbyggnad av den allmänna va-anläggningen. Det kan därvid konstateras att ett mycket stort antal områden har bedömts ha ett större behov än det nu aktuella området. Om områden där behov saknas eller är litet, ges prioritet framför högt prioriterade områden, är risken stor att det går ut över skyddet för människors hälsa eller miljön.

Utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen till områden vars behov kan tillgodoses på ett godtagbart sätt med en enskild anläggning medför vidare samhällsekonomiska konsekvenser vilka ska beaktas vid bedömningen.[5] Att den allmänna va-anläggningen inte kan byggas ut enligt plan medför i sig samhällsekonomiska effekter genom att högre prioriterade områden riskerar att

---

[4] Prop. 2021/22:208, s. 25.
[5] Prop. 2021/22:208, s. 19.

anslutas senare och att Kommunens möjlighet att planera för nyexploatering begränsas.

Förutom investeringar i ledningsnät kan vattenverk och avloppsreningsverk behöva byggas ut för att klara ytterligare anslutningar. Kostnader för sådan utbyggnad bärs regelmässigt av hela VA-kollektivet. I avvaktan på utbyggnad av en allmän VA-anläggning kan enskilda fastighetsägare behöva bära kostnader för åtgärder på enskilda anläggningar. Avslutningsvis torde kostnaderna och de naturresurser som krävs för att ställa en enskild anläggning i godtagbart skick vara avsevärt lägre än kostnaderna för att förse samma område med en allmän VA-anläggning.

Inom ramen för arbetet med framtagande av vattentjänstplanen kommer planen även att vara föremål för samråd och granskning innan den antas. Det pågående arbetet med vattentjänstplanen utgör en omständighet som i sig talar emot att fatta beslut om föreläggande att inrätta verksamhetsområde.[6]

[6] Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, dom den 11 maj 2023 i mål nr M 8654-22.

Datum
2023-05-11

Ärendebeteckning
567-23625-2023

kontaktcenter@norrtalje.se

Begäran om yttrande

Begäran om tillsyn över kommunens vattentjänstplan, Norrtälje kommun kom in den 10 maj 2023 till Länsstyrelsen. Se bifogade handlingar

Länsstyrelsen begär med anledning av de handlingar som kommit in att ni senast **den 2 oktober 2023** lämnar in ert yttrande över handlingarna.

Ni kan lämna uppgifterna på något av följande sätt.

- Använd vår e-tjänst komplettering eller yttrande i ärende. Ni får då en bekräftelse på att vi har mottagit uppgifterna. I e-tjänsten anger ni Länsstyrelsen Stockholm och diarienummer 23625-2023. Ni hittar e-tjänsten på www.lansstyrelsen.se. Skriv *komplettering* eller *yttrande* i sökrutan och tryck på sök.
- Skicka e-post till stockholm@lansstyrelsen.se. Skriv diarienummer 23625-2023 i ämnesraden.
- Skicka ett vanligt brev till Länsstyrelsen Stockholm, Box 22067, 104 22 Stockholm.

Observera att ni bara behöver skicka in dokumenten en gång.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor på telefon 010-223 10 00 eller via e-post stockholm@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 23625-2023 i ämnesraden för e-post.

Edvard Petersson

Kopia
a.stefan.dahlgren@gmail.com
bobo.mansson@gmail.com

Till

Länsstyrelsen i Stockholms län
Box 22067, 104 22 Stockholm
Besöksadress: Regeringsgatan 66
Telefon: 010-223 10 00
E-post: stockholm@lansstyrelsen.se

INKOM
LÄNSSTYRELSEN I STOCKHOLMS LÄN
2023 -05- 10
DNR: 567-23625-2023

Till den som det berör

Vi, [redacted] och [redacted], representanter för Björknäs Gummarö Samfällighetsförening, organisationsnummer 716418-4322 tillika fastighetsägare i området, vill framföra vårt önskemål att Norrtälje kommun beslutar om ett **verksamhetsområde för vatten och avlopp** i vårt område utav följande skäl:

Enligt §6 i lagen om allmänna vattentjänster (2006: 412, med ändringar SFS 2022:1246):

Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska kommunen;

1. Bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas

2. Se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.

Vid bedömningen av behovet enligt första stycket ska särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Bakgrund:

Samfälligheten är indelad i två områden med stor geografisk spridning, Björknäs och Gummarö, med totalt 212 anslutna fastigheter. På Björknäs finns 3 borrade brunnar, Gummarö har en borrad brunn som inte används p.g.a saltvatteninträngning. Ingen av brunnarna ligger i närhet av avloppsanläggning eller odlad åkermark.

Vattennätet är ihopkopplat med en överföringsledning som delvis är förlagd i viken som skiljer de båda områdena åt. Ev. ska det i framtiden borras en ny brunn på Gummarö och överföringsledningen tas bort.

I vattenverken behandlas råvattnen endast med UV-anläggningar, därefter lagring i två stycken reservoarer innan distribution till fastigheterna. UV-anläggningarna är inte anslutna till något överordnat larmsystem.

Kapaciteten per dygn är okänd, men varierar med säsongerna och stora uttag under sommar. Vissa av fastigheterna har egna brunnar.

Vatten hos användare har emellanåt haft förhöjda värden av mangan och koliforma bakterier.

Ansökan:

Vi anser att vår GA område uppfyller alla krav i paragraf 6, samt borde vara en del av kommunens vattentjänstplan som enligt den nya lagen ska vara färdigt 31 december 2023.

De skäl vi vill framföra är följande

a) Ett större sammanhang: Vårt samfällda område består av 212 fastigheter varav minst 30% är permanentbebodda och den andelen håller på att utökas kontinuerligt sedan pandemin och nu ännu mer under nuvarande kris.

b) Vår gemensamhetsanläggning är bara ämnad att försörja med sommarvatten. I och med permanentningen och kvalitetsskäl vilket gör att anläggningen är underdimensionerad för de verkliga behoven. Dessutom har anläggningens brunnar av och till haft problem att försörja området med vatten vilket har drivit flera att borra egna brunnar.

c) Hänsyn till människors hälsa: Vår samfällighet har försökt i flera år att komma tillrätta med kvalitetsproblem i vårt vattenförsörjningssystem, med olika grader av framgång. Vår faroanalys visar på flera svaga punkter som kräver en investeringsplan som vår förening hittills inte har mäktat med. Vi är en registrerad anläggning enligt livsmedelslagen och har kontinuerlig dialog och tillsyn från Södra Roslagen Miljö och hälsa och har försökt så gott vi har kunnat och inom våra begränsade resurser att uppfylla vattenkvalitetskraven. Vi är ett mycket komplext område med tre olika brunnar, vattenverk och reservoar och har inte möjlighet att upprätthålla den standaren som ett så komplext system kräver. Om mer information om ovan önskas, så ber vi er återkomma.

d) Hänsyn till miljön: De flesta av de fastigheterna som ingår i GA för dricksvatten har olika sorters och kvalitet på sina enskilda avlopp. En större investering i gemensamhetsanläggning för avlopp utreds men viljan att ansluta sig och delta i den investeringen är ännu oklart.

Härmed har vi anfört våra skäl och ansöker därför om att få bli en del av de allmänna vattentjänsterna inom Norrtälje kommun.

Undertecknas Norrtälje 2023-05-03

[redacted]

Ordförande i Björknäs Gummarö Samfällighet.

[redacted]

Vattenansvarig i Björknäs Gummarö Samfällighet.

Kontakter

[redacted]

Lisa Andersson
Inspektör
miljokontoret@srmh.se
08-578 663 00

Norrtälje kommun bygg och miljö

Box 808
76128 Norrtälje

Dnr: NORRT-2023-1209.2510

2023-08-21

FRÖTUNA-BJÖRKNÄS 2:6, NORRTÄLJE

Yttrande LAV 6§ ansökan Björknäs-Gummarös samfällighetsförening

Berörd verksamhet:	Björknäs-Gummarö Samfällighetsförening
Ert diarienummer:	KS 2023-1001

Inledning

Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontor har den 13 juli 2023 mottagit en remiss angående Björknäs-Gummarö samfällighetsförenings ansökan om att bli kommunalt verksamhetsområde enligt 6§ LAV.

Sammanfattning

Vid kontrollbesök har avvikelser gällande anläggningens dokumentation varit återkommande. Sedan desinfektion installerades har krav på övervakning av desinfektionens effektivitet ställts.

Vattenkvaliteten avviker från de krav som anges i föreskrifterna. Både mindre hälsofarliga parametrar som mangan, och parametrar som indikerar att hälsofara kan uppstå så som koliforma bakterier, e.coli, färg, COD-Mn och turbiditet. Höga bakterierhalter i dricksvattnet förekom 2023 och 2018.

Vid samtal med föreningens företrädare har framkommit att det är svårt att rekrytera folk till olika uppdrag i föreningen. Som vattenansvarig krävs både kunskap och engagemang. Driften av anläggningen är i dagsläget utlagd på entreprenad. Man ser svårigheter med att klara vattenförsörjningen på sikt. Vattenbehoven ökar när fler blir permanentboende och en ökad levnadsstandard

ökar vattenbehoven. Att många borrat egna brunnar äventyrar det gemensamma vattnet.

Kontrollbesök 2022

Anläggningen besöktes den 8 juni 2022. Kontrollen resulterade i ett föreläggande. Föreläggandet gällde mestadels bristande dokumentation i form av utdaterat undersökningsprogram och beskrivning samt driftinstruktion av anläggningen. Därutöver ställdes krav på att avlägsna sly vid pumphus och reservoar samt att rengöra och åtgärda en otät reservoar för att minska risken att vattnet förorenas.

Det ställdes även krav på att åtgärda larm på UV så varningar går direkt till driftansvarig. Här har föreningen återkommit med uppgift om att larm med SMS-vakt har installerats på pumphus Gummarö. De andra två pumphusen har UV av mindre modell och saknar den tekniska utgången som behövs för att kunna skicka larm. Man meddelar att dessa UV bara är två år gamla och att nya UV-aggregat kostar 22000 kr/st plus montering av smsfunktion. Man önskar därför dispens på dessa två pumphus (Björknäs 1 och 2), då det är pumphus Gummarö där det varit problem. UV installerades efter att dricksvattnet haft mikrobiologiska problem.

I kontrollrapporten framgår att underhållet och den dagliga skötseln av anläggningen är delvis eftersatt. Man har utrett orsaken till mikrobiologiska föroreningar efter att vattnet bedömts som otjänligt men inte utrett överskridet radonvärde, färg, järn, mangan.

Kontrollbesök 2018

Föreningen besöktes den 14 juni 2018. Kontrollen resulterade i ett föreläggande kring dokumentation för anläggningen, att åtgärda luftningsrören till reservoarerna och förtydliga rutinerna kring när vattnet är otjänligt. Föreläggandet omfattade att utreda orsaken till kvalitetsavvikelserna gällande mangan, koliforma bakterier, e.coli, odlingsbara mikroorganismer och att vidta åtgärder så att vattnet skulle bedömas som tjänligt.

Vattenkvalitet och tillgång

2023

Problem med en av de borrade brunnarna. Muffen har hamnat snett och ytvatten rinner in. Brunnen är bortkopplad vilket gör att tillgången är begränsad, Pumphus ”Ladan”.

Parametrar som bedömts över gränsvärdet: e.coli (>100 cfu/100 ml), koliforma bakterier (>100 cfu/100 ml), Intestinala Enterokocker (>100 cfu/100 ml), mangan.

2022

Utvidgad analys gjordes i juli. Gummarö: COD-Mn och koliforma bakterier över gränsvärdet. Prov märkt Björknäs visade att radonhalten och mangan i vattnet var över gränsvärdet.

Övriga prover som togs under året bedömdes som tjänliga.

2021

Endast ett analysresultat, utvidgade undersökningen provmärkning Gummarö, inkom under året. Provet bedömdes som tjänligt med anmärkning på COD-Mn och koliforma bakterier

2020

Koliforma bakterier, odlingsbara mikroorganismer, färg, mangan bedömdes som tjänliga med anmärkning under året.

2019

Turbiditet, färg och mangan bedömdes med anmärkning flertalet gånger under året.

2018

Vattnet bedömdes otjänligt på grund av koliforma bakterier i juli, provpunkt Gummarö väg.

I faroanalys inlämnad december 2022 har föreningen identifierat risken för överuttag av vatten samt risken för långvarig torka. Man har angett installation av övervakningsutrustning som åtgärd.

I samtal med vattenansvarig har framkommit att föreningen idag är beroende av entreprenörer för att sköta driften av anläggningen. Nuvarande vattenansvarig har suttit på posten länge och det är svårt att rekrytera nya styrelsemedlemmar.

SÖDRA ROSLAGENS MILJÖ-OCH HÄLSOSKYDDSKONTOR

Lisa Andersson
Inspektör

Skickat till

- bygg.miljonamnden@norrtalje.se
- Malin.olofsson@norrtalje.se
- Johan.mattsson@norrtalje.se
- Maria.grauers@nvaa.se
- Axel.henckel@sweco.se

NORRTÄLJE KOMMUN

VA-plan för Norrtälje kommun 2020

Version: 1.0

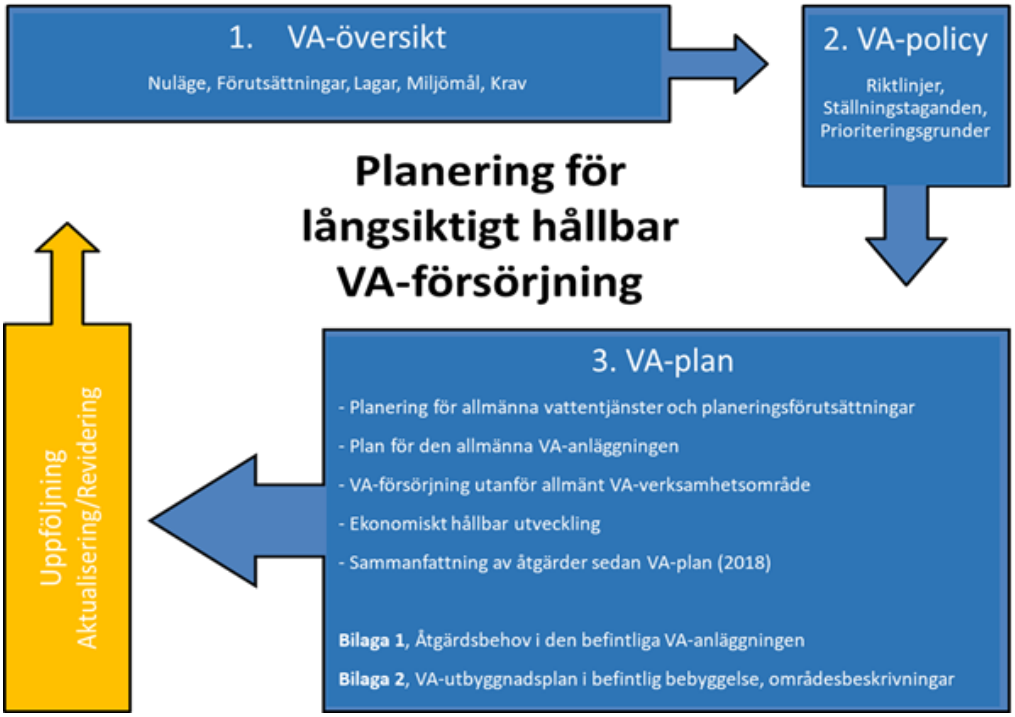

NORRTÄLJE KOMMUN

Innehåll

1 Inledning ... 4
1.1 Syfte ... 4
1.2 Definitioner ... 4
1.3 Bakgrund ... 5
1.4 Organisation ... 6
2 Planering för allmänna vattentjänster ... 7
2.1 VA-planeringsprocessen ... 7
2.2 Risker ... 9
3 Planeringsförutsättningar ... 15
3.1 Mål ... 15
3.2 Befolkningsprognos ... 15
3.3 Pågående detaljplaner och exploateringar ... 17
4 Plan för den allmänna VA-anläggningen ... 29
4.1 Utveckling av planering- och dokumentationsverktyg ... 29
4.1.1 Hydrauliska modeller ... 29
4.1.2 VA-banken ... 30
4.1.3 Drift och övervakningssystem ... 30
4.2 Planering för säker och långsiktig dricksvattenförsörjning ... 31
4.2.1 Regional vattenförsörjningsplan ... 31
4.2.2 Vattenskyddsområden för den allmänna VA-anläggningen ... 32
4.2.3 Behov för att säkerställa dricksvattentillgång ... 33
4.2.4 Reservvattenförsörjning ... 34
4.2.5 Behov i den befintliga dricksvattenanläggningen ... 36
4.3 Planering för hållbar spillvattenhantering ... 37
4.3.1 Behov i den befintliga spillvattenanläggningen ... 37
4.3.2 Lindholmens avloppsreningsverk ... 38
4.3.3 Kapellskärs avloppsreningsverk ... 39
4.4 Planering för hållbar dagvattenhantering ... 39
4.4.1 Dagvattenpolicy, fördjupad dagvattenpolicy och dagvattenstrategi ... 40
4.4.2 Behov i den befintliga dagvattenanläggningen ... 40
4.5 Planering för säker arbetsmiljö i den allmänna VA-anläggningen ... 41
4.6 Krisberedskap för den allmänna VA-försörjningen. ... 42

4.7 Hållbarhetsindex ... 42
5 VA-försörjning utanför nuvarande VA-verksamhetsområde ... 44
5.1 Utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen ... 45
5.1.1 Syfte ... 45
5.1.2 Prioriteringsmodell ... 45
5.1.3 Större sammanhang ... 47
5.1.4 Prioritering och årtal för planerade utbyggnadsprojekt ... 47
5.1.5 VA-försörjning i avvaktan på allmän VA-utbyggnad ... 48
5.2 VA-försörjning utanför VA-verksamhetsområde ... 48
5.2.1 Enskild avloppsvattenrening ... 49
5.2.2 Enskild vattenförsörjning ... 50
5.2.3 Tillsyn av enskilda avloppsanläggningar ... 50
5.2.4 VA-rådgivning ... 52
5.2.5 Anslutning genom avtal till den allmänna VA-anläggningen ... 52
6 Ekonomiskt hållbar utveckling ... 53
6.1 Avgifter för allmänna vattentjänster ... 53
6.2 VA-kollektivets ekonomiska situation ... 54
6.2.1 VA-taxa 2020 och under planeringsperiod 2021-2022 ... 55
6.2.2 VA-kollektivets framtida ekonomiska situation ... 56
6.2.3 Alternativ finansiering och andra åtgärder ... 58
7 Sammanfattning av åtgärder sedan VA-plan (2018) ... 59
7.1 Påbörjad recipientklassificering ... 59
7.2 Dagvattenstrategi ... 59
7.3 Fortsatt översyn av VA-taxans konstruktion ... 59
7.4 Klar och pågående VA-utbyggnad i befintlig bebyggelse ... 60
Bilagor ... 60
Bilaga 1. Åtgärdsbehov i den befintliga allmänna VA-anläggningen ... 60
Bilaga 2. VA-utbyggnadsplan i befintlig bebyggelse ... 60

1 Inledning

1.1 Syfte

Norrtälje kommuns vatten- och avloppsplan (VA-plan) är ett verktyg för hållbar planering av VA-försörjningen i hela kommunen, både inom och utom nuvarande VA-verksamhetsområde. VA-planen uppdateras och kompletteras löpande med ambitionen att bli ett heltäckande styrdokument för VA-planering i enlighet med Havs- och vattenmyndighetens vägledning för kommunal VA-planering. Ambitionen är att VA-planen årligen ska fastställas av kommunfullmäktige i samband med planeringsförutsättningarna.

VA-planen består av 3 dokument, ett huvuddokument samt 2 bilagor.
I Bilaga 1 beskrivs åtgärdsbehov i den befintliga allmänna VA-anläggningen.
I Bilaga 2 beskrivs VA-utbyggnadsplanen i befintlig bebyggelse.

Bilagorna bör läsas som en del av VA-planen för att förstå sammanhanget mellan den planerade VA-utbyggnaden och de underhåll och reinvesterings behov som föreligger i den allmänna VA-anläggningen.

1.2 Definitioner

Begrepp	Förklaring
ARV	Avloppsreningsverk
HAV	Havs- och Vattenmyndigheten
LAV	Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster
Allmänna vatten-tjänster	Allmänna tjänster för vatten, spillvatten och dagvatten
PBL	Lag (2010:900), Plan- och Bygglagen
p.e.	Personekvivalent är ett mått på den mängd syre som går åt för att bryta ner det organiska material som en människa producerar på ett dygn. Måttet anges som BOD_7 och beräknas vara 70 gram/person och dygn.
Pst	Pumpstation
VA	Vatten- och avlopp (inkluderar vatten, spillvatten och dagvatten)
VV	Vattenverk
Allmän VA-anläggning	En VA-anläggning över vilken en kommun har ett rättsligt bestämmande inflytande och som har ordnats och används för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt LAV.
Anläggningsavgift	Engångsavgift som fastighetsägare inom VA-verksamhetsområde är skyldiga att betala när förbindelsepunkt för VA upprättats och meddelats fastighetsägaren. Avgiften syftar till att finansiera fastighetens andel i den allmänna VA-anläggningen.
Avloppsvatten	Samlingsnamn för dagvatten och spillvatten

Dagvatten	Vatten som tillfälligt avrinner från markytan eller från annan konstruktion, till exempel regnvatten, smältvatten, spolvatten eller framträngande grundvatten.
Spillvatten	Vatten från hushållsavlopp, WC samt bad, dusch, disk och tvätt.
Kombinerat ledningsnät	När spill- och dagvatten samlas i samma ledning och inte delas upp i de olika kategorierna spillvatten och dagvatten.
Tillskottsvatten	Är drän- och grundvatten som läcker in i otäta ledningar, dagvatten som leds in genom felaktigt anslutna rännstensbrunnar, stuprör eller spygatter eller överläckage från trasiga dagvattenledningar.
Förnyelseplanering	Strategisk planering för hur VA-ledningsförnyelsen ska se ut.
Bräddning	Innebär att avloppsvatten släpps ut obehandlat till recipienten (se nedan) vid sådana förhållanden då avloppsledningsnätets eller avloppsreningsverkets kapacitet överskrids, till exempel vid extrema skyfall.
VA-verksamhetsområde	VA-verksamhetsområde är det geografiska område inom vilket en eller flera vattentjänster har eller ska ordnas genom en allmän VA-anläggning. Beslut om VA-verksamhetsområde innebär att lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) samt föreskrifter beslutade med stöd av denna lag (VA-taxa, ABVA etc.) blir tillämpliga på förhållandet mellan huvudman för den allmänna VA-anläggningen och fastighetsägare eller annan användare inom området.

1.3 Bakgrund

Program för utveckling av kommunalt vatten och avlopp *2010-2030* (VA-programmet), antogs av kommunfullmäktige 2011-09-26, och var tidigare kommunens planeringsverktyg i arbetet med utbyggnaden av den kommunala VA-anläggningen. Kommunfullmäktige beslutade 2015-03-30 § 45, att upphäva utvecklingsprogrammet, bland annat till följd av de många och stora avvikelser som uppstått under genomförandet sedan antagandet. I samband med upphävandet gavs kommunstyrelsen i uppdrag att revidera, uppdatera och förnya programmet. Uppdraget genomfördes i projektet *Planering för långsiktigt hållbar VA-försörjning och framtagande av en kommunal VA-plan* under 2015-2016.

VA-översikten, som färdigställdes i april 2015, var det första steget i framtagandet av en kommunal VA-plan och syftade till att belysa nuläget, behov, problem och framtida strategiska frågor. VA-översikten har utgjort underlag för det fortsatta arbetet med VA-policy och VA-plan. VA-översikten bör ses över under varje mandatperiod, en reviderad version togs fram våren 2019. Norrtälje kommuns VA-policy antogs i kommunfullmäktige 2019-10-17 och fastställer strategiska vägval, riktlinjer och ställningstaganden

i frågor som rör allmän och enskild VA-försörjning. VA-policyn är ett viktigt styrdokument i VA-planeringsarbetet, och i arbetet med framtagande av en kommunal VA-plan, Figur 1. Första VA-policy antogs i kommunfullmäktige 2015.

Norrtälje kommuns VA-plan 2018 antogs i kommunfullmäktige 2018-02-19. En uppdaterad version av VA-planen kommer årligen att lyftas för beslut i kommunfullmäktige.

Figur 1. Beskrivning av kommunal VA-planering enligt Havs- och vattenmyndighetens vägledning

1.4 Organisation

Inom Norrtälje kommun ansvarar Kommunstyrelsen (KS) för utveckling av den tekniska infrastrukturen och Teknik- och Klimatnämnden (TKN) för drift och förvaltning av kommunal vatten- och avloppsförsörjning.

VA-avdelningen inom Tekniska Kontoret verkställer huvudmannaskapet för den allmänna VA-anläggningen. I det ingår sammanfattningsvis:

- planering av VA-verksamheten, VA-utbyggnad och förnyelse av den allmänna anläggningen
- framtagande av underlag för VA-verksamhetens finansiering
- verkställande av utbyggnads- och reinvesteringsbeslut
- drift och underhåll av den allmänna VA-anläggningen
- administration och kundtjänst

Planavdelningen samt Mark- och exploateringsavdelningen vid Kommunstyrelsekontorets Samhällsbyggnadsavdelning ansvarar för den fysiska planeringen på översiktlig nivå likväl som detaljnivå samt för frågor gällande natur- och vattenvård. Dessa avdelningar medverkar i VA-planeringsarbetet framförallt med kunskap om den översiktliga planeringen, med prognoser för kommunens expansion, pågående detaljplanearbete samt för hantering av recipientfrågor.

Bygg- och miljönämnden är enligt miljöbalken (1998:808) tillsynsmyndighet för enskilda avloppsanläggningar, gemensamma avloppsanläggningar och allmänna och avloppsreningsverk med upp till 2000 anslutna personer. Södra Roslagens Miljö- och hälsoskyddskontor, SRMH, är tillsynsmyndighet för vattenverk och för vattenförsörjningen i allmänna nät enligt Livsmedelslagstiftningen.

Bygg- och miljönämnden bidrar i VA-planeringen med kunskap om områden i behov av att lösa vatten- och avloppsfrågan i ett större sammanhang samt i arbetet med att ta fram handlingsplan för områden med enskild VA-försörjning.

2 Planering för allmänna vattentjänster

2.1 VA-planeringsprocessen

VA-planen uppdateras löpande och ambitionen är att den årligen ska fastställas i kommunfullmäktige i samband med antagande av planeringsförutsättningarna för mål och budget. Den planerade processen för den årliga uppdateringen av VA-planen beskrivs nedan samt illustreras i Figur 2.

Behov av allmänna vattentjänster kan uppstå i befintlig bebyggelse eller vid exploatering. Behov av åtgärder uppstår även kontinuerligt i den befintliga allmänna VA-anläggningen.

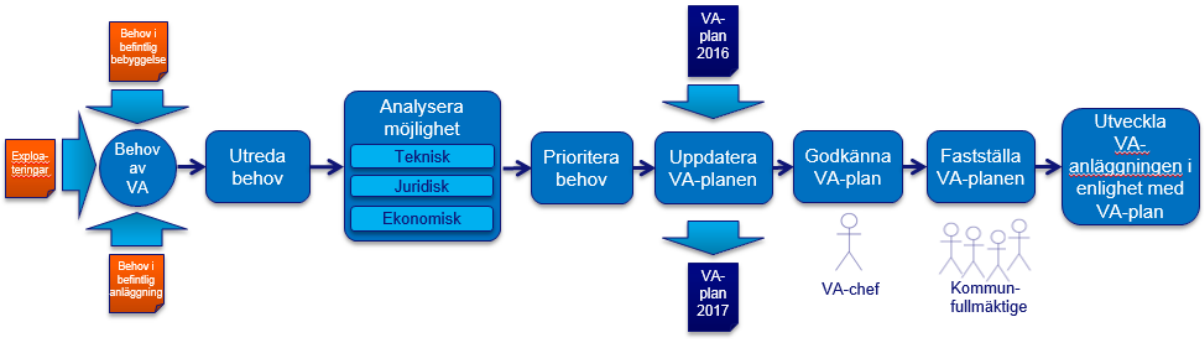

Figur 2. Processbeskrivning för uppdatering av VA-planen.

Behovet av att lösa VA-försörjningen i ett större sammanhang styrs av lagen om allmänna vattentjänster (2006:412), LAV. Behovet utreds av bygg- och miljönämnden och en behovslista levereras årligen till VA-avdelningen. Hos VA-avdelningen analyseras möjligheten att tillgodose behovet av allmänna vattentjänster. Behovet analyseras

utifrån tekniska, juridiska och ekonomiska möjligheter. Prioriteringsmodellen för behovsutredningen samt möjlighetsanalysen som tillämpats sedan 2016 beskrivs i avsnitt 5.1.2.

VA-avdelningens VA-drift och underhållsgrupp samlar kontinuerligt in behov av underhåll och förnyelse i den befintliga allmänna VA-anläggningen. Behoven gås igenom med ingenjörer, projektledare och driftpersonal och analyseras tillsammans med behov av andra investeringar för prioritering och bedömning av eventuella samordningsvinster. För att prioritera mellan nödvändiga åtgärder i befintlig allmän VA-anläggning tas ett risktal fram för de olika behoven. Risktalet baseras på konsekvensen av utebliven åtgärd och sannolikheten att denna inträffar under perioden till dess att åtgärden utförs. Risktalet erhålls genom att multiplicera faktorerna konsekvens och sannolikhet.

Bedömning av konsekvens görs utifrån 5 kriterier:

- Arbetsmiljö
- Miljö & Myndighet
- Driftsäkerhet = typ av konsekvens (kvalitet)
- Ekonomi
- Påverkan på andra, miljö eller hälsa (kvantitet)

Prioriteringskriterierna för behovsbedömningen redovisas i Bilaga 1 liksom prioriterade åtgärder i den befintliga allmänna VA-anläggningen. Utifrån de gjorda analyserna skall behoven kunna prioriteras sinsemellan. Behoven lyfts i den årliga uppdateringen av VA-planen som fastställs i kommunfullmäktige.

Behov av allmänna vattentjänster i kommande bebyggelse är svårare att planera och inkommer kontinuerligt till kommunen genom ansökan om planläggning och/eller exploatering. Om behovet av VA-tjänster behöver ordnas i ett större sammanhang med hänsyn till skyddet för människors hälsa och eller miljön i den kommande exploateringen skall VA-huvudmannen tillgodose behovet genom en allmän VA-anläggning. Problem uppstår när kapaciteten i den befintliga allmänna VA-anläggningen inte räcker till för den tänkta exploateringen. Detta problem är vanligt förekommande och lyfts vidare i avsnitt 2.2.

Efter att kommunfullmäktige har fastställt VA-planen utgör den underlag för planeringen av VA-anläggningens utveckling.

NORRTÄLJE KOMMUN

2.2 Risker

Ett antal risker knutna till nuvarande VA-planering och VA-verksamhet kan identifieras och förtjänar att poängteras även om de lyfts på andra håll i VA-planen.

Tabell 1. Uppmärksammade risker med nuvarande VA-planering och i nuvarande VA-verksamhet.

Nuläge	Risk	Orsak	Förslag till åtgärd
1. Omfattande behov av allmänna vattentjänster i kommunen i befintlig bebyggelse.	Olösta miljö- och hälsoproblem.	Resursbrist (ekonomi, personal) påverkar genomförbarheten.	Bygg- och miljönämnden, som har störst kännedom, prioriterar behoven i befintlig bebyggelse.
2. Exploatering, planläggning och utbyggnad av nya områden inom kommunen sker i högre takt än vad VA-huvudmannen ser sig kunna tillgodose med allmän VA-försörjning.	Exploatering och utbyggnad i berörda områden bromsas p.g.a. att VA-anslutning inte är möjlig. Icke inplanerade och därmed fördyrade infrastrukturåtgärder kan bli nödvändiga för att klara behoven från exploateringsprojekt. VA-ekonomin påverkas negativt .	Kapaciteten i den befintliga allmänna VA-anläggningen är begränsad. Exploatering, planläggning och utbyggnad i kommunen sker i enlighet med politiskt antagna mål i hög takt och är svåra att förutse. Resursbrist (ekonomi, personal) påverkar genomförbarheten.	Prioritera behov av kapacitetshöjningar i den befintliga allmänna VA-anläggningen. Ta fram en kommungemensam prioritering för vilka exploaterings- och detaljplaneprojekt som ska lyftas i den övergripande planeringen. Prioriteringen måste tas fram genom ett samarbete mellan VA-, Plan-, Mark- och exploateringsavdelningen samt politiker. Prioriteringen måste kunna fungera som ett långsiktigt verktyg för VA-planeringen. Översiktsplanen ska visa hur och var kommunen ska växa.

3A. Planläggning/planändring följer inte en tydlig övergripande plan. Planläggning tillåts utan föregående översyn av helheten.	Risk för ekonomiska och resursmässiga problem för VA-huvudmannen om nya planområden beviljas utan att områdena först lyfts i kommunens övergripande planering (Översiktsplan, FÖP). VA-utbyggnad är resursmässigt mycket krävande och långa ledtider behövs för ett kostnadseffektivt genomförande.	Kommunens ambition om hög tillväxt. Åtgärder i VA-anläggningarna planeras utifrån kända förhållanden, tex förutsättningar i översiktsplan, fördjupad översiktsplan, planprogram och pågående detaljplaner. Om kommunen medger planläggning som inte följer översiktsplanen så tvingas VA-huvudmannen till omprioriteringar som innebär att den övergripande VA-planeringen sätts ur spel. Detta medför negativa effekter för VA-ekonomin.	Större tydlighet i övergripande planering kring i vilka områden kommunen vill tillåta exploatering. Större försiktighet vid beviljande av planläggning/bygglov i områden som inte i översiktsplanen utpekats som prioriterade för tillväxt. Restriktiv inställning till beviljandet av planändring/planläggning i strid med gällande översiktplan/fördjupad översiktsplan.
3B. Planläggning/planändring följer inte en tydlig övergripande plan. Planläggning tillåts utan föregående översyn av helheten.	Förtätning skapar risk för kapacitetsbrist i spill och dagvattenanläggningar. Förtätning leder till större hårdgjorda ytor, mindre infiltrations och fördröjningsmöjligheter och därmed risk för översvämningar. Risken gäller både översvämningar orsakade av kapacitetsbrist i va-huvudmannens dagvattenanläggningar samt översvämningar orsakade av bristande planering gällande skyfallshanteringen. Risk för stora kostnader för kommunen för att åtgärda och ersätta översvämningsskador.	Kapacitetshöjande åtgärder i allmänna VA-anläggningar kräver en långsiktig planering för att vara hållbara för ekonomi och miljö. Tiden det tar för framtagandet av en detaljplan, 2-5 år, är alltför kort tid för att hinna planera och anpassa VA-anläggningarna för tillkommande belastning.	VA-huvudmannen behöver i de flesta fall längre framförhållning än tiden det tar för att ta fram en ny detaljplan. För att VA-planeringen ska kunna vara i fas med kommunens tillväxt så behövs en tydligare långsiktig plan för kommunens utveckling.

4. Den befintliga allmänna VA-anläggningen har begränsad kapacitet och vissa av kommunens avloppsreningsverk klarar i dagsläget inte gällande miljökrav.	Olösta miljö- och hälsoproblem samt inbromsning av exploatering och tillväxt i kommunen. Beslutade utbyggnadsprojekt kan inte tas i drift.	Att få nya tillstånd för utbyggnad av avloppsreningsverk är en väldigt tidskrävande process. Kapacitetshöjande åtgärder i den befintliga allmänna VA-anläggningen har inte kunnat hålla samma takt som tillväxten i kommunen. Resursbrist (ekonomi, personal) påverkar planerings- och åtgärdstakten.	Resursförstärkning av VA-avdelningen. Prioritera åtgärder för kapacitetshöjningar, förnyelseåtgärder och underhåll på befintliga VA-anläggningar. En förutsägbar övergripande kommunal planering av ny bebyggelse som VA-huvudmannen kan använda i VA-planeringen. Ett nära samarbete mellan VA-, Plan-, samt Mark- och exploateringsavdelningen. En politisk förankrad lista över vilka detaljplaner som ska prioriteras bör tas fram.
5. Utläckage från vattenledningsnätet.	Miljöbelastning samt ekonomisk belastning, särskilt gäller det vatten som vi köper från Norrvatten.	Otätt vattenledningsnät.	Utreda behov, planera och utföra förnyelseåtgärder på vattenledningsnätet.
6. Stora mängder tillskottsvatten och dagvatten från kombinerade ledningar i spillvattennätet.	Miljö- samt ekonomisk belastning. Risk för översvämningsproblem.	Otäta spillvattenledningar leder till läckande grund- och ytvatten samt överläckage av vatten och dagvatten till spillvattensystemet. Otäta brunnar, pumpstationer och bräddledningar. Delar av kommunen har kombinerade ledningar kopplade till spillvattennätet. Felkopplat dag- och dränvatten från fastigheter samt fastigheter med äldre otäta privata ledningar.	Utreda behov, ta fram åtgärdsplaner/förnyelseplaner och utföra förnyelseåtgärder i anläggningen för att minska mängden tillskottsvatten och dagvatten som hamnar i avloppsreningsverken.

7. Ett stort antal fastigheter i kommunen anslutna via samfälligheter.	Risk för kostsamma processer för övertagande av huvudmannaskapet. Ett övertagande medför risk för komplicerat administrativt arbete samt tekniska problem för VA-huvudmannen pga. okänd status eller dåligt skick på de övertagna VA-anläggningarna. Ekonomiskt betungande för va-huvudmannen.	I tidigare VA-programmet (2010-2030) arbetades aktivt för att ansluta fler VA-samfälligheter till den allmänna VA-anläggningen. Problem med de samfällda va-anläggningarna och oenighet bland samfälligheten medlemmar inleder processen om ett kommunalt övertagande av den samfällda VA-anläggningen.	Tillämpa ett restriktivt förhållningssätt vid frågor gällande anslutning av nya samfälligheter.
8. Dagvattenledningsnät och övriga dagvattenanläggningar är inte dimensionerade efter dagens behov, detta främst i områden där exploatering pågår. Otydligt ägande av diken och vissa anläggningar. Tydlig riktlinje för hur man ska dimensionera dagvattenanläggningen saknas.	Dagvattenanläggningar riskerar att förstöras då den belastas med för stora mängder vatten, risk för miljöpåverkan och översvämningar. Kostnaderna för dagvattenhantering överstiger eventuellt intäkterna för desamma enligt VA-taxan. Diken och dagvattenanläggningar sköts/underhålls inte enligt behov. Det nya som byggs håller inte den standard som eftersträvas av VA-huvudmannen.	Drift och underhållsansvar för befintliga öppna diken och dagvattenanläggningar i kommunen ligger på VA-huvudmannen, Gatu/Parkavdelning, Trafikverket eller privata aktörer. Anläggningsavgifterna för dagvatten är inte anpassad till kostnaderna för anläggandet.	Fastställ anläggningsägande för alla delar av dagvattenanläggningen med tydliga förbindelsepunkter. Ta fram ny VA-taxa där dagvatten blir en egen del av taxan. Ta fram åtgärdsplan/förnyelseplan för den befintliga dagvattenanläggningen där hänsyn tas både till befintlig bebyggelse och kommande exploateringar. Ta fram en riktlinje för hur man ska dimensionera nya dagvattenanläggningar.

9. Problem med hantering av skyfall och stora regn. Möjlighet att hantera större mängder vatten på ett säkert sätt saknas i stora delar av kommunen. VA-anläggningen är inte byggd för att hantera stora regn och skyfall. Tydlig riktlinje gällande hur omhändertagandet av skyfall och stora regn ska ske, samt ansvarsfördelning för detta saknas. VA-huvudmannen har ingen rådighet att ensamt arbeta med frågan. Det saknas tydlig ansvarsfördelning i frågan.	VA-huvudmannens anläggning påverkas negativt och tar skada när stora mängder vatten vid stora regn och skyfall hamnar i VA-anläggningen. Stor risk för bräddningar, översvämningar på mark, fastigheter och problem med vattensjuka områden. Förtätning av bebyggelsen riskerar att större vattenmängder hamnar på fel plats. Risk att frågan hamnar mellan stolarna.	Övergripande planering för skyfall och stora regn saknas. Ansvarsfrågan kring skyfall och stora regn är inte utredd. Dagvattenledningar och övriga dagvattenanläggningar är planerade för att klara 10-20-års eller 30-årsregn beroende på område. Det är inte ekonomiskt hållbart att bygga dagvattenledningar för större regn än 30-årsregn. Det är därför viktigt att samhällsplaneringen sker så att stora regn kan avledas ytligt utan att orsaka skada.	Behöver tas fram skyfallsplaner för alla orter. Behöver arbetas med planering för skyfall och stora regn både i nya exploateringar och i befintliga områden. Ta fram en riktlinje för hur man ska dimensionera för skyfall och stora regn. Det behöver tas fram en tydlig ansvarsfördelning för Norrtälje kommun som stöd i arbetet med regn och skyfallsplanering. Samhällsplaneringen behöver möjliggöra att stora regn kan avledas ytligt utan att orsaka skada.
10. Områden med behov av VA-utbyggnad är inte alltid detaljplanelagda.	Försvårar förutsättningarna för korrekt dimensionerade VA-anläggningar. Försvårar framkomlighet (markavtal/servitut) vid VA-utbyggnad. Försvårar fastställande av behovet av allmänt VA för enskilda fastigheter och effektivt upprättande av förbindelsepunkter.	Detaljplaneläggning i omvandlingsområden har inte prioriterats.	Detaljplanelägga områden som planeras för allmän VA-utbyggnad.

11. Bristfällig arbetsmiljö i flera av kommunens VA-anläggningar. Krav i arbetsmiljölagstiftning klaras inte.	Arbetsskador. Vite från tillsynsmyndigheten.	Äldre VA-anläggningar som inte uppdaterats i samma takt som lagkraven. Vissa brister kvarstår i ombyggda VA-anläggningar.	Arbetsmiljö ingår som prioriteringskriterium vid riskklassningen av åtgärder i den befintliga allmänna VA-anläggningen.
12. Stora investeringsbehov i VA-anläggningarna belastar VA-kollektivet.	Kraftiga ökningar av VA-taxan. Abonnenter upplever att VA-taxan är oskälig.	Gammal VA-anläggning med stort reinvesteringsbehov. Många små VA-anläggningar i stort geografiskt område. Behov av utbyggnad/ombyggnad p.g.a. befolkningsökning och lagkrav.	Skattefinansiering av viss utbyggnad. Kontinuerliga och förutsägbara höjningar av VA-taxan med tydlig information till abonnenterna. Effektivisering av VA-anläggningen.
13. Behov av att säkra framtida dricksvattenförsörjning.	Otillräckligt dricksvatten av god kvalitet.	Låga grundvattennivåer och försämrad råvattenkvalitet.	Införa vattenskyddsområden för täkter som saknar skydd. Utreda alternativa vattentäkter.

3 Planeringsförutsättningar

Nuläge och förutsättningar för VA-planeringen beskrivs i VA-översikt v 1.1, daterad 2019-04-30. Uppdaterade förutsättningar sedan VA-översikten beskrivs nedan.

3.1 Mål

Kommunfullmäktiges sju målområden i Mål och Budget 2020-2022 är:

1. Norrtälje kommun ska ha en sund och hållbar ekonomi
2. Norrtälje kommun ska förvaltas och utvecklas på ett miljö- och klimatmässigt hållbart sätt
3. Norrtälje kommun ska ha en innovativ och serviceinriktad kommunal organisation – som sätter invånaren först
4. Norrtälje kommun ska vara en kunskapsinriktad skolkommun – där barn och unga rustas väl för framtiden och ges möjlighet att nå sin fulla potential
5. Norrtälje kommun ska vara en trygg och säker kommun – i både vardag och kris
6. Norrtälje kommun ska vara en sammanhållen och företagsvänlig kommun – där människor utvecklas och entreprenörskap uppmuntras
7. Norrtälje kommun ska vara en inkluderande kommun – som främjar människors livskvalitet, egenmakt och egenförsörjning

Inom ramen för kommunfullmäktiges mål har målområden beslutats inom respektive verksamhet. De målområden som bedöms påverka VA-planeringen är:

Mål 2. Inriktning- Ta hänsyn till biologisk mångfald i Norrtälje kommuns mark- och vattenägande

Mål 3. Inriktning - Ta vara på digitaliseringens möjligheter i kontakten med invånare och företag

Mål 5. Inriktning - Säkerställa en god kommunal servicenivå även vid störningar och kriser

3.2 Befolkningsprognos

Kommunfullmäktige antog 2017-08-28 (§ 165) Bostadsförsörjningsstrategi för Norrtälje kommun. Detta är en inledning på ett fördjupat arbete med kommunens uppdrag och ansvar att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs. Efter antagen plan påbörjas arbetet med att ta fram en åtgärdsplan till bostadsförsörjningsstrategin, i vilken ansvarsområden, tidsplaner, nyckeltal och uppföljning för de i Bostadsförsörjningsstrategin nämnda åtgärder preciseras.

Befolkningsökningen förväntas ligga på en fortsatt hög nivå i hela Norrtälje kommun, med de största ökningarna i Norrtälje stad och den omkringliggande landsbygden. En

stor procentuell ökning beräknas även uppstå i Rimbo. Siffrorna är hämtade från Norrtälje befolkningsprognos 2019-2030 framtagen av Norrtälje kommun och SWECO (daterad 2019-06-04). Prognosen baseras på en uppföljning av tidigare års utfall, demografi, kommunens befintliga bostadsbestånd, pågående exploateringsprojekt samt pågående och planerad detaljplaneläggning.

Tabell 2. Utdrag ur Norrtälje Befolkningsprognos 2019-2030 uppdelat på VA-distrikt. (Endast permanentboende)

VA-distrikt	2018	2030 Prognos	Förändring (antal)	Förändring (%)
Bergshamra	1089	1079	-10	-1 %
Blidö gård	57	57	0	0 %
Drottningdal	164	165	1	0 %
Edsbro	491	488	-3	-1 %
Finsta	224	223	-1	0 %
Köpmanholm-Furusund	222	217	-5	-2 %
Grisslehamn	231	225	-6	-3 %
Gräddö och delar av Rådmansö	1819	1822	3	0 %
Hallstavik och Skebobruk	4976	5067	91	2 %
Herräng	371	365	-6	-2 %
Norrby	229	230	1	1 %
Norrtälje	21212	31769	10557	50 %
Nysättra	229	229	0	0 %
Rimbo	5257	6766	1509	29 %
Rånäs	565	564	-1	0 %
Spillersboda	332	329	-3	-1 %
Svanberga	488	549	61	13 %
Södersvik	224	221	-3	-1 %
Älmsta	1188	1274	86	7 %
Ej VA-distrikt	22401	23221	820	4 %
Totalt	**61769**	**74861**	**13092**	**21**

3.3 Pågående detaljplaner och exploateringar

Kommunstyrelsens mål gällande bostadsbyggande under perioden 2018-2020 är att antalet bostadsenheter i antagna detaljplaner skall uppgå till 1 000 stycken per år (KS 2017-06-19 §159). De detaljplaneprojekt som för närvarande pågår i kommunen och där exploateringen kommer att ha behov av en allmän VA-försörjning framgår av Tabell 3.

Tabell 4 redovisar icke startade detaljplaner inom Norrtälje kommun. I dessa kan VA-lösning saknas då planarbetet inte startat.

Utöver pågående och icke startade detaljplaneprojekt finns ett antal redan antagna detaljplaner, där behovet av allmän VA-försörjning kommer att uppstå vid en eventuell exploatering, dessa framgår av Tabell 5.

Avloppsreningsverket i Norrtälje har uppnått sitt kapacitetstak. För att fortsatt VA-utbyggnad inom Norrtäljes tätort ska kunna ske måste tillstånd för ett utökat Lindholmens avloppsreningsverk erhållas och utbyggnad av avloppsreningsverket genomföras. Det är av största vikt att utbyggnadstakten av planerade exploateringar samordnas med avloppsreningsverkets utbyggnad.

Tillkommande bebyggelse inom, eller i anslutning till, allmänt VA-verksamhetsområde ställer inte bara krav på kapacitet i aktuellt vatten- och avloppsreningsverk, utan också på ledningsnätets kapacitet och status. Därför är det av största vikt att investeringar och reinvesteringar i den allmänna VA-anläggningen prioriteras i hela kommunen, och specifikt i de områden där exploatering förväntas.

NORRTÄLJE KOMMUN

Tabell 3. Pågående detaljplaner i Norrtälje kommun. VA-frågan behöver inte vara beslutad även om en föreslagen vattenkälla eller avloppsrenings-verk är omnämnt. VA-lösning beslutas under planprocessen.

Detaljplan för fastig-het	Mål för anta-gande (år)	Syfte	Antal lgh[1]	PE[2]	Vattenför-sörjning	Avloppsre-ningsverk	Kommentar[3]
Arholma 4:10	2020	Bostäder	9	25,2	-	-	Detaljplanen förutsätter enskild VA-lösning.
Högmarsö 1:15	2022	Bostäder	1	2,8	-	-	Detaljplanen förutsätter enskild VA-lösning.
Kvilunda 1:7	2021	Bostäder	14	39,2	-	-	Detaljplanen förutsätter enskild VA-lösning.
Oxhalsö 1:28	2021	Bostäder	0	0	-	-	Detaljplanen förutsätter enskild VA-lösning.
Sandvik 1:2	2020	Bostäder	23	64,4	Norrvatten	-	VA-frågan ej löst.
Gräddö 2:41 - 43	2020	Bostäder	60	168	Norrvatten	Kapellskär	Angränsar till nuvarande kommunalt VA-verksamhets-område.
Riddersholm 1:8 Ka-pellskärs ARV	2020	Avloppsrenings-verk			Norrvatten	Kapellskär	Kapellskärs avloppsreningsverk detaljplaneras inför ut-byggnad till 30 000 PE.
Måsholmen, Humlö 1:4	2020	Bostäder	2	5,6	Norrvatten	Spillersboda, Kapellskär	Utanför nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde. Samfälld anslutning till det allmänna VA-nätet. Kopplas via Spillersboda till Kapellskär.
Furusund 2:76	2020	Bostäder	1	2,8		Köpmanholm	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Yxlö 1:20 och 1:269	2020	Bostäder	0	0	Norrvatten	Köpmanholm	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Brännäset 15, Tälje 3:1, kv Åkeriet	2020	Bostäder	100	280	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Emmaus 68	2023	Bostäder	40	112	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.

[1] Exklusive LSS och äldreboende om platser för äldreboende anges i kolumn Syfte.
[2] Den genomsnittliga belastningen per bostadsenhet har antagits vara 2,8 personekvivalenter (PE) oberoende av storleken på bostaden.

[3] Om inget annat anges behöver det lokala ledningsnätets kapacitet utredas.

Detaljplan för fastighet	Mål för antagande (år)	Syfte	Antal lgh[1]	PE[2]	Vattenförsörjning	Avloppsreningsverk	Kommentar[3]
Färsna 1:2, del av	2021	Bostäder, förskola 100 platser	100	294	Norrvatten	Lindholmen	Angränsar till nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Galären, del av Tälje 3:256 och 5:1	2020	Park			Norrvatten	Lindholmen	Angränsar till nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Gustavslund 1 och 2	2021	Bostäder	100	280	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Hårnacka 1:1	2022	Bostäder	120	336	Norrvatten	Lindholmen	Utanför nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Kv Smeden, Smeden 1 och del av Tälje 3:16	2021	Bostäder	100	280	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Magasinet 19, Tälje 2:195	2021	Bostäder, skola 1000 platser	403	1219,4	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Mellingeholms aktivitetspark	2021	Industri		1440	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Mora 3:55	2021	Förskola 120 platser		16	Norrvatten	Lindholmen	Placering ej beslutad.
Niord 1	2021	Bostäder	56	156,8	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Nordkap 4 med flera	2021	Bostäder, LSS 6 platser, äldreboende 90 platser	139	225	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Sparven 1-5	2021	Bostäder	54[4]	151,2	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Stjärnan 8 och 24	2021	Bostäder	40	112	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.

[4] Ytterligare bostäder kommer tillkomma.

Detaljplan för fastighet	Mål för antagande (år)	Syfte	Antal lgh[1]	PE[2]	Vattenförsörjning	Avloppsreningsverk	Kommentar[3]
Tälje 2:103, Tallhöjden	2021	Bostäder, LSS 12 platser	200	571	Norrvatten	Lindholmen	Angränsar till nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Tälje 3:1 med flera, kv Fartyget	2020	Bostäder	140	392	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Tälje 3:1, Tulpansvampen		Bostäder	79	221,2	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Tälje 3:327, Solbacka norra	2020	Bostäder, äldreboende 60 platser	80	277	Norrvatten	Lindholmen	Angränsar till nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde. Dagvattenanläggning behöver upprättas inom planområdet.
Tälje 4:62, etapp 1, Lommarstranden	2020	Bostäder, LSS 10 platser	478	1347,4	Norrvatten	Lindholmen	Delvis inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde. Dagvattenanläggning behöver upprättas inom planområdet.
Tälje 4:62, etapp 2, Lommarstranden	2022	Bostäder, LSS 12 platser	750	2105	Norrvatten	Lindholmen	Utanför nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Östhamra 1:15, Björnö etapp 2 och 3	2020	Bostäder, skola 420 platser	600	1731	Norrvatten	Lindholmen	Utanför nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde. Förses med vatten via Björnövägen och spillvattnet leds via en sjöledning till Lindholmen. Tillståndsansökansprocessen för sjöledningen pågår.
Marknadshagen 15-17	2021	Bostäder	81	226,8	Norrvatten	Rimbo	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Pumpen 1, Slangen 1, Rimbo-Tomta 2:41	2021	Bostäder	70-100	196-280	Norrvatten	Rimbo	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Rimbo-Tomta 7:1, Bålbroskogen	2020	Bostäder	300	840	Norrvatten	Rimbo	Angränsar till nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde. Dagvattenanläggning behöver upprättas inom planområdet.

Detaljplan för fastighet	Mål för antagande (år)	Syfte	Antal lgh[1]	PE[2]	Vattenförsörjning	Avloppsreningsverk	Kommentar[3]
Rimbo-Vallby 5:93	2021	Affär			Norrvatten	Rimbo	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Västertorpsskogen	2021	Bostäder, förskola 100 platser, äldreboende 54 platser	300	902	Norrvatten	Rimbo	Angränsar till nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Spillersboda 1:20	2020	Bostad	1	2,8	Norrvatten	Spillersboda	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Älmsta 1:95, 2:58 och 4:9, industri		Industri		204	Hallstavik	Älmsta[5]	Utanför nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.

[5] För tillfället är det anslutningsstopp för VA-behov utanför verksamhetsområdet i Älmsta tills åtgärder på det lokala spillvattennätet har visat resultat.

Tabell 4. Ej påbörjade detaljplaner i Norrtälje kommun. VA-frågan behöver ej vara färdigställd även om en föreslagen vattenkälla eller avloppsreningsverk är omnämnt. VA-lösning beslutas under planprocessen. * Underlag saknas.

Detaljplan för fastighet	Mål för antagande (år)	Syfte	Antal lgh[6]	PE[7]	Vattenförsörjning	Avloppsreningsverk	Kommentar
Bredsättra 1:7	2023	Camping			-	-	VA-frågan ej utredd.
Brännström 1:3	2024	Bostäder	15-20	42-56	-	-	Detaljplanen förutsätter enskild VA-lösning.
Glyxnäs 3:62	2021	Bostäder	1	2,8	-	-	Detaljplanen förutsätter enskild VA-lösning.
Häverö-Bergby 6:4	2023	Centrumverksamhet*	6	16,8	-	-	Detaljplanen förutsätter enskild VA-lösning.
Lagboda 2:3	2022	Förskola*, äldreboende*	40	112	-	-	VA-frågan ej utredd.
Norröra 6:1, skifte 1	2023	Bostäder			-	-	Detaljplanen förutsätter enskild VA-lösning.
Riala-Eneby 1:53	2021	Förskola			-	-	Detaljplanen förutsätter enskild VA-lösning.
Riala-Sättra 2:240	2022	Förskola			-	-	Detaljplanen förutsätter enskild VA-lösning.
Riddersholm 1:7	2022	Camping			-	-	VA-frågan ej utredd.
Adamsberg 1:1 (Asplund norr)		Bostäder, Handel*, LSS*	70-90	196-252	Norrvatten	Rimbo	Utanför nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Kvarnbol 1:7 och Rimbo-Tomta 4:14		Bostäder	20-30	84	Norrvatten	Rimbo	Utanför nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Mora 1:55	2021	Bostäder	25	70	Norrvatten	Bergshamra, Lindholmen	Utanför nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Räfsja 4:1		Bostäder, förskola*, handel*	400	1120	Norrvatten	Lindholmen	Utanför nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Rävsnäs 3:6 och 3:56	2024	Bostäder	25	70	Norrvatten	Kapellskär	Utanför nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.

[6] Den genomsnittliga belastningen per bostadsenhet har antagits vara 2,8 personekvivalenter (PE) oberoende av storleken på bostaden.
[7] Exklusive LSS och äldreboende om platser för äldreboende anges i kolumn Syfte.

Detaljplan för fastighet	Mål för antagande (år)	Syfte	Antal lgh[6]	PE[7]	Vattenförsörjning	Avloppsreningsverk	Kommentar
Skärsta 1:177 och 1:189	2020	Handel*			Hallstavik	Hallstavik	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Gräddö 3:118	2021	Bostäder	20	56	Norrvatten	Kapellskär	Utanför nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Furusund 2:44 och 2:95	2023	Bostäder			Norrvatten	Köpmanholm	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde. Redan anslutna.
Del av Tälje 4:46		Förskola			Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde. Redan anslutna.
Diamanten 3, 4	2028	Bostäder	107	299,6	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Hårnacka 3:2		Bostäder	12	33,6	Norrvatten	Lindholmen	Angränsar till nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Kv Ankaret	2024	Bostäder, hotell*	25	70	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Kv Durken, Kajutan och Masten	2026	Bostäder	360	1008	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Kv Färjan	2025	Bostäder	100	280	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Kv Hamnpiren, del av Tälje 5:1	2023				Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Kv Städet	2025	Bostäder	140	392	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Kv Terminalen	2023	Bostäder	80	224	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Närheten, dpl 1	2022	Bostäder, förskola, hotell, skola, äldreboende	1107	3363,6	Norrvatten	Lindholmen	Delvis inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Närheten, dpl 2	2024	Bostäder	538	1506,4	Norrvatten	Lindholmen	Delvis inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.

Detaljplan för fastighet	Mål för antagande (år)	Syfte	Antal lgh[6]	PE[7]	Vattenförsörjning	Avloppsreningsverk	Kommentar
Närheten, dpl 3	2025	Pendlarnod			Norrvatten	Lindholmen	Delvis inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Södra Nånö 4:6		Bostäder	230	644	Norrvatten	Lindholmen	Utanför nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Tälje 2:4 med flera, Busstorget		Centrumverksamhet, bostäder			Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Tälje 3:188 och 3:195		Bostäder	300	840	Norrvatten	Lindholmen	Angränsar till nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Tälje 3:289, Lindholmens ARV	2022	Avloppsreningsverk			Norrvatten	Lindholmen	Lindholmens avloppsreningsverk detaljplaneras inför utbyggnad till 50 000 PE.
Vaktmästaren 2,4,5,6,8,9,10, Härden 3,4, Nordkap 5, Diamanten 5, Tälje 2:87 och Tälje 2:177	2023	Förskola	558	1615,4	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Öringen 6	2021	Bostäder	1	2,8	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Rimbo Centrum	2022	Centrumverksamhet, bostäder	500	1400	Norrvatten	Rimbo	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Rimbo-Tomta 4:8	2024	Bostäder	14	39,2	Norrvatten	Rimbo	Angränsar till nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Tuppen 8	2021	Förskola			Norrvatten	Rimbo	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde. Redan anslutna.
Viby 2	2019	Förskola			Norrvatten	Rimbo	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde. Redan anslutna.

Detaljplan för fastig-het	Mål för anta-gande (år)	Syfte	Antal lgh[6]	PE[7]	Vattenför-sörjning	Avloppsre-ningsverk	Kommentar
Svanberga 2:10	2022	Bostäder	32	89,6	Norrvatten	Svanberga	Angränsar till nuvarande kommunalt VA-verksamhetsom-råde.

Tabell 5. Antagna detaljplaner i Norrtälje kommun där exploatering inte påbörjats och där utbyggd kommunal VA-försörjning kommer att behöva genomföras vid en framtida exploatering. Kolumnen vattenförsörjning och avloppsreningsverk behöver nödvändigtvis inte redovisa den faktiska lösningen då vissa områden saknar projekterad lösning.

Detaljplan för fastighet	Antagen (år)	Syfte	Antal lgh[8]	PE	Vattenförsörjning	Avloppsreningsverk	Kommentar[9]
Hensvik 2:61	2016	Bostäder	7	19,6	Herräng	Herräng	Utanför nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Hensvik 2:61-2:94 samt 2:96-2:97	2005	Bostäder	22	61,6	Herräng	Herräng	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Åkerö 1:13 och 4:1	2016	Bostäder	23	64,4	Norrvatten	Kapellskär	Utanför nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Hårnacka 2:7 och 3:2	2010	Bostäder	7	19,6	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Östhamra 1:15, Björnö - etapp 1	2010	Bostäder	263	736,4	Norrvatten	Lindholmen	Utanför nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Görla 1:15	2011	Mindre industriområde kvarstår		264	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Baldersgatans södra del, Balder 5	2011	Bostäder	22	61,6	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Hårnacka 2:2	2012	Bostäder	11	30,8	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Tälje 2:66 (Gammelgården 1-3)	2012	Bostäder	4	11,2	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Tälje 3:51	2014	Bostäder	3	8,4	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Tälje 3:187 och Tälje S:35	2015	Bostäder	10-33	28-92,4	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Förrådet 2	2015	Bostäder	150	420	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.

[8] Den genomsnittliga belastningen per bostadsenhet har antagits vara 2,8 personekvivalenter (PE) oberoende av storleken på bostaden.
[9] Om inget annat anges behöver det lokala ledningsnätets kapacitet utredas.

Detaljplan för fastighet	Antagen (år)	Syfte	Antal lgh[8]	PE	Vattenförsörjning	Avloppsreningsverk	Kommentar[9]
Kv Alen, Alen 4 med flera	2017	Bostäder	400	1120	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Handelsmannen 1	2019	Bostäder, förskola 120 platser, äldreboende 90 platser	353	1084	Norrvatten	Lindholmen	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Nysättra 11:25	2010	Bostäder	15	42	Norrvatten	Nysättra	Utanför nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Rånäs 4:211	1982	Bostäder	4	11,2	Norrvatten	Rånäs	Angränsar till nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Solö 1:54, etapp 1	2014	Bostäder	6	16,8	Norrvatten	Spillersboda, Kapellskär	Utanför nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Solö 1:54, etapp 2	2016	Bostäder	8	22,4	Norrvatten	Spillersboda, Kapellskär	Utanför nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Blidö 1:517	2013	Bostäder	13	36,4	Norrvatten	Stämmarsund	Utanför nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
0188-P82/1202:I	1978	Bostäder	8	22,4	Hallstavik	Älmsta	Angränsar till nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Toftinge 1:2	2010	Bostäder	27	75,6	Hallstavik	Älmsta	Utanför nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Älmsta 1:31, Kanalstaden	2011	Bostäder	200	560	Hallstavik	Älmsta[10]	Delvis inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.
Norra Sund 28:13	2013	Bostäder	6	16,8	Hallstavik	Älmsta	Inom nuvarande kommunalt VA-verksamhetsområde.

[10] För tillfället är det anslutningsstopp för VA-behov utanför verksamhetsområdet i Älmsta tills åtgärder på det lokala spillvattennätet har visat resultat.

Detaljplan för fastig-het	Antagen (år)	Syfte	Antal lgh[8]	PE	Vattenför-sörjning	Avloppsre-ningsverk	Kommentar[9]
Älmsta 3:63	2014	Bostäder	3-8	8,4-22,4	Hallstavik	Älmsta[10]	Angränsar till nuvarande kommunalt VA-verksamhets-område.

4 Plan för den allmänna VA-anläggningen

I VA-policyn har kommunfullmäktige beslutat om riktlinjer som påverkar planeringen av den allmänna VA-anläggningen:

- Den allmänna VA-anläggningens kapacitet ska säkerställas för nuvarande behov samt för den utbyggnad och förtätning som kommunen planerar.
- Systematisk underhållsplanering ska ligga till grund för beslut kring ekonomiskt hållbar förnyelsetakt.
- VA-åtgärder för att bidra till att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten, prioriteras vid de recipienter där dessa ger störst positiv påverkan.
- I frågor som rör kommunens VA-försörjning ska behovet av anpassning till ett förändrat klimat beaktas.

I VA-översikten avsnitt 4.2 - 4.4 ges en översiktlig beskrivning av den allmänna VA-anläggningens funktion med avseende på vattenförsörjning, spillvattenhantering och dagvattenhantering samt det generella förnyelsebehovet i anläggningen.

Planerade och prioriterade investeringsbehov i den allmänna VA-anläggningen beskrivs i Bilaga 1. I Bilagan beskrivs även den prioriteringsmodell som använts vid riskklassning av prioriterade reinvesterings- och nyinvesteringsprojekt.

För att uppnå en framtida hållbar VA-anläggning behöver åtgärder för att nå miljökvalitetsnormerna för vatten prioriteras. Det kräver ett strategisk och långsiktigt arbetssätt där man utreder och bedömer vilka miljörisker som finns i den befintliga anläggningen. Bedömda miljörisker kan sedan användas som en del av underlaget för att ta fram förnyelseplaner för den befintliga VA-anläggningen. Utredningar har påbörjats på spillvattenledningsnäten som på sikt ska ligga till grund för förnyelseplanering (se avsnitt 4.3.1).

4.1 Utveckling av planering- och dokumentationsverktyg

4.1.1 Hydrauliska modeller

För att uppnå målet att säkerställa kapaciteten i den allmänna VA-anläggningen både för nuvarande behov samt för den utbyggnad och förtätning som kommunen planerar behöver framtagande av hydrauliska MIKE URBAN-modeller prioriteras. I dagsläget finns en spillvattenmodell för driftområdet som hör till Lindholmen ARV och en dricksvattenmodell över området som försörjs av Norrvatten. Behovet av modeller gäller

dagvatten, spillvatten och dricksvatten. Kommunstyrelsens arbetsutskott har anslagit investeringspengar 2019 för uppbyggnaden av hydrauliska ledningsnätsmodeller för främst Norrtälje tätort och Rimbo. Som ett första steg genomförs flödesmätningar på spillvattennätet för att kunna komplettera och sen kalibrera Norrtäljes befintliga spillvattenmodell vintern 2019/2020. Uppbyggnaden av de nya modellerna påbörjas därefter och kommer pågå 2 år. Prioriteringen för modeller för ytterligare orter får därefter tas fram.

4.1.2 VA-banken

Det kart- och dokumentationssystem som Norrtälje kommuns VA-avdelning i huvudsak använder för att dokumentera sin anläggning (framförallt ledningsnätet) är VA-banken som levereras av VA-utveckling. Den information som idag finns tillgänglig i VA-banken är inte komplett vilket försvårar bedömningen av behov vid drift- och underhållsarbete och planering av nybyggnad och förnyelse. En strategi för förvaltning och utveckling av VA-banken färdigställdes under 2019 med syfte att tydliggöra organisationens behov av systemet samt vilka åtgärder som behöver genomföras för att tillgodose de behoven. Enligt strategin tas varje år fram en arbetsplan för det kommande året. Under 2019 har fokus varit på att komplettera den information som tidigare saknats. Inför 2020 kommer fokus hamna på att implementera nya rutiner och förankra dessa hos verksamheten.

4.1.3 Drift och övervakningssystem

Att driften av styr-, och övervakningssystemen i VA-anläggningen fungerar är en förutsättning för att anläggningarna skall fungera och övervakas. De problem som bland annat kan uppstå om styrsystemen inte fungerar är att otillräcklig renat dricksvatten distribueras och att förorenat spillvatten släpps ut i recipienterna. Vidare kan avbrott i distributionen av vatten uppstå och okontrollerade bräddningar kan ske. För att säkra den framtida driften av Norrtälje kommuns VA-anläggning behövs en förnyelse av styr-, och övervakningssystemen. Under 2016 beställdes en utredning för att inventera nuläget och jämföra de system för drift och övervakning som finns på marknaden. Utredningen blev klar 2017 och VA-avdelningen arbetar nu delvis utifrån resultaten.

Det vidare arbetet innefattar Styrskåp (styrsystem), övervakningssystem, kommunikationslösningar, och delar utav el-, och automationsutrustningen. I denna fråga samarbetar VA-avdelningen med kommunens IT-avdelning som redan idag har tagit över en del av ansvaret för kommunikation via fiber och mobilnät.

Ett övervakningssystem har upphandlats i två separata projekt och installerats på avloppsreningsverken i Hallstavik och Kapellskär, detta var nödvändigt för att säkerställa övervakning av anläggningarna.

Under 2020 kommer samarbetet med kommunens IT-avdelning att fortgå för att hitta kommunikationslösningar, främst via fiber och mobilnät. 2020 kommer även de gamla styrskåpen (styrsystemen) och delar utav el-, och automationsutrustningen börja bytas

ut för pumpstationer och verk, de mest akuta anläggningarna kommer att hanteras i första skedet.

4.2 Planering för säker och långsiktig dricksvattenförsörjning

I VA-policyn har kommunfullmäktige beslutat om riktlinjer som påverkar planeringen för en säker och långsiktigt hållbar dricksvattenförsörjning:

- Vattentillgången ska säkerställas för den allmänna vattenförsörjningen i hela kommunen.
- De vattenförekomster i kommunen som är viktiga för vattenförsörjningen ska ha vattenskyddsområden.
- Möjligheten att i framtiden nyttja Erken som resurs för dricksvattenförsörjningen ska bevaras.

4.2.1 Regional vattenförsörjningsplan

Den regionala vattenförsörjningsplanen för Stockholms län blev klar i december 2018. Vattenförsörjningsplanens syfte är att belysa de vattenförekomster som finns och är viktiga inom länet. Planen innehåller en prioritering av de vattenresurser som kan ha betydelse för länets vattenförsörjning. Sjön Erken och Lohäradsåsen (Finsta-Kilen, Vagndalen och Västra-Syninge) har högsta regionala prioritet. Lohäradsåsen (Malmby), Rööåsen (Rimbo-Bergy) och sjön Largen har hög regional prioritet.

För att säkra dricksvattenförsörjningen i Stockholms län ur ett flergenerationsperspektiv har följande tre mål preciserats.

1. Ett av de fem stora vattenverken i länet ska kunna tas ur drift under en månad och leveransen av dricksvatten ska ändå kunna fortgå utan samhällskritiska störningar.
2. De vattenresurser som i denna vattenförsörjningsplan har högsta regionala respektive hög regional prioritet ska säkras för framtiden.
3. Länets aktörer med ansvar för vattenförsörjning ska ha en fungerande samverkansformer som bidrar till att målen kan nås och att nödvändiga åtgärder kan genomföras.

Planen innehåller ett antal förslag till åtgärder med ansvariga aktörer (kommuner, myndigheter, VA-aktörer m.fl.) och årtal för genomförandet. Kommunstyrelsen har 2019 ta-

git ett ställningstagande att kommunen ska godkänna planen. Detta innebär att ansvarsfördelningen inom kommunens avdelningar för planens åtgärder behöver klargöras samt åtgärder som inte är påbörjade startas.

Den regionala vattenförsörjningsplanen kan fungera som ett stöd i kommunernas översiktsplanering för att trygga dricksvattenförsörjningen ur ett flergenerationsperspektiv. Planen ska ses som ett strategiskt dokument för långsiktig samhällsbyggnad och behöver användas i hela kedjan av den kommunala och regionala planeringen.

4.2.2 Vattenskyddsområden för den allmänna VA-anläggningen

Syftet med vattenskyddsområden är att ge vattenförekomster som är eller kan bli viktiga för vattenförsörjningen ett tillräckligt gott skydd för att säkra råvattentillgångar i ett långsiktigt perspektiv. De vattentäkter som är i drift idag sammanställs i Tabell 6. Vattentäktens status och huruvida det finns en vattendom för uttaget av råvatten kommenteras tillsammans med i vilken utsträckning arbete med nytt eller reviderat vattenskyddsområde bör utföras; hög, medel eller låg prioritet. Nyare vattenskyddsområden får i de flesta fall en lägre prioritering, eftersom de i större utsträckning än de äldre motsvarar dagens riktlinjer för utformning av vattenskyddsområde och vattenskyddsföreskrifter. Inom de orter där vattentäkternas läge eller vattenuttagen förändras inom ramen för ett projekt, blir prioriteringen av att revidera vattenskyddsområdet högre, för att skyddszonerna ska vara ändamålsenliga. Revidering av vattenskyddsområdet i Grisslehamn pågår. Ansökan om reviderat vattenskyddsområde med skyddsföreskrifter för reservvattenverket i Rimbo-Bergby pågår och målet är att arbeta vidare med vattenskyddsområden för de vattentäkter som saknar skydd.

Sjön Erken är en vattenresurs med högsta regionala prioritet och ett utökat skydd för sjön förbättrar möjligheten att använda den som ett alternativ till ny ytvattentäkt för kommunens norra delar. Erken kan även vara intressant ur reservvattenförsörjningsavseende för andra kommuner inom länet. En utredning behöver startas med utvärdering av sjön Erkens användningsområde samt behov av vattenskyddsområde för att skydda vattenkvaliteten i enlighet med VA-policyns riktlinjer.

Tabell 6. Vattentäkter i drift med tillhörande vattenskyddsområden.

Vattentäkt	Distributions-område	Distribution 2019 (m^3)	Kommentar	Vattenskydds-område	Prioritet VSO
Skeboån	Hallstavik Häverödal Skebobruk Älmsta	558 426	Skeboån känslig och utsatt recipi-ent. Vattendom finns men ej i kommunal regi.	Saknas	Hög
Grisslehamn	Grisslehamn	50 773	Vattendom finns. Ny ansö-kan pågår för ut-tag av havsvat-ten.	Fastställt 1969/ revidering pågår	Hög (Tidigare Medel)
Drottningdal	Drottningdal	4 160	Vattendom saknas.	Saknas	Hög (Tidigare Medel)
Edsbro	Edsbro	25 928	Vattendom Saknas.	Fastställt 1982	Medel
Herräng	Herräng	29 942	Komplicerat rå-vatten. Vatten-dom saknas.	Fastställt 2000	Låg
Norrby	Söderbykarl Norrby	10 758	Vattendom saknas.	Fastställt 2000	Låg
Södersvik	Södersvik	8 645	Vattendom saknas.	Fastställt 1998	Låg
Blidö	Blidö	3 854	Vattendom sak-nas.	Fastställt 1994	Låg

4.2.3 Behov för att säkerställa dricksvattentillgång

Under 2016 påbörjades ett projekt för att förbättra den långsiktiga vattenförsörjningen i Grisslehamn. Projektet kommer att fortgå under 2020 med en mindre modifiering/ut-byggnad av vattenverket. För att säkra den framtida dricksvattenförsörjningen finns be-hov av att hitta alternativ till grundvatten. Kapaciteten i grundvattentäkterna är begrän-sad och kommer inom några år inte att räcka för behovet. Under 2019 påbörjades ett arbete med att ta fram underlag och handlingar för en ansökan till Länsstyrelsen om ny vattendom för uttag av havsvatten. För att producera dricksvatten av havsvatten krävs ett membranverk och en förstudie/utredning behöver startas för att komma fram till en hållbar lösning.

Det bedöms fortfarande som nödvändigt att ta fram en övergripande strategi för vatten-försörjningen i Hallstavik, Skebobruk och Älmsta som omfattar både vattendom, råvat-ten och behov av reservvattenförsörjning. En utredning behöver göras med inriktning

på alternativ till andra råvattenkällor då Skeboåns råvattenkvalitet inte är optimal. Dricksvattenkvaliteten har återkommande anmärkningar och högre krav från tillsynsmyndigheten kommer troligen ställas.

I Herräng, Drottningdal och Blidö behöver råvattentillgången och kvaliteten utredas och den framtida driften säkras. En förstudie för Drottningdal och Blidö har startats under 2019. Studien för Drottningdal utreder alternativ som upprustning/utbyggnad av befintliga vattenverk, överföringsledning från Svanberga med Mälarvatten från Norrvattenförbundet, överföringsledning för spill och vatten från Svanberga eller ny vattentäkt. I studien för Blidö utreds förslag på membranverk för rening av havsvatten.

4.2.4 Reservvattenförsörjning

De mindre vattenverken som presenteras i Tabell 7 är i dagsläget inte i drift och flertalet bedöms inte vara aktuella för upprustning för att fungera som reservvattenverk. Grundvattentäkternas vattenkvalitet är inte tillfredsställande, vilket gör att en alltför omfattande reningsutrustning skulle krävas för att få önskad kvalitet vid uppstart. Vissa av vattenverken kan istället byggas om för att kunna fungera som distributionsanläggning vid reservvattenförsörjningsändamål om vatten behöver levereras med tankbil från närliggande större vattenverk.

Under 2019 startades ett projekt för avveckling av de vattenverk och vattentäkter inkl vattenskyddsområden (VSO) som inte längre ska användas för allmän vattenförsörjning, detta arbete beräknas ta några år.

Tabell 7. Beskrivning av status och föreslagna framtida åtgärder för vattentäkter som idag inte är i drift samt föreslagna åtgärder för respektive vattenskyddsområde.

Vattenverk	Råvatten-kvalitet	Status vattentäkt och framtida föreslagna åtgärder	Finns VSO? / Åtgärdsförslag
Spillersboda	Färg, järn, mangan	Verket är redan idag ombyggt till mät-/trycksteg-ringsstation och kan ta emot vatten från tankbil vid behov. Reservoar i drift.	Ja/Upphävs
Köpmanholm, Skolan	Klorid, hårt vatten, förhöjda bakteriehalter	Projekt pågår där verket rustas upp och byggs om till tryckstegringsstation för att ta emot vatten från tankbil vid behov. Vattentäkter läggs ner.	Ja/Upphävs
Köpmanholm, Kasberget	Klorid, hårt vatten	Vattenverk och vattentäkt läggs ner.	Ja/Upphävs
Nysättra	Hög alkalinitet	Vattenverk och vattentäkt läggs ner.	Ja/Upphävs
Skebobruk	Ligger inom riskområde (Skeboån)	Verket byggs om till reservvattendistributionsanläggning för att kunna ta emot vatten från tankbil och distribuera till Hallstavik.	Ja/Upphävs
Utanbro	Klorid	Vattenverk och vattentäkt läggs ner. Norrvattens reservvattentäkter är i drift.	Ja/Upphävs

Vattenverk	Råvatten-kvalitet	Status vattentäkt och framtida föreslagna åt-gärder	Finns VSO? / Åtgärdsförslag
Hästängen	Bristande kapacitet	Vattenverk och vattentäkt läggs ner. Norrvattens reservvattentäkter är i drift. Anslutning av Norrvatten via verket.	Ja/Upphävs
Höganäs		Vattenverket finns inte, råvattnet behandlades i Utanbro. Norrvattens reservvattentäkter är i drift.	Nej
Gräddö		Verket är redan idag ombyggt till mät-/trycksteg-ringsstation och kan ta emot vatten från tankbil vid behov. Reservoar i drift. Vattentäkten läggs ner.	Nej
Rånäs, nya		Vattenverk och vattentäkt läggs ner.	Nej
Rånäs, gamla	Hårt och hög alkalinitet	Vattenverk och vattentäkt läggs ner.	Nej
Svanberga, gamla		Vattenverk och vattentäkt läggs ner.	Ja/Ses över i samband med Erken
Svanberga, nya		Vattenverk och vattentäkter behålls och hyrs ut till Utvecklingscentrum för vatten.	Ja/Ses över i samband med Erken
Älmsta, fast-landssidan	Känslig för förhöjd kloridhalt	Älmsta vattenverk är redan ombyggt till trycksteg-ringsstation. Reservoar i drift. Vattentäkt behålls.	Ja/Behålls
Älmsta, Väd-dösidan	Känslig för förhöjd kloridhalt	Älmsta vattenverk är redan ombyggt till trycksteg-ringsstation. Reservoar i drift. Vattentäkt behålls.	Ja/Behålls

Vid ett avbrott i vattenförsörjningen inom de områden som försörjs med vatten från Norrvattenförbundet finns i huvudsak tre grundvattentäkter som har kapacitet att försörja hela distributionsområdet. Dessa beskrivs i Tabell 8. Arbetet med att ansöka om nya vattendomar och vattenskyddsområden för dessa vattentäkter har pågått sedan 2017. Tidigare utredning av kapacitet i vattentäkten Rimbo-Bergby visade att ytterligare en vattentäkt borde borras och detta gjordes under 2018. Arbete som kvarstår för att färdigställa reservvattenkapaciteten är provpumpning och anslutning av vattentäkten till vattenverket. Dessa åtgärder är viktiga att göra innan behovet överstiger Norrvattens kapacitet. Idag klarar Norrvattens reservvattentäkter att leverera vatten till Finsta, Rimbo och Rånäsområdet. Detta kan dock förändras med kommande exploateringar och den beräknade befolkningsökningen i Rimboområdet. Se Tabell 2, 3 och 4.

De gamla vattenverken i Finsta-Kilen och Väster-Syninge med vattentäkter finns med i avvecklingsplanen då Norrvatten borrat nya vattentäkter och byggt nya vattenverk. Två kommunala abonnenter är idag anslutna till Väster-Syninge.

Under 2017 och 2018 utfördes en testkörning av reservvattendriften för Norrtäljes tätort i samarbete med Norrvatten. Resultatet av testkörningarna visade på stabila driftförhållanden och bra samarbete. Vidare planeras årlig uppstart och testkörning mot ledningsnätet för att säkerställa reservvattendriften och kapaciteten.

För kommunens norra delar, utanför Norrvattens distributionsområde, saknas reservvattentäkter och vid händelser som innebär utebliven vattenleverans finns endast nödvatten att tillgå. Enligt VA-policyn ska vattentillgången säkerställas för den allmänna vattenförsörjningen i hela kommunen. Arbete med att ta fram en nödvattenplan startades under 2018 och pågår.

Tabell 8. Reservvattentäkter för försörjning av Norrvattens distributionsområde i Norrtälje.

Vattentäkt	Distributionsområde (reservvatten)	Ansvar	Finns VSO och vattendom? Kommentar
Finsta-Kilen	Norrtälje, Svanberga, Nysättra, delar av Rådmansölandet (Baltora, Håtöviken, Åkerö, Gräddö, Räfsnäs, Kapellskär, Spillersboda) Furusund, Köpmanholm, Stämmarsund, Marö, Gräskö, Bergshamra	Norrvatten	Ja. Revidering pågår
Västra Syninge	Norrtälje, Svanberga, Nysättra, delar av Rådmansölandet (Baltora, Håtöviken, Åkerö, Gräddö, Räfsnäs, Kapellskär, Spillersboda) Furusund, Köpmanholm, Stämmarsund, Marö, Gräskö, Bergshamra	Norrvatten	Ja. Revidering pågår
Vagndalen	Norrtälje, Svanberga, Nysättra, delar av Rådmansölandet (Baltora, Håtöviken, Åkerö, Gräddö, Räfsnäs, Kapellskär, Spillersboda) Furusund, Köpmanholm, Stämmarsund, Marö, Gräskö, Bergshamra	Norrvatten	Ja. Revidering pågår
Malmby	Vattentäktens användning kommer att avgöras av Norrvatten. Används inte idag.	Norrvatten	Ja. Revidering pågår
Rimbo-Bergby	Rimbo, Rånäs, Finsta	Norrtälje kommun	Ja. Revidering pågår

4.2.5 Behov i den befintliga dricksvattenanläggningen

För att säkerställa kapacitet och kvalitet på vattnet finns behov av åtgärder i ett antal av kommunens vattenverk. Se Bilaga 1 för prioritering av behoven.

Behov av större åtgärder i vattenledningsnätet finns i ett antal orter i kommunen, vilket statistik över skillnaderna mellan debiterad och distribuerad mängd vatten visar. En kontinuerligt pågående läcksökning bidrar också till kunskap om status på vattenledningsnätet.

Planering pågår för ett större underhållsarbete på vattenledningsnäten i Hallstavik, Skebobruk och Älmsta. Ventiler kommer att kontrolleras och bytas vid behov, ledningsnäten inklusive överföringsledningar kommer därefter att renspolas med högt tryck. Arbetet påbörjades 2017 och pågår. Även ledningsnätets kapacitet behöver utredas för att klara planerad bebyggelse främst i Norrtäljes närområde. Se Bilaga 1 för prioritering av behoven.

4.3 Planering för hållbar spillvattenhantering

I VA-policyn har kommunfullmäktige beslutat om riktlinjer som påverkar planeringen för en hållbar spillvattenhantering:

- För en god hushållning med naturresurser eftersträvas en ökad återanvändning av avloppets växtnäringsämnen, såväl från allmänna som enskilda avloppsanläggningar.

I enlighet med kommunens VA-policy samt regeringens riktlinjer för ett framtida hållbart och kretsloppsanpassat VA-system ska Norrtälje kommun jobba med att på sikt återföra viktiga och ändliga näringsämnen i avloppsslam till jordbruksmark. Regeringen har tillsatt en utredning i frågan, ”Utredningen om en giftfri och cirkulär återföring av fosfor från avloppsslam”, där man ska utreda ett förbud mot spridning av avloppsslam på åkrar samt direktiv kring återvinning av fosfor. Rapporten (SOU 2020:3) blev klar i januari 2020 och kommer att ligga till grund för en uppdaterad slampolicy, tillsammans med en slamöversikt där kommunens slamflöden utvärderas.

4.3.1 Behov i den befintliga spillvattenanläggningen

Stora delar av Norrtälje kommuns spillvattenledningsnät är gammalt och behov av förnyelse. Det finns ett stort behov av att kartlägga ledningsnäten avseende risker och förnyelsebehov. Under 2019 påbörjades utredningar i Älmsta och Norrtäljes ledningsnät. Fokus ligger till stor del på tillskottsvattenproblem men kommer även att inkludera risker avseende miljö och funktion. I tillstånden för avloppsreningsverken i Hallstavik, Älmsta och Norrtälje (Lindholmen) finns villkor kopplade till åtgärdsplaner för ledningsnätet. Målsättningen är att ta fram åtgärdsplaner/förnyelseplaner för ledningsnäten. Utredningsarbetet i både Älmsta och Norrtälje kommer att fortgå under 2020. I Älmsta kommer åtgärder för att koppla bort felkopplade fastigheter att påbörjas under 2020. För att klara kommunens framtida exploateringar och säkerställa VA-försörjningen i befintlig anläggning behövs även en bättre kännedom om ledningsnätets kapacitet. Arbetet med att ta fram hydrauliska modeller (avsnitt 4.1.1) är en del i arbetet att skapa en bättre överblick över kapacitetsbehoven. Även dagvatten- och vattenledningsnäten kommer på sikt att inkluderas i åtgärdsplaner/förnyelseplaner.

Arbete med förnyelseåtgärder pågår på spillvattenledningsnätet i Älmsta, Nysättra, Herräng, Hallstavik, Grisslehamn och Södersvik. Arbete med utbyggnad av spillvattenledningsnätet pågår och man arbetar med nya överföringsledningar från Björnö, Norrtälje hamn och Lommarstranden.

Några större pumpstationer behöver upprustas med bland annat nya pumpar. Det finns även ett stort behov av att åtgärda frätskador i pumpstationer på grund av svavelväteangrepp. Med den utbyggnadsteknik som ofta tillämpas idag, där självfalls- och tryck-satta system blandas, riskeras ytterligare problem med både frätskador och luktproblematik på ledningsnätet.

Det finns behov av förnyelse och/eller kapacitetshöjning vid avloppsreningsverken i Älmsta, Nysättra, Herräng, Finsta, Blidö, Edsbro, Köpmanholm, Rimbo, Rånäs, Svanberga, Norrby och Grisslehamn. Vid flera av anläggningarna behöver även arbetsmiljösituationen åtgärdas (se avsnitt 4.6).

4.3.1.1 Tillskottsvatten i spillvattennätet

Tillskottsvatten avser allt vatten som inte är önskvärt i spillvattensystemet, d.v.s. allt annat vatten än spillvatten. Tillskottsvatten kan bland annat vara markvatten som läcker in i ledningar, pumpsumpar och brunnar, det kan också var vatten från stuprör och dräneringar som är kopplade till spillvattennätet.

Stora mängder tillskottsvatten i spillvattenledningarna innebär en ökad risk för bräddning, källaröversvämning och sämre rening i avloppsreningsverken. Det innebär även en större energiförbrukning för pumpning och en större förbrukning av kemikalier i avloppsreningsverken. VA-avdelningen arbetar löpande med att minska mängden tillskottsvatten i spillvattennätet.

För att minska mängden tillskottsvatten krävs ett strukturerat och målmedvetet utredningsarbete för att hitta de åtgärder som ger störst effekt. Målet är att under kommande år ta fram en plan för hur prioritering av åtgärder ska se ut.

4.3.2 Lindholmens avloppsreningsverk

Enligt Översiktsplan 2040 som antogs i kommunfullmäktige 2013-12-09 §192, ska Lindholmens ARV läggas ner och avloppsvattnet överföras till ett utbyggt avloppsreningsverk i Kapellskär. Ur ekonomisk synvinkel och för att inte förlora tid är det bästa alternativet dock att bygga ut Lindholmens ARV.

Kommunfullmäktige tog den 20 juni 2016 beslut om att göra avsteg från Översiktsplan 2040 och förorda Lindholmens ARV för fortsatt avloppsvattenrening för Norrtälje tätort, m.fl. med en tidshorisont till år 2045. Kommunfullmäktige beslutade också att Lindholmen ska dimensioneras i enlighet med de utsläppskrav som Mark- och miljödomstolen fastställer. Kommunstyrelsen fick i uppdrag att utreda teknik- och processval, genomföra förprojektering samt ta fram handlingar för samråd och tillståndsansökan. Detta arbete är färdigt och tillståndsansökan är inskickad till Mark- och miljödomstolen.

Projektet följer ansökan fram till att ett beslut har fattats, beräknat till 2021, genom att svara på eventuella önskemål om kompletteringar och frågor från berörda myndigheter.

Parallellt med ansökan utför man en del åtgärder för att höja kapacitet, driftsäkerhet och arbetsmiljö som ryms inom befintligt tillstånd. Dessa planeras vara färdigställda under 2020.

Under 2019 påbörjades även projekteringen av den planerade utbyggnaden.

4.3.3 Kapellskärs avloppsreningsverk

För att fortsatt utbyggnad till områden med behov av allmänna vattentjänster skall kunna ske på Rådmansölandet måste utbyggnaden av avloppsreningsverket i Kapellskär färdigställas. Den nya mottagningskapaciteten kommer bli 15 000 personekvivalenter. Entreprenaden av Kapellskärs ARV pågår och beräknas stå klart våren 2021. Utbyggnad av VA inom verksamhetsområden inom Kapellskärs avloppsreningsverks upptagningsområde behöver samordnas med färdigställande av nya avloppsreningsverket. Tilläggsinvestering på 39 mnkr för utbyggnad av Kapellskärs ARV beslutades i kommunstyrelsen november 2019, den totala budgeten är på 202mkr.

4.4 Planering för hållbar dagvattenhantering

I VA-policyn antagen 2015 med revidering 2019 har kommunfullmäktige beslutat om grundprinciper som påverkar planeringen för en hållbar dagvattenhantering:

- Planering av dagvattenhantering sker i samverkan
- Dagvattenflöden ska minimeras
- Dagvattnet ska ses som en resurs
- Utsläpp till recipient sker på ett långsiktigt hållbart sätt
- Dagvattenflöden tas omhand på ett säkert och långsiktigt hållbart sätt

Dagvatten är regn-, smält- eller spolvatten samt tillfälligt framträngande grundvatten som ytligt avrinner från hårdgjorda ytor och genomsläpplig mark. Traditionellt har dagvatten i stadsmiljö avletts genom snabb avledning via ledningar till recipienten. En sådan hantering medför stora flödes- och föroreningsbelastningar på recipienter och ställer höga krav på ledningsnätets kapacitet. På grund av hårdare krav på utsläpp och ökad risk för översvämningar till följd en högre andel hårdgjord yta och klimatförändringar har synen på hur dagvatten ska omhändertas förändrats under de senaste åren. I kombination med de traditionella ledningarna så försöker man även anlägga tröga, öppna lösningar för dagvatten, t.ex. diken, svackdiken, fördröjningsmagasin, infiltrationsytor och dammar. Dessa lösningar har visat sig klara kraftiga regn på ett mycket bättre sätt än den traditionella avledningen i ledningar samt dessutom ha en renande effekt på dagvattnet.

4.4.1 Dagvattenpolicy, fördjupad dagvattenpolicy och dagvattenstrategi

I Norrtälje kommuns VA-policy som antogs i Kommunfullmäktige 2015-09-28 §161 beslutades en policy för dagvatten: ”En klimatanpassad och långsiktigt hållbar dagvattenhantering ska eftersträvas vid all planering för ny och befintlig bebyggelse.” Policyn är en avsiktsförklaring för att styra beslut och uppnå önskade resultat.

Den fördjupade dagvattenpolicyn som beslutades i kommunfullmäktige 2016-12-19 §270 konkretiserar policyn genom att ange hur policyn ska uppnås. Vägledningen sammanfattas i fem övergripande grundprinciper. Grundprinciperna i den fördjupade dagvattenpolicyn återkommer i VA-policyn som reviderades 2019 och redovisas i början av kapitlet.

Dagvattenstrategin är baserad på grundprinciperna i den fördjupade dagvattenpolicyn och beslutades i kommunfullmäktige 2017-11-06. Den är avsedd att vara ett stöd och ge en mer konkret vägledning för arbetet med att skapa en hållbar hantering av dagvatten i befintlig och planerad bebyggelse.

Att definiera ansvarsfördelningen avseende dagvattenhanteringen och komplettera grundprinciperna med en mer teknisk vägledning är ett arbete som pågår. Slutsatserna bör redovisas i dagvattenstrategin eller i en kompletterande dagvattenplan.

4.4.2 Behov i den befintliga dagvattenanläggningen

För att underlätta kartläggningen av nya och återkommande behov som finns i den befintliga anläggningen har ett antal förbättringsområde/förslag på åtgärder tagits fram. Punkterna syftar också till att förbättra dagvattensituation i kommunens tätorter enligt dagvattenstrategin och dagvattenpolicyn.

- Framtagande av hydrauliska modeller för dagvatten i Norrtälje kommuns tätorter. I ett första skede tas en modell för Norrtälje stad fram.
- Avsätta ytor för fördröjning samt rening av dagvatten i övergripande planer för kommunens tätorter, t.ex. i FÖP och ÖP.
- Identifiera avrinningsområden och utsläppspunkter för dagvatten som ett led i att fördröja och rena dagvatten.
- Redovisa VA-huvudmannens dammar och övriga dagvattenanläggningar i sin helhet i VA-banken samt säkerställ att anläggningarnas drift- och skötselinstruktioner finns tillgängliga.
- Kartlägga riskområden som uppstår till följd av kapacitetsbrist i dagvattensystemet.
- Tydliggöra ansvarsfördelning avseende dagvattenhanteringen inom kommunen.

Planerade åtgärder för den befintliga dagvattenanläggningen redovisas i Bilaga 1.

4.5 Planering för säker arbetsmiljö i den allmänna VA-anläggningen

VA-avdelningen arbetar systematiskt med arbetsmiljöfrågor i den befintliga VA-anläggningen. Skyddsronder genomförs regelbundet på anläggningarna, protokoll förs och följs upp. Rutiner revideras fortlöpande när behov finns.

Vid nybyggnad och ombyggnad av anläggningar är det projekten som är ansvariga för att gällande arbetsmiljökrav uppfylls. Under 2019 har en satsning på att förbättra arbetsmiljön startat och en arbetsmiljöexpert har bidragit med kompetens i specifika frågor.

Renoveringen av personalutrymmena på Rimbo ARV är i princip färdig. Renovering av driftutrymmen har påbörjats och kommer att fortgå under 2020. Arbete med att planera för permanenta personalutrymmen i Hallstavik har påbörjats och diskussion om temporära personalutrymmen i Norrtälje under tiden för Lindholmens utbyggnad pågår. Radonmätning i relevanta utrymmen kommer att ske under 2020. Påfyllning, förvaring och dosering av kemikalier har byggts om på några verk och kommer att byggas om på fler verk under 2020.

Inventering av trycksatta anordningar är genomförd och ny klassningsplan för rötkammaren på Lindholmens ARV är framtagen. Nya rutiner för arbete på hög höjd samt i slutna utrymmen är framtagna och utbildning av medarbetare samt behovsanalys av utrustning med avseende på arbete på hög höjd och i slutna utrymmen genomförs under 2020.

Brandskyddsinspektioner har genomförts på Rimbo ARV och Hallstaviks ARV samt vattenverk och åtgärder planeras in under 2020. Brandskyddsåtgärder har påbörjats på Lindholmen och brandskyddsinspektion kommer att utföras på Kapellskärs ARV under 2020.

Inspektioner avseende CE-märkning har genomförts på Kapellskärs, Hallstaviks, Herrängs och Grisslehamns ARV och åtgärder planeras in under 2020. En heldagsutbildning avseende CE-märkning har hållits och ett stödsystem med information och dokument med avseende på CE-märkning, maskindirektivet och andra lagkrav har införskaffats.

VA-avdelningen har investerat i ett TMA-skydd, utbildat medarbetare i ”arbete på väg”, ”heta arbeten” och ” hjullastare för godshantering” och köpt in elinstallatör för regelefterlevnad från extern leverantör.

Det kommer under 2020 fortsatt vara stort fokus på arbetsmiljö och VA-avdelningen har inrättat en egen skyddskommitté.

4.6 Krisberedskap för den allmänna VA-försörjningen.

Samhällets krisberedskap kan beskrivas som förmågan att förebygga, motstå och hantera krissituationer med syfte att värna befolkningens liv och hälsa, samhällets funktionalitet mm. För att ha en bra krisberedskap behöver man arbeta både förebyggande och akut. Genom en bra beredskapsplanering som exempelvis genomförda risk- och sårbarhetsanalyser och systematiskt arbete kan händelser förebyggas. Vid akuta händelser bör man ha en effektiv krishantering.

VA-avdelningens rutin för krishantering ska utgöra ett stöd i arbetet vid ett nödläge gällande den allmänna vatten- och spillvattenförsörjningen i Norrtälje kommun. Ett nödläge definieras som en oväntad och allvarlig situation, som kan innebära fara för människors hälsa, vatten- och avloppsförsörjningens kontinuitet, skyddet av miljön etc.

Olika roller med specifika funktioner har tagits fram för en tydligare ansvarsfördelning. Arbetet med att förtydliga och utveckla roll- och ansvarsfördelning vid kris blir ett fortsatt viktigt arbete för att utveckla VA-avdelningens samarbete med övriga avdelningar samt Norrvattenförbundet.

Fortsatt arbete med nödvattenplanering och reservvattenförsörjning kommer pågå under 2020. Planeringsprocessen med att ta fram underlag för att kunna prioritera samhällsviktiga elanvändare, Styrel, pågår. Syftet med Styrel är att lindra samhällskonsekvenserna vid en manuell förbrukningsfrånkoppling. VA-avdelningen ska identifiera vilka VA-anläggningar som är känsliga vid elavbrott och ha en bra beredskap vid sådan händelse.

Under 2018 upphandlades en tjänst för att göra SMS-utskick till kommunens invånare. Meddelande skickas ut till berörda vid kriser som naturkatastrofer eller annan samhällsviktig information. För att snabbt få ut information till VA-abonnenter om driftstörningar har VA-avdelningen under 2019 infört en beredskapskedja för utskick av meddelande via SMS och telefon utanför arbetstid. Tjänsten används för att informera om vattenavstängningar, förändring av vattenkvalité, vattenläckor, otjänligt vatten, kokningsrekommendation och VA-arbeten.

4.7 Hållbarhetsindex

Branschorganisationen Svenskt Vatten har för sjätte året i rad genomfört en undersökning, Årets hållbarhetsindex. Den visar att status på de kommunala vatten- och avloppstjänsterna i Sverige är relativt bra idag, men för att säkerställa bra och kvalitativt vatten och avlopp även i framtiden behöver många kommuner öka sin kapacitet för långsiktig planering samt öka investeringarna i de befintliga anläggningarna. De anser att detta är en viktig slutsats från årets undersökning i hållbarhetsindex och att fler VA-organisationer måste gå från driftsfokus till framtidsfokus.

Kommunala VA-organisationer, framförallt mindre, måste få möjlighet att förbättra sin organisation och stärka sina resurser för att de i framtiden – på 10-20 års sikt, ska

kunna fortsätta leverera kvalitativa vatten- och avloppstjänster. Den största utmaningen ligger i att upprätthålla och förbättra anläggningens statuts.

Hållbarhetsindex utgår ifrån 14 parametrar. Under varje parameter ligger i sin tur ett antal frågor. Frågorna ger upphov till ett färgindex grönt (bra), gult (bör förbättras) eller rött (måste åtgärdas) och parametrarna värderas utifrån samma färgindex genom en sammanvägning av underliggande frågor. Norrtälje kommuns resultat under åren 2014 till 2019 framgår av Tabell 9. Eftersom hållbarhetsindex ska användas som ett verktyg för det kontinuerliga förbättringsarbetet på flera års sikt motsvarar kravet för grönt inte var man måste vara idag, utan var kommunerna bör vara om 5-10 år. På Svenskt Vattens hemsida finns mer information om verktyget.

Tabell 9: Norrtälje kommuns resultat i Hållbarhetsindex 2014-2019

	Hållbara tjänster för brukare							Miljömässig hållbarhet				Hållbara resurser		
	Hälsomässigt säkert vatten	Vattenkvalitet	Leveranssäkerhet	VA-planering	Klimatanpassning och översvämningssäkerhet	Nöjda brukare	Kommunikation	Hushållning med ändliga resurser	Hushållning med energi	Miljökrav uppfylls	Vattentillgång	VA-anläggningens status	Driftstabilitet	Personalresurser och kompetens
2014														
2015														
2016														
2017														
2018														
2019														

5 VA-försörjning utanför nuvarande VA-verksamhetsområde

I VA-policyn har kommunfullmäktige beslutat om riktlinjer som påverkar planeringen av VA-försörjningen utanför nuvarande VA-verksamhetsområde:

- Vid allmän VA-utbyggnad till befintlig bebyggelse med liknande behov, med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön[11], prioriteras områden där investeringen möjliggör ekonomisk balans.
- Utbyggnad av allmän VA-försörjning kan ske genom anslutning till befintlig VA-anläggning eller genom nya lokala lösningar.
- Vid allmän VA-utbyggnad till blivande bebyggelse ska konsekvenser för VA-kollektivet belysas innan nya detaljplanearbeten startar.
- Kommunens prioritering och planering för kommande VA-utbyggnad ska vara transparent och tillgänglig för allmänheten.
- VA-åtgärder för att bidra till att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten, prioriteras vid de recipienter där dessa ger störst positiv påverkan.
- I frågor som rör kommunens VA-försörjning ska behovet av anpassning till ett förändrat klimat beaktas.
- Fastighetsägare och samfällighetsföreningar i kommunen ska erbjudas rådgivning om VA-tekniska lösningar.
- Gemensamma VA-anläggningar ska förordas framför enskilda där detta är lämpligt.

[11] Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV)
Kommunens skyldighet att ordna vattentjänster
6 § Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, skall kommunen
1. bestämma det VA-verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och
2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i VA-verksamhetsområdet genom en allmän VA-anläggning.

5.1 Utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen

5.1.1 Syfte

Syftet med den planerade VA-utbyggnaden är att uppfylla kommunens skyldigheter enligt LAV. LAV anger att kommunen, om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas med vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, skall:

> 1. bestämma det VA-verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och
>
> 2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i VA-verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.[12]

Målsättningen är att skapa en hållbar och robust allmän VA-försörjning som levererar vattentjänster med hög kvalitet, bidrar till god ekologisk status i Norrtälje kommuns recipienter samt till en hållbar samhällsutveckling.

5.1.2 Prioriteringsmodell

För att säkerställa att utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen prioriteras där behovet till skyddet för människors hälsa och miljön är störst, har en prioriteringsmodell tagits fram, Figur 3. Målet har varit en hanterbar och transparent modell med LAV som grund. Den framtagna prioriteringsmodellen har även syftat till att *behov* av vattentjänster och *möjligheten* att leverera dessa, behandlas var för sig.

Bygg- och miljönämnden, med kunskap och erfarenhet av miljö- och hälsoskyddsaspekterna, har prioriterat områden utifrån behov (Steg 1-4). Förutom ovanstående prioritering ska randområden prioriteras där det finns en stor föroreningsrisk, även om prioriteringsmodellen inte kan appliceras på området.

VA-avdelningen, med kunskap om den allmänna anläggningen, har bedömt möjligheterna för ett område att få tillgång till allmänna vattentjänster (Steg 5). Möjlighetsbedömningen baseras i dagsläget framförallt på kapacitetstillgången i befintlig VA-infrastruktur, hänsyn till andra projekt och den befintliga anläggningens status. Den slutgiltiga listan från bygg- och miljönämndens behovsprioritering återfinns i Bilaga 2. Prioriteringsmodellen kan vid behov uppdateras inför kommande revideringar av VA-planen. En utförligare beskrivning av prioriteringsmodellen återfinns i Bilaga 2.

[12] 6 § lag (2006:412) om allmänna vattentjänster.

Figur 3. Schematisk bild av tillämpad prioriteringsmodell

5.1.3 Större sammanhang

Kommunens skyldighet att tillgodose ett behov av vattentjänster begränsas enligt LAV till när det behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang. I förarbetena till LAV och tidigare VA-lagstiftning nämns 20-30 fastigheter som ett riktvärde för vad som kan anses utgöra ett större sammanhang. I praxis har dock även ett mindre antal fastigheter under vissa omständigheter ansetts kunna ingå i ett större sammanhang, exempelvis då det förelegat ett planmässigt, eller på annat sätt nära, samband med redan ansluten bebyggelse. För att kommunens skyldighet ska träda i kraft krävs också att områdets behov av en allmän VA-anläggning är konstaterat, att möjligheten att lösa va-behovet med hjälp av enskilda VA-anläggningar saknas.

De områden i underlaget till VA2 (mer information om projektet VA2 finns att läsa i Bilaga 2) som bedömts av bygg- och miljönämnden, är inte avgränsade med hänsyn till kravet på ”större sammanhang” enligt LAV. Det är därför inte säkert att det, även om det föreligger ett behov av att åtgärda enskilda avloppsanläggningar, faller inom kommunens ansvar att ordna vattentjänster för samtliga fastigheter inom området. Exakt vilka fastigheter som ska ingå i ett framtida VA-verksamhetsområde måste utredas utifrån LAV i samband med projektstart. De fastigheter som inte kan hänföras till ett större sammanhang med behov av en allmän VA-anläggning i lagens mening, bör hänvisas till enskilda lösningar.

Det finns en del utmaningar för kommunen att uppfylla skyldigheten enligt LAV. Ett exempel är utbyggnaden av allmänna vattentjänster i Gräddö-Rävsnäs som under många år har begränsats av bristande kapacitet i Gräddö respektive Kapellskärs ARV. Många befintliga fastigheter i angränsning till befintligt VA-verksamhetsområde saknar allmänna vattentjänster och behoven inom områdena Gräddö-Rävsnäs behöver utredas i ett större sammanhang. Utbyggnad av Kapellskärs ARV pågår med syfte att utöka kapaciteten i avloppsreningsverket och möjliggöra utökning av befintliga VA-verksamhetsområden på Rådmansö. Utbyggnaden av Kapellskärs ARV förväntas vara klar under första halvan av 2021. VA-huvudmannens ambition är att under 2020-2021 sammanställa befintliga behov av allmänna vattentjänster för området Gräddö-Rävsnäs.

5.1.4 Prioritering och årtal för planerade utbyggnadsprojekt

De årtal som i Bilaga 2 anges i anslutning till respektive utbyggnadsområde anger i de flesta fall tidigast möjliga projektstart för området. Av de planerade utbyggnadsområdena är majoriteten beroende av att åtgärder i den befintliga allmänna VA-anläggningen genomförs. Detta leder till att ett projekts möjlighet till genomförande kan bero av flera andra projekts genomförande. Beroende på utbyggnadsområdets komplexitet tar det upp till 1,5 - 2 år från projektstart till möjlig byggstart (entreprenad) och upp till ett par, tre år från projektstart till entreprenadavslut. Detta innebär att det från det angivna årtalet till dess att de allmänna vattentjänsterna kan nyttjas kan ta flera år, Figur 4.

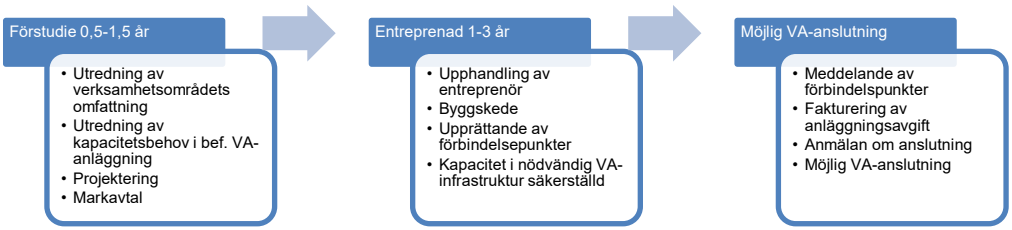

Figur 4. Ett utbyggnadsprojekt består av flera delar. Från det år då projektet påbörjas till dess att anslutning till allmänna vattentjänster kan ske tar det flera år.

Under ett projekts gång kan oförutsedda händelser inträffa som innebär att justeringar måste göras i tidsplaneringen. De oförutsedda händelserna kan ligga såväl inom som utom själva projektet.

5.1.5 VA-försörjning i avvaktan på allmän VA-utbyggnad

Inom områden som planeras för allmän VA-utbyggnad tillämpas följande övergångsprinciper för fastigheter med enskild VA-anläggning:

- Det åligger fastighetsägaren att ha ett avloppssystem som uppfyller miljöbalkens krav, så också i väntan på allmän VA-utbyggnad. En enskild avloppsanläggning ska slamtömmas och skötas så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppstår. Krav på eventuella åtgärder ska dock vara skäliga och anpassade till den risk som utsläpp från anläggningen kan anses utgöra. Vid avvägningen av när en åtgärd ska vara utförd eller ett förbud ska träda i kraft, tas även hänsyn till tidpunkt för planerad VA-anslutning.

- Ansökningar om enskild avloppslösning inom områden som planeras för allmän VA-utbyggnad prövas i enlighet med krav i gällande lagstiftning. Tillstånd för anläggande av enskilda avloppsanläggningar kan komma att tidsbegränsas om allmän VA-utbyggnad är beslutad. Detta med hänvisning till att allmän VA-försörjning är en mer långsiktigt hållbar lösning.

- För enskilda avloppsanläggningar med tillstånd, som är nyare än 10 år, finns möjlighet till viss ersättning för onyttigbliven enskild avloppsanläggning[13] vid anslutning till allmän VA-anläggning inom VA-verksamhetsområde.

5.2 VA-försörjning utanför VA-verksamhetsområde

Utanför VA-verksamhetsområde för vatten och avlopp måste VA-försörjningen ordnas via enskilda anläggningar, d.v.s. genom enskilda vattentäkter (brunnar) och avloppsanläggningar. För att minimera riskerna som det innebär att avleda avloppsvatten via en-

[13] I enlighet med § 40 Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster.

skilda avlopp är detta reglerat i lag. Bestämmelser om enskilda avlopp finns i miljöbalken (1998:808), i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899) samt i Norrtälje kommuns lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön. Vägledning finns också i form av Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd om små avloppsanordningar för hushållsspillvatten (HVMFS 2016:17).

5.2.1 Enskild avloppsvattenrening

Som fastighetsägare med enskilt avlopp bedriver man i lagens mening en miljöfarlig verksamhet. Det är fastighetsägarens ansvar att avloppsanläggningen uppfyller lagkraven samt sköts och fungerar. Detta innebär inte bara att avloppsvattnet ska avledas utan även att anläggningen renar avloppsvattnet på ett godtagbart sätt. Norrtälje kommun är den kommun som har flest enskilda avlopp i landet, drygt 30 000. Utsläpp av avloppsvatten innebär risker för både vattnet vi dricker och för tillståndet i miljön. Bristfälliga enskilda avlopp bidrar till övergödning och syrebrist i hav, sjöar och vattendrag. Avloppsvatten innehåller också föroreningar och smittbärande mikroorganismer som behöver tas om hand i en avloppsanläggning innan de når grundvatten eller vattendrag. Tillstånd krävs innan en enskild avloppsanläggning med vattentoalett får anläggas. Detta gäller även avloppsanläggningar för bad-, disk- och tvättvatten (BDT), med undantag för fastigheter belägna öster om longituden 19° 15’ samt inom Kallskärs skärgård. Ansökan om enskilt avlopp prövas av bygg- och miljönämnden som årligen hanterar runt 800 ansökningar.

Beroende av hur stor risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön som en avloppsanläggning kan innebära ställs olika krav på anläggningen. Vägledande för detta är Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd om små avloppsanordningar för hushållsspillvatten (HVMFS 2016:17). Enligt de allmänna råden bör den kommunala nämnden i varje enskilt fall relatera skyddsåtgärder beträffande hälso- och miljöskydd för den enskilda anordningen till en normal eller hög skyddsnivå. Avgörande för bedömningen är avloppsanläggningens läge, markens genomsläpplighet och avstånd till skyddsobjekt såsom vattentäkter och recipienter.

Vid hög skyddsnivå avseende miljöskydd krävs en högre reduktion av näringsämnena fosfor och kväve. Exempel där hög skyddsnivå avseende miljöskydd tillämpas är i recipientnära läge, t.ex. utsläpp med närhet till vattenförekomst. Hög skyddsnivå avseende hälsoskydd tillämpas där utsläpp av avloppsvatten innebär en förhöjd risk för förorening av vattentäkter, badplatser eller andra skyddsvärda objekt. Exempel på områden där hög skyddsnivå avseende hälsoskydd kan krävas är tätbebyggda bostads- och fritidshusområden samt vattenskyddsområden. I dessa fall kan utsläpp av avloppsvatten från vattentoalett till mark eller vatten vara olämpligt. Toalettavloppsvattnet kan då samlas upp i en sluten tank eller så kan en torrtoalett användas.

I vissa lägen, exempelvis vid försvårande jordartsförhållanden och/eller tät bebyggelse, kan det vara både miljömässigt och ekonomiskt fördelaktigt att flera fastighetsägare

går samman och anordnar gemensamma enskilda VA-anläggningar. Det kan vara allt från två fastigheter till samfälligheter som ordnar gemensamt avlopp.

5.2.2 Enskild vattenförsörjning

I delar av Norrtälje kommun är jordlagren tunna och grundvattenmagasinen små. Det är därför inte alltid självklart att vattenförsörjningen kan tryggas genom en egen brunn och risken för saltvatteninträngning är här större. Särskilt i kustnära områden och i skärgården förekommer saltvatteninträngning i bergborrade brunnar. Ett vatten med hög salthalt är aggressivt vilket leder till att hushållsmaskiner, rör och pumpar förstörs genom korrosion och är också olämpligt som dricksvatten.

Utöver saltvatteninträngning kan brunnsvattnet innehålla ämnen som kan påverka hälsan negativt, såsom radon och tungmetaller. En vattentäkt kan också förorenas såväl kemiskt som bakteriologiskt vid inläckage av exempelvis smältvatten, lakvatten eller avloppsvatten. Det är därför att rekommendera att brunnsvattnet provtas och analyseras för att se till att inga ämnen förekommer i skadliga halter. Givet förutsättningarna i ett område med avseende på vattentillgång, vattenkvalitet och föroreningskällor, kan det vara fördelaktigt att ordna gemensam vattenförsörjning. I Norrtälje kommun finns flera exempel på vattensamfälligheter, framför allt i områden med fritidshusbebyggelse.

I Norrtälje kommun behöver man som fastighetsägare inte anmäla ett upptag av ny vattentäkt för 1-2 hushåll.

5.2.3 Tillsyn av enskilda avloppsanläggningar

Bygg- och miljönämnden har tillsynsansvar för alla avloppsanläggningar som har en belastning på upp till 2000 p.e. Löpande tillsyn utförs på alla avloppsanläggningar med en belastning större än 25 p.e. Med cirka 30 000 fastigheter med enskilt avlopp finns ett stort behov av tillsyn. Syftet med tillsynen är att se till att bristfälliga avlopp åtgärdas för att skydda människors hälsa och miljön.

De avlopp som innebär störst risk för både människors hälsa och miljön är anläggningar med vattentoalett (WC) som har utsläpp till mark eller vatten. Endast ett slamavskiljande steg är inte tillräckligt för behandling av avloppsvatten utan det måste även genomgå ett efterföljande reningssteg. Många äldre avloppsanläggningar saknar helt efterföljande reningssteg eller har en bristfällig funktion som leder till otillräcklig rening av avloppsvattnet.

5.2.3.1 Prioritering av områden

Tillsyn av enskilda avlopp bedrivs områdesvis i kommunen. I dessa tillsynsområden inspekteras i regel alla avlopp äldre än 10 år. Bygg- och miljönämndens målsättning är att årligen genomföra cirka 350 tillsynsbesök på befintliga enskilda avloppsanläggningar.

I huvudsak riktas tillsynen av enskilda avlopp till områden i närhet av vattenförekomst som ej uppnår god status och ska prioriteras enligt vattenmyndigheternas förvaltningsplan 2016-2021 för Norra Östersjöns vattendistrikt. Inom dessa områden prioriteras tillsyn av WC-avlopp med utsläpp till mark eller vatten där avloppen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på vattenförekomsten. I områden där kommunal VA-utbyggnad planeras genomförs tillsyn endast om det finns starka skäl för detta.

För att öka åtgärdstakten av de mest bristfälliga WC-avloppen brukar tillsynen riktas mot anläggningar med slamavskiljare som har en våtvolym under 2 m^3. Dessa anläggningar bedöms ha en för liten slamavskiljare, är ålderstigna och kan i de flesta fall sakna efterföljande rening. Det bedömdes finnas uppemot 2000 slamavskiljare med en volym under 2m^3 i kommunen. Tillsynen påbörjades under 2017 och hittills har tillsyn utförts på cirka 400 av dessa.

I områden som omfattas av detaljplan för fritidsbebyggelse eller övrig tätbebyggelse finns ofta få avloppsanläggningar som renar avloppsvatten från vattentoalett. Oftast leds WC-vatten till slutna tankar eller så används en torr toalettlösning. Den markbaserade reningen i dessa områden utgörs i huvudsak av avloppsvatten från bad-, disk- och tvätt. Risken för påverkan på människors hälsa eller miljön bedöms därmed generellt sett vara mindre, varför dessa områden ej prioriteras högt.

5.2.3.2 Information innan tillsyn

Innan tillsynen äger rum skickas information ut till berörda fastighetsägare. I informationen ska framgå syfte och tidpunkt samt vad som händer efter tillsynen. Möjlighet att delta vid tillsynen ska ges samt möjlighet att kontakta bygg- och miljönämnden vid frågor. Vid större tillsynsprojekt är det aktuellt att bjuda in fastighetsägarna till ett informationsmöte där bygg- och miljönämnden samt VA-rådgivaren[14] deltar. Bygg- och miljönämnden ska sträva efter att ha en långsiktig planering för de områden som är aktuella för tillsyn. Detta möjliggör att brevutskick kan ske minst ett halvår innan tillsynen äger rum. Fastighetsägarna har då möjlighet att ansöka om en ny avloppsanläggning innan tillsyn vilket innebär en tidsbesparing.

5.2.3.3 Krav och vägledning efter tillsyn

Om en avloppsanläggning inte bedöms fungera tillfredsställande behöver den åtgärdas. Bygg- och miljönämnden kan då ställa krav på att utsläpp till anläggningen upphör om anläggningen bedöms utgöra en risk för människors hälsa eller miljön. Detta innebär att fastighetsägaren behöver åtgärda den befintliga anläggningen eller ansöka om tillstånd för att få anlägga en ny avloppsanläggning, alternativt upphöra med utsläpp av avloppsvatten. Det är fastighetsägarens ansvar att anläggningen färdigställs. Oftast anlitas en entreprenör eller konsult av fastighetsägaren för att få hjälp med utredning, ansökan och anläggandet. För information och rådgivning vid val av anläggningstyp

[14] VA-rådgivare finns i Norrtälje kommun vid Utvecklingscentrum för vattens (UCV) verksamhet på Norrtälje Campusområde

kan fastighetsägaren kontakta VA-rådgivaren i kommunen. Bygg- och miljönämnden svarar på frågor som rör ansökan och ansökningsprocessen.

5.2.4 VA-rådgivning

Enligt kommunens antagna VA-policy skall fastighetsägare och samfällighetsföreningar i kommunen erbjudas rådgivning om VA-tekniska lösningar. Då det åligger fastighetsägaren att ha ett avloppssystem som uppfyller miljöbalkens krav, även i områden där allmän VA-utbyggnad planeras, kan det finnas behov av rådgivning både i områden utanför VA-verksamhetsområdet, men också för att åtgärda miljö- eller hälsoproblem orsakade av enskilda avloppslösningar i väntan på en allmän VA-utbyggnad. Rådgivningen kan avse både enskild och gemensam VA-försörjning. Behovet av rådgivning tillgodoses för närvarande genom Utvecklingscentrum för vatten (UCV) vid Campus Roslagen, som erbjuder generell teknisk VA-rådgivning både vid enskild och vid gemensam VA-försörjning. Rådgivningen är kostnadsfri och syftar till att underlätta för fastighetsägare som känner sig osäkra inför en renovering/nybyggnation av sitt enskilda avlopp eller som behöver åtgärda sitt enskilda vatten. VA-rådgivningen utför dock inte konsulttjänster för enskilda fastigheter.

5.2.5 Anslutning genom avtal till den allmänna VA-anläggningen

I tidigare VA-programmet (2010-2030) erbjöds många fritidshusområden att ansluta sig till den allmänna VA-anläggningen via samfälld anslutning. Nuvarande VA-plan innehåller inte denna möjlighet. För de områden som bedömts ha störst behov av allmänt VA tar VA-huvudmannen fullt ansvar genom att bygga ut den allmänna VA-anläggningen och utöka VA-verksamhetsområdet så att prioriterade fastigheter ingår.

Avtalsanslutningar kan tillåtas undantagsvis men fastigheter inom befintligt och blivande VA-verksamhetsområde måste prioriteras.

Ett restriktivt förhållningssätt till anslutning av avtalskunder är viktigt för planering av såväl ekonomiska som personella resurser.

6 Ekonomiskt hållbar utveckling

I VA-policyn har kommunfullmäktige beslutat om riktlinjer som påverkar planeringen av en ekonomiskt hållbar utveckling:

- Taxehöjningar för kommunalt VA ska vara skäliga, kontinuerliga och förutsägbara. En översyn av taxenivån ska ske varje år.
- Fördelningen mellan fasta och rörliga brukningsavgifter ska spegla kostnadsstrukturen och nyttan för fastigheten av att ha tillgång till kommunalt VA.
- Särtaxa för finansiering av VA-utbyggnad ska kunna tillämpas vid beaktansvärda kostnadsskillnader, dock endast i undantagsfall.
- Kostnader för allmän VA-utbyggnad i exploateringsområden och för nödvändig VA-infrastruktur ska kunna skattefinansieras.

6.1 Avgifter för allmänna vattentjänster

Avgifterna för de allmänna vattentjänsterna är uppdelade i anläggningsavgifter och brukningsavgifter. Brukningsavgifterna är i sin tur fördelade på fasta och rörliga avgifter.

En anläggningsavgift är enligt LAV: en engångsavgift för täckande av en kostnad för att ordna en allmän VA-anläggning.

En brukningsavgift är enligt LAV: en periodisk avgift för täckande av drift- och underhållskostnader, kapitalkostnader för investeringar eller andra kostnader för en allmän VA-anläggning som inte täcks av en anläggningsavgift.

Fastighetsägare är enligt LAV skyldiga att betala avgift till VA-huvudmannen (kommunen). Avgiftsskyldigheten inträder om fastigheten ligger inom VA-verksamhetsområdet, om fastigheten med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver en allmän vattentjänst och om behovet inte kan tillgodoses bättre på annat sätt och när huvudmannen ordnat med förbindelsepunkt för vatten och/eller avlopp samt meddelat fastighetsägaren om detta[15].

[15] 24-25 §§ lag (2006:412) om allmänna vattentjänster.

Anläggningsavgifter för tillkommande fastigheter inom VA-verksamhetsområdet är ett sätt att fördela kostnaderna enligt vattentjänstlagens krav på skälighet och rättvisa. Avgiftsskyldighet för anläggningsavgiften härrör från möjligheten att nyttja den allmänna VA-anläggningen. Avgiftsskyldigheten för anläggningsavgiften är inte kopplad till om fastigheten fysiskt ansluter till VA-anläggningen eller inte. Avgiftsskyldigheten för anläggningsavgift inträder vid den tidpunkt när VA-huvudmannen upprättat förbindelsepunkt och underrättar fastighetsägaren därom. I Norrtälje kommun debiteras VA-avgifter efter upprättande av förbindelsepunkt och meddelande till fastighetsägaren därom. Avgiftsskyldigheten omfattar både anläggnings- och brukningsavgifter.

Anläggningsavgiftens storlek ska bestämmas på beräkningsgrunder som innebär att en fastighetsägare inte behöver betala mer än vad som motsvarar fastighetens andel av kostnaden för att ordna VA-anläggningen. Det maximala avgiftsuttaget ska motsvara genomsnittliga kostnaden för VA-utbyggnaden (ledningsnät och upprätta förbindelsepunkt, FP) till en fastighet i kommunen, samt därutöver täcka kostnader för installation av vattenmätare, upprättande av abonnentregister, delfinansiering i den allmänna anläggningen och andel av eventuella kapacitetsåtgärder i vattenverk/avloppsreningsverk och överföringsledningar/huvudledningar. Med andra ord kan taxan även täcka framtida åtaganden. Man kan också se det som att man ”köper in sig” i en redan fungerande an-läggning där det kontinuerligt har gjorts investeringar.

Översyn av anläggningsavgifterna gjordes inför taxehöjningen 2019 med hjälp av konsulter. Detta resulterade att taxan höjdes med 22,8 procent för ett typhus A (normalvilla) med fyra vattentjänster (vatten (V), spillvatten (S), dagvatten från fastighet (Df) och dagvatten från allmän platsmark/gata (Dg)) och 12,7 procent för ett typhus A med två vattentjänster (V+S). För typhus B (flerbostadshus) är motsvarande höjningar 18,2 respektive 6 procent. Höjningarna berodde dels på ökade kostnader i och med planerad VA-utbyggnad, dels på omfördelning av kostnader mellan anläggnings- och brukningsavgifter där målsättningen varit att täckningsgraden för anläggningsavgifterna ska vara 100 procent fr.o.m. 2019-01-01. Översynen gjordes under period 2016-2018 och med de planerade investeringarna vid den tidpunkten. Investeringskostnaderna i flertalet projekt blev högre än budgeterat och därför i utfallet blir inte täckningsgraden 100%.

6.2 VA-kollektivets ekonomiska situation

Stora investeringar har gjorts i VA-verksamheten under de senaste åren. Det har resulterat i en kraftig utökning av VA-kollektivets tillgångar och skulder samt gett ökade kostnader för ränta och avskrivningar. Intäkterna till kollektivet ökar inte i samma takt och omfattning som utgifterna, där den stora ökningen främst består av tillkommande räntor och avskrivningar för de investeringar som gjorts. VA-verksamhetens finansieringsförslag bygger främst på skäliga, kontinuerliga och förutsägbara taxehöjningar, i kombination med skattefinansiering i undantagsfall. Idag får VA-kollektivet under några års tid skattefinansiering för att täcka ökade kostnader för Hamnen-projektet.

6.2.1 VA-taxa 2020 och under planeringsperiod 2021-2022

Avgifterna i VA-taxan för 2020 höjdes i enlighet med förslaget och beslutades i Kommunfullmäktige 2019-11-11 (§256). Anläggningsavgifterna följer indexutvecklingen och höjdes med 3,5%. Brukningsavgifterna höjdes i snitt med 6 % där den fasta delen höjdes med 12% medan de rörliga med 0,7%. I början av år 2021 planeras utbyggnaden av Kapellskärs avloppsreningsverk vara klar. Det kommer att bidra till ökade kostnader för drift och kapitalkostnader. För att ha en jämn höjning av brukningsavgifterna över åren 2020-2022 föreslås en höjning av brukningsavgifterna med i snitt 6 % årligen.

	Budget					Plan			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022		
Höjning anläggningsavgifter	5%	2%	2%	6-23%*	3,5%	Följer indexutvecklingen			
Genomsnittlig höjning av brukningsavgifter	10%	10%	0%	4%	6%	6% årligen			
Därav fasta	15%	15%	0%	8%	12%	Fördelningen mellan höjning av fast och rörliga är ännu inte fastställt***			
Därav rörliga	7%	7%	0%	0%	0,7%**				

*Ny taxekonstruktion år 2019
**Öresavrundning av kubikmeterpriser år 2020
***År 2015 var fördelningen mellan de fast och rörliga brukningsavgifterna 50% respektive 50%. Fördelningen mellan fasta och rörliga avgifter år 2020 kommer att landa på 60% respektive 40%.

Taxehöjningen är nödvändig för att finansiera de ökade kostnaderna i VA-verksamheten i samband med att drift och kapitalkostnaderna ökar när investeringsprojekt blir klara och tas i drift. Norrtälje kommun har idag en hög VA-taxa i jämförelse med andra kommuner. År 2019 för typhus A var det 7 andra kommuner i Sverige som hade högre taxa för anläggningsavgifter än Norrtälje kommun och tabellen nedan visar att det är 4 kommuner som hade högre brukningstaxa år 2019.

VA-taxor 2019 typ-hus A*			Månadskostnad	Literkostnad
Län	**Namn**	**Folkmängd**	**kr/månad**	**öre/liter**
Uppsala län	Östhammar	22 048	1074	8,59
Kalmar län	Högsby	6 094	1004	8,03
Västra Götalands län	Lilla Edet	14 046	998	7,98
Västra Götalands län	Tjörn	15 922	997	7,98
Stockholms län	Norrtälje	61 769	995	7,96

* En normalvilla "Typhus A" omfattar ett friliggande källarlöst enbostadshus omfattande 5 rok, badrum med WC, tvättstuga, ett extra toalettrum samt garage. Våningsyta 150 m2 inkl garage 15 m2, tomtyta 800 m2, vattenförbrukning 150 m3/år. Fastigheten är ansluten till vatten, spill- och dagvatten. Avgifterna redovisas inklusive moms.
Källa: Svensk Vatten

För typhus B (flerbostadshus) är det bara två kommuner i Sverige som har högre taxa för brukningsavgifter än Norrtälje kommun men det finns 18 kommuner som har ännu högre anläggningsavgifter för typhus B.

Norrtälje kommun har liksom många andra kommuner i Sverige kraftigt höjt både anläggingsavgifter och brukningsavgifter de senaste åren.

6.2.2 VA-kollektivets framtida ekonomiska situation

I Mål och Budget 2020-2022 beskrivs att Norrtälje kommun befinner sig i en expansiv fas och växer med 800 invånare per år de kommande åren för att sedan öka till 1 500 invånare per år. Prognosen visar en ökning av befolkningen mellan år 2020 till år 2029 med nästan 10 700 personer till 74 000 invånare, som ska tas hänsyn till i VA-planering (se diagram).

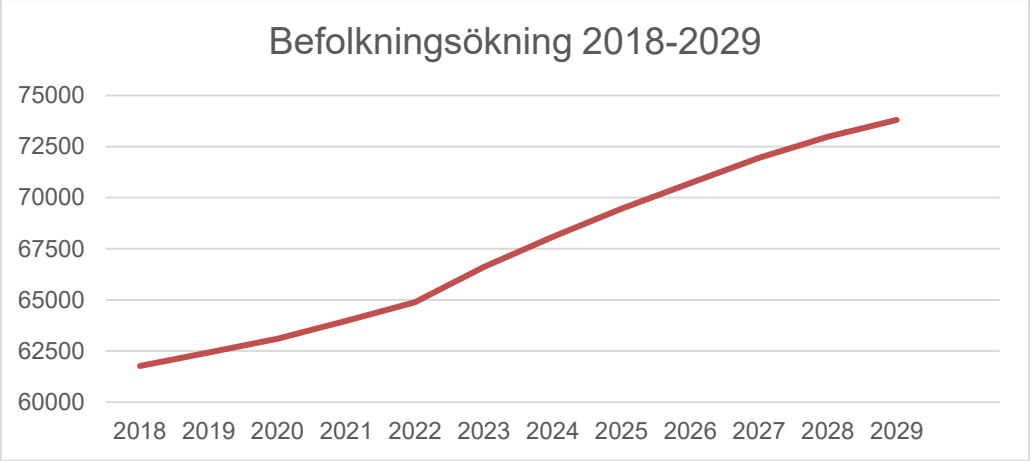

När antalet prioriterade investerings- och reinvesteringsprojekt i VA-plan 2020 sammanställts, framgår det att antalet planerade projekt är ansenligt. Projektportföljen utgör en stor utmaning, då alla projekt behöver resurser utöver rena investeringsmedel. Det behöver utredas, projekteras, upphandlas, entreprenader behöver styras och följas upp i genomförandefas. Detta är en utmaning för VA-avdelningen och övriga berörda.

När investeringsprojekt driftsätts blir det en kostnadsökning för VA-kollektivet. Diagram nedan visar hur stora investeringsvolymer aktiveras ekonomiskt varje år (dessa investeringar ökar ränte- och avskrivningskostnader för VA-kollektivet).

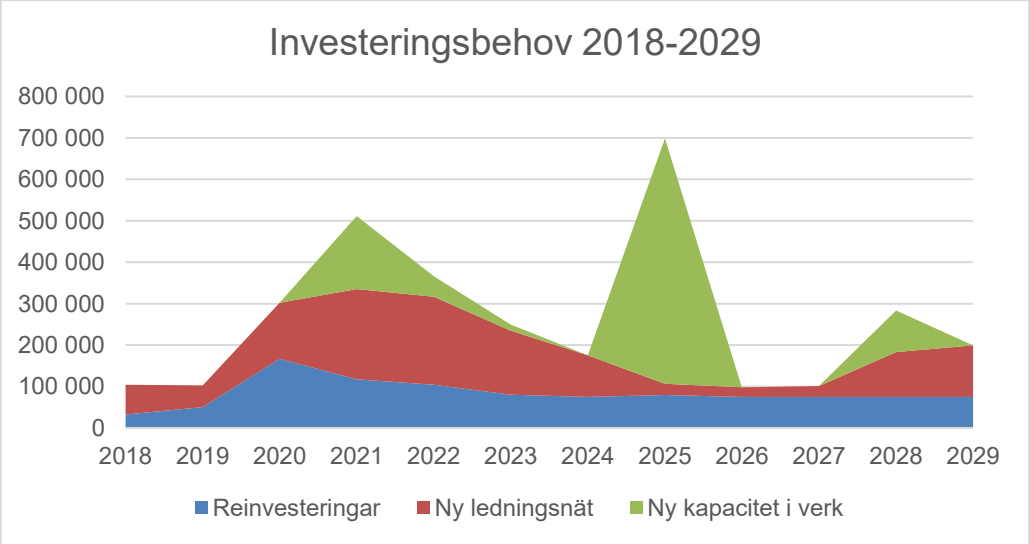

Reinvesteringar – investeringar i befintliga VA-anläggningar för att bibehålla dess status.
Ny ledningsnät – investeringar i nya överföringsledningar, ny lokalt nät, nya verksamhetsområden, exploateringar.
Ny kapacitet i verk – investeringar för att klara av behov av ny kapacitet i reningsverk och vattenverk.
Vissa investeringar är en blandning av båda reinvestering i befintlig anläggning samt kapacitetshöjning och i dessa fall har de räknats med som reinvestering.

För att klara av den kostnadsökningen som kommer att ske på grund av investeringar som beskrivs i VA-plan 2020 bilaga 1, bilaga 2 samt exploateringar behöver brukningstaxan höjas med 10% årligen mellan åren 2023 och 2027 där efter är behovet av taxehöjningen lägre, med 5%. Denna höjning är nödvändig för att ha ekonomi i balans. Förändras någon av de planer som beskrivs i VA-planen på grund av förseningar, överklaganden, lågkonjunktur och lägre inflyttning, kan det påverka taxehöjningen.

6.2.3 Alternativ finansiering och andra åtgärder

För att bibehålla en hållbar utveckling och tillväxt i kommunen är en förutsättning att nödvändig VA-utbyggnad och förnyelse inte avstannar till följd av en ansträngd ekonomi. Principen för avgifter för allmänna vattentjänster är att de inte får överskrida det som behövs för att täcka nödvändiga kostnader för att ordna och driva VA-anläggningen. Det finns dock inget som säger att VA-verksamheten inte kan skattefinansieras. Under uppbyggnaden av VA-infrastrukturen i Sverige har VA-verksamheterna i kommuner till stor del varit skatte- och bidragsfinansierade.

Investeringarna på avloppsreningsverken bidrar inte direkt till nya intäkter i form av anläggningsavgifter. Anläggningsavgifter från nya abonnenter ska delfinansiera eventuella kapacitetshöj-ningar i avloppsreningsverken och därför är det viktigt att befolkningsökningen sker i takt med befolkningsprognosen. Anslutning av nya kunder bidrar även till ökning av intäkter från brukningsavgifter och på detta sätt finansieras VA-verksamheten. Anslut-ning av alla nya kunder sker dock succesivt och inte samtidigt som ny kapacitet är tillgänglig i avloppsreningsverken, detta innebär framtunga investeringar för VA-kollektivet.

Kapacitet i Lindholmens avloppsreningsverk kommer snart att nå sin topp och anläggningen behöver byggas ut. Investeringen kan uppgå till 600 mnkr och vid aktiveringen år 2025 kommer att bidra till ökade ränte- och avskrivningskostnader om 42 mnkr/år. Detta kan jämföras med de totala ränte- och avskrivningskostnaderna som hela VA-verksamheten hade år 2019 om 60,8 mnkr. Utbyggnad av Lindholmens avloppsreningsverk är en av orsakerna till de stora taxehöjningarna under åren 2023-2027.

De alternativa finansieringarna och andra åtgärder:

- Höja anläggningsavgifterna för att finansiera i större utsträckning kapacitetsåtgärder på VA-anläggningen. På detta sätt behöver inte dagens abonnenter i lika stor utsträckning finansiera morgondagens behov av kapacitetsökning.

- Kapacitetsökning för morgondagens behov kan finansieras med skattemedel. Enligt LAVfår hela VA-verksamheten avgiftsfinansieras, men det finns inget som hindrar att kommunerna skattefinansierar sin VA-verksamhet. När VA-verksamheten bygger ut för att öka kapacitet för morgondagens nya kunder får

det till följd att dagens kunder finansierar den nya kapaciteten med höjda brukningsavgifter.

- För att dämpa kostnadsökningen kan investeringarna senareläggas. Den befintliga VA-anläggningen är mycket eftersatt och senareläggning av dessa reinvesteringar medför stor risk för leveranssäkerhet av allmänna vattentjänster. Däremot kan utbyggnad av ledningsnät och ny kapacitet senareläggas men kommer då påverka kommunens planer att växa och skydda miljö.

7 Sammanfattning av åtgärder sedan VA-plan (2018)

7.1 Påbörjad recipientklassificering

Arbetet med att ta fram en recipientklassificering som påbörjades under 2016 och var tänkt att färdigställas under 2017, är avbrutet. Det arbete som hittills tagits fram av WSP, är i dagsläget inte möjligt att använda som det handläggarstöd det var tänkt på grund av en dom i EU-domstolen (mål C-461/13), även kallad Weserdomen. Domen innebär att en verksamhet eller åtgärd inte får tillåtas om den kan orsaka en försämring av ytvattenförekomstens status, oavsett vilken status recipienten har. Mycket arbete återstår därför innan recipientklassificeringen kan ha praktisk användning i VA-planeringen.

7.2 Dagvattenstrategi

En projektgrupp från samhällsbyggnadsavdelningen har under 2017 tagit fram en dagvattenstrategi för Norrtälje kommun. Dagvattenstrategins riktlinjer utgör den praktiska tillämpningen av kommunens dagvattenpolicy och antogs av kommunfullmäktige 2017-11-06.

7.3 Fortsatt översyn av VA-taxans konstruktion

Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster trädde i kraft 1 januari 2007. Lagen avser fyra vattentjänster; vatten, spillvatten, dagvatten (fastighet) och dagvatten (gata). Enligt punkt 4 i övergångsbestämmelser i lagen ska en VA-taxa vara upprättad i enlighet med lagen senast 1 januari 2009. Norrtälje kommuns VA-taxa uppfyller fortfarande inte lagkraven fullt ut. Norrtälje kommuns taxekonstruktion följer inte heller Svenskt Vattens basförslag eller något av deras alternativförslag.

Ett arbete har påbörjats med syftet att omarbeta den nuvarande VA-taxans konstruktion och se över avgiftsnivån avseende både anläggnings- och brukningsavgifter samt skapa en modell för framtida taxeberäkning. Vissa ändringar gjordes under 2019 och arbetet pågår. Konstruktionen ska innebära att VA-taxan blir skälig och rättvis samtidigt som nödvändiga taxeintäkter säkras. VA-taxans konstruktion ska följa gällande lagkrav och bli mer anpassad efter principerna i Svenskt Vattens basförslag.

7.4 Klar och pågående VA-utbyggnad i befintlig bebyggelse

I VA-plan bilaga 1 (2018), VA-utbyggnadsplan i befintlig bebyggelse, finns områden för behov av utbyggnad beskrivna. De områden som är beslutade och där utbyggnad är klar eller pågående beskrivs i Tabell 10. Mer information om pågående projekt kring utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp finns på kommunens webbsida www.norrtalje.se. Pågående projekt gäller för områdena Bergshamra by och tätort, Västanvik och Skebobruk.

Tabell 10. Områden där utbyggnad av allmänna vatten- och avloppstjänster är beslutade och klara eller pågående.

Område	Kommentar	Status
Skärsta	Beslutat om investeringsanslag för utbyggnad av VA-utbyggnad i befintligt VA-verksamhetsområde 2017-10-23 (KS §210). Ca 14 fastigheter berörs.	Klart 2019
Skebobruk	Beslut om utökning av VA-verksamhetsområde för allmänna vattentjänster samt investering för utbyggnaden i Skebobruk 2018-06-11 (KF §134). Ca 38 fastigheter berörs.	Pågår
Grisslehamn	Beslut om investeringsanslag för utbyggnad av VA-ledningsnätet samt investeringsanslag för att förnya befintliga allmänna VA-anläggningar 2015-11-02 (KF §201). Beslut om VA-verksamhetsområde för området togs 2012-11-05 (KF §180). Ca 60 fastigheter berörs.	Klart 2017
Köpmanholm	Sydväst om färjeläget. Beslut om investering i utbyggnad av allmänt VA-verksamhetsområde för vatten och spillvatten, 2012-10-22 (KS § 162). Beslut om utökat VA-verksamhetsområde 2014-06-16 (KF §125) samt 2016-02-22 (KF §8). Ca 30 fastigheter berörs.	Klart 2018
Bergshamra by och tätort	Beslut om investering i utbyggnad av allmänt VA-verksamhetsområde för vatten och spillvatten 2012-05-07 (KF §101). Ca 150 fastigheter berörs.	Pågår
Västanvik	Beslut om investering i utbyggnad av allmänt VA-verksamhetsområde för vatten och spillvatten 2012-06-18 (KF §126). Ca 500 fastigheter berörs.	Pågår

Bilagor

Bilaga 1. Åtgärdsbehov i den befintliga allmänna VA-anläggningen

Bilaga 2. VA-utbyggnadsplan i befintlig bebyggelse

NORRTÄLJE KOMMUN

Bilaga 1. Åtgärdsbehov i den befintliga allmänna VA-anläggningen

En del av Norrtälje kommuns VA-plan 2020

Version: 1.0

NORRTÄLJE KOMMUN

Innehåll

Läsanvisning 3

Definitioner 3

Riskklassning, konsekvens- och sannolikhetsbedömning av åtgärdsbehovet i den befintliga allmänna VA-anläggningen 4

1.1 Pågående samt planerade behovsklassade och/eller prioriterade åtgärder i befintlig allmän VA-anläggning..... 6

NORRTÄLJE KOMMUN

Läsanvisning

Bilaga 1. Åtgärdsbehov i den befintliga allmänna VA-anläggningen utgör en del av Norrtälje kommuns VA-plan 2020. Som verktyg och vägledning för prioritering har det gjorts en riskklassning för att belysa behovet av åtgärd på respektive anläggning eller objekt.

Definitioner

Begrepp	Förklaring
ARV	Avloppsreningsverk
p.e.	Personekvivalent är ett mått på den mängd syre som går åt för att bryta ner det organiska material som en människa producerar på ett dygn. Måttet anges som BOD7 och beräknas vara 70 gram/person och dygn.
Pst	Pumpstation spillvatten
VA	Vatten- och avlopp (inkluderar vatten, spillvatten och dagvatten)
VV	Vattenverk
VT	Vattentorn
TST	Tryckstegringsstation vatten
Avloppsvatten	Samlingsnamn för dagvatten och spillvatten
Dagvatten	Vatten som tillfälligt avrinner från markytan eller från annan konstruktion, till exempel regnvatten, smältvatten, spolvatten eller framträngande grundvatten.
Spillvatten	Vatten från hushållsavlopp, WC samt bad, dusch, disk och tvätt.
Förnyelse	Utbyte av befintlig maskin(er) eller ledning(ar) till nytt.
Nybyggnad	Anläggning av nytt verksamhetsområde, ledningsnät eller ny anläggning.
Ombyggnad	Gäller ombyggnad (modifiering) av befintlig anläggning eller delar av anläggning.
Nedläggning	Avveckling av befintlig anläggning.
Planerat underhåll	Planerade, förebyggande underhållsinsatser av ledningsnät och utrustning(ar) i befintliga anläggningar.
VA-verksamhetsområde	Verksamhetsområde är det geografiska område inom vilket en eller flera vattentjänster har eller ska ordnas genom en allmän VA-anläggning. Beslut om verksamhetsområde innebär att lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) samt föreskrifter beslutade med stöd av denna lag (VA-taxa, ABVA etc.) blir tillämpliga på förhållandet mellan huvudman för den allmänna VA-anläggningen och fastighetsägare eller annan användare inom området.

NORRTÄLJE KOMMUN

Riskklassning, konsekvens- och sannolikhetsbedömning av åtgärdsbehovet i den befintliga allmänna VA-anläggningen

Arbetsmiljö (1-5 poäng) Bedömning baserad på kända problem och brister samt anmärkningar i periodiska besiktningar.

Konsekvensen av utebliven åtgärd är		
1	Obetydlig	Ingen påverkan eller någon tillfällig mindre påverkan på arbetsmiljön
2	Mindre	Märkbar, men tillfällig påverkan på arbetsmiljön
3	Allvarlig	Märkbar och återkommande påverkan på arbetsmiljön
4	Mycket allvarlig	Märkbar påverkan hela tiden
5	Katastrofal	Svår påverkan, konstant

Miljö och Myndighet (1-5 poäng) Känd påverkan på recipienter samt om tillsynsmyndighet har uppmärksammat att tillstånd och/eller lagkrav överträds. Information om eventuella bräddningar.

Konsekvensen av utebliven åtgärd är		
1	Obetydlig	Ingen påverkan, ingen känslig recipient
2	Mindre	Påverkan märkbart, tillfälligt
3	Allvarlig	Flera påverkade/påverkan återkommande, risk för förelägganden från myndighet
4	Mycket allvarlig	Stor påverkan/känslig recipient/föreläggganden från myndighet
5	Katastrofal	Mycket stor påverkan/risk för permanent påverkan av miljö/risk för åtalsanmälan

Driftsäkerhet/kvalitet (1-5 poäng) Kända driftproblem, omfattning, rapporterade avbrott, vattenkvalitet.

Konsekvensen av utebliven åtgärd är		
1	Obetydlig	Låg påverkan – konsekvensen är inte så allvarlig
2	Mindre	Tillfällig påverkan, några enstaka gånger, någon dag åt gången/enstaka anmärkningar på dricksvattenkvalitén
3	Allvarlig	Återkommande kvalitetstörningar/anmärkningar på dricksvattenkvalitén
4	Mycket allvarlig	Stor påverkan/Enstaka tillfälle med otjänligt dricksvatten
5	Katastrofal	Mycket stor påverkan/Återkommande otjänligt dricksvatten

Ekonomisk påverkan: (1-5 poäng)

Påverkan på VA-verksamhetens resultaträkning vid utebliven åtgärd		
1	≤ 1 %	
2	> 1-5 %	
3	> 5-10 %	
4	> 10-25 %	
5	> 25 %	

Påverkan på andra/kvantitet: (1-5 poäng) Påverkan på tredje parts miljö eller hälsa (kvantitet, antal påverkade abonnenter).

Antal potentiellt påverkade av konsekvensen av utebliven åtgärd		
1	Obetydlig	Någon enstaka påverkad
2	Mindre	Påverkan upp till 100 personer
3	Allvarlig	Flera påverkade >100-200
4	Mycket allvarlig	>200-500 påverkade
5	Katastrofal	Krisnivå, samhällsnivå

Sannolikhet
Bedömning av sannolikheten att händelsen inträffar under perioden fram till dess att åtgärd utförs (%).

NORRTÄLJE KOMMUN

1.1 Pågående samt planerade behovsklassade och/eller prioriterade åtgärder i befintlig allmän VA-anläggning.

Tabell 1. Pågående samt planerade behovsklassade och/eller prioriterade kända åtgärdsbehov i befintlig allmän VA-anläggning.

Objekt	Åtgärd	Risk [1] 2020	Status 2020	Kommentar
Styr och övervakning av den allmänna VA-anläggningen. Del 1.	Nybyggnad/ ombyggnad	**25**	Upphandling av konsult pågår	Stort behov att byta ut övervakningssystem och den lokala styrningen. Efter en utredning 2016-2017 beslöts att styr och övervakningssystemen byts ut i separata projekt. Första delen blir att byta PLC och apparatskåp som möjliggör införande av övergripande SCADA system och nätverksuppkoppling.
Norrtälje – Lindholmen ARV, akuta åtgärder, PIX-anläggning	Förnyelse/ ombyggnad	**23**	Projektering pågår för åtgärd 2020	Stort behov av förnyelse och ombyggnad av anläggningen för att säkerställa säkerhet, arbetsmiljökrav och funktion.
Hallstavik ledningsnät	Förnyelse	**22**	Akuta åtgärder påbörjade	Föreläggande finns från Länsstyrelsen om att minska tillskottsvattnet till ledningsnätet. En åtgärdsplan/förnyelseplan för vatten- och spillvattennätet tas fram för att redovisa vilka åtgärder som skall vidtas för att åtgärda ledningsnätet. Spolning av dricksvattennätet i Hallstavik, Älmsta och Skebobruk behöver utföras. Ventilbyten pågår för att kunna avgränsa geografiska områden.
Älmsta ledningsnät	Förnyelse	**22**	Pågående	Det kommer stora mängder tillskottsvatten till Älmsta ARV, vilket innebär stora mänger bräddat vatten från avloppsreningsverket. Föreläggande finns från Länsstyrelsen att minska mängden tillskottsvatten till Älmsta ARV. Utredningar för att hitta källorna till tillskottsvattnet har pågått under 2019 och kommer att fortgå under 2020. Vissa åtgärder på spillvattenledningsnätet är

[1] Risk=Konsekvens av utebliven åtgärd (5 kriterier; Arbetsmiljö, Miljö och myndigheter, Driftsäkerhet, Ekonomi och Påverkan på tredje parts hälsa eller miljön, se avsnitt 0) multiplicerat med sannolikheten att konsekvensen inträffar under perioden till dess att åtgärd utförs. Maxpoäng=25 poäng.

Objekt	Åtgärd	Risk 1 2020	Status 2020	Kommentar
				planerade under 2020. Arbetet med att koppla bort felkopplade fastigheter kommer att påbörjas under 2020. Åtgärdsplan/förnyelseplan ska tas fram.
Hallstavik VV – driftsäkerhet, kvalitet	Ombyggnad/ förnyelse/planerat underhåll	**18**	Start 2020	Åtgärder för att säkerställa driftsäkerhet och i viss mån kvalitet och arbetsmiljö. Ingår planerade underhållsinsatser. Dock kan kvaliteten inte höjas med dagens råvattensituation.
Hallstavik VV – råvattenförsörjning	Utredning	**18**	Inte resurssatt	Utredning om eventuell ny råvattenkälla till vattenverket i Hallstavik. Erken skulle framgent kunna vara lämplig vattentäkt för norra kommunen. Hallstavik och Edsbro skulle få ny vattentäkt.
Norrtälje – Lindholmen ARV akuta åtgärder, septik-slam	Förnyelse/ ombyggnad	**18**	Pågående	En av de akuta åtgärderna för att förbättra arbetsmiljön och öka driftsäkerheten. Förnyelse av mottagning för septikslam inklusive behandling av slam.
Rimbo ARV – arbetsmiljö/ventilation	Ombyggnad/ förnyelse	**17**	Pågående	Föreläggande från Länsstyrelsen om bl.a. förbättrad kväverening och gasåterföring. Ventilationen i vissa delar av byggnaderna är så undermålig att det krävs användning av skyddsmask.
Rimbo ARV – rötkammare, rötgas	Ombyggnad/ förnyelse	**17**	Pågående	Föreläggande från Länsstyrelsen om bl.a. förbättrad kväverening och gasåterföring.
Rimbo ARV – kväverening, utsläppskrav	Ombyggnad/ förnyelse	**17**	Pågående	Föreläggande från Länsstyrelsen om bl.a. förbättrad kväverening och gasåterföring.
Norrtälje – Pst P15 Societetsparken	Nybyggnad/ nedläggning	**16**	Planeras	Utredning pågår om helt ny pumpstation, och troligen på ny plats. Ska då göras i samverkan med förstärkning av kajen längs Societetsparken. Alternativ lösning utredes om stationen kan avvecklas och ledningsnätet byggs om.
Norrtälje – Lindholmen ARV 50 000 p.e.	Utredning/ nybyggnad	**15**	Tillståndsansökan pågår/projektering startar 2020	Avloppsreningsverket har i princip nått taket på sin flödesmässiga kapacitet. Åtgärder i verket har påbörjats för att klara förtätning och de planerade exploateringarna. Utbyggnad från 34 000 p.e. till 50 000 p.e. betyder ett helt nytt avloppsreningsverk, eventuellt med utnyttjande av befintliga bassänger, maskinutrustning och byggnader som kan anpassas till färdig lösning.

Objekt	Åtgärd	Risk 1 2020	Status 2020	Kommentar
Drottningdal – Smålands-hus VV	Ombyggnad/ utredning	**15**	Pågående	Vattenverket behöver förnyas för att det ska hålla en standard som kommunen och myndigheter kräver. Reningsprocessen och alternativ råvattentillförsel ses över/utreds för att säkra vattenkvalitén. Utreda överföringsledning från Svanberga.
Hallstavik ARV – Etapp 4, personalbyggnad	Nybyggnad	**15**	Planeras	De tillfälliga baracker som fungerat som personalbyggnad kan inte användas fortsättningsvis då bygglov inte kan förlängas. Behov av permanent personalbyggnad med avsedda utrymmen enligt arbetsmiljökrav.
Herräng VV – långsiktig vattenförsörjning	Utredning/ nybyggnad	**15**	Inte resurssatt	Utredning om nuläget för ökad kloridhalt i vattentäkterna. En fördjupad utredning behöver göras med hänsyn till råvattentillgången, ytvattenpåverkan och framtida dricksvattenbehov. Vattnet tas idag från 2 gruvhål och renas i 2 mindre vattenverk.
VA-ledning från Pst P4 till Lindholmen ARV i Norrtälje	Ombyggnad/ förnyelse	**15**	Planeras	Central spillvattenledning för spillvattennätet i Norrtälje. Ledningen är i mycket dåligt skick och det finns uppenbara risker för driftstörningar och därmed risker för mycket stora utsläpp av orenat avloppsvatten. Nödvändig åtgärd för att klara framtida exploatering av Norrtälje tätort (VA-plan Tabell 3 och 4).
Gräddö ARV	Nedläggning	**14**	Utredning pågår	Nuvarande avloppsreningsverk är taget ur drift som en åtgärd för återkommandeklagomål och föreläggande från myndigheterna på lukt. Verket används idag som uppsamlingsvolym för vidare transport till Lindholmens ARV. Nedläggning bör ske och avloppet från de nu anslutna fastigheterna ledas till Kapellskärs ARV efter verkets färdigställande.
Norrtälje ledningsnät	Förnyelse	**14**	Utredning pågår	Behov av att ta fram en åtgärdsplan/förnyelseplan för Norrtälje ledningsnät.
Nysättra ledningsnät	Förnyelse	**14**	Pågående	Projekt startat 2019 för att förnya spillvattennätet, slutförs 2020. Infodring klart. Vissa brunnar återstår att åtgärda.
Kapellskär ARV 15 000 p.e.	Nybyggnad/ kapacitetshöjning	**14**	Pågående	För fortsatt utbyggnad till områden med VA-behov på Rådmansölandet måste avloppsreningsverket byggas ut till 15 000 p.e. Av de områden som är prioriterade för kommunal VA-utbyggnad (Bilaga 2) är ca 50 % beroende av en kapacitetsökning i Kapellskär ARV.

Objekt	Åtgärd	Risk [1] 2020	Status 2020	Kommentar
Blidö ARV	Förnyelse/ planerat underhåll	**14**	Inte resurssatt	Allmän upprustning av avloppsreningsverket. Behöver ny ventilation, ny PIX-anläggning, ventiler samt rostsanering för att uppnå ökad driftsäkerhet och arbetsmiljökrav.
Finsta ARV	Förnyelse/ ombyggnad	**14**	Inte resurssatt	Arbetsmiljö och upprustning av avloppsreningsverket. Viss ombyggnad och modernisering krävs för att skapa en bättre arbetsmiljö och ökad driftsäkerhet.
Grisslehamns VV	Ombyggnad/ förnyelse	**14**	Pågående	Pågående projekt att öka driftsäkerheten och delvis förbättra kvaliteten och kapaciteten. Ingår nya råvattenpumpar med ny driftstyrning via fiber, nya råvattenledningar in till verket, nya UV-filter och bättre flödesmätning.
Hallstavik VT	Ombyggnad/ planerat underhåll	**14**	Inte resurssatt	Byte av ytbeläggning på tak, typutförandet som Norrtälje VT. Löpande planerat underhåll och tillsyn/rengöring.
Rimbo ledningsnät	Förnyelse	**13**	Inte resurssatt	Behov av att ta fram en åtgärdsplan/förnyelseplan för Rimbo ledningsnät. Myndighetskrav att aktivt arbeta med att minska tillskottsvatten i spillvattennätet.
Grisslehamns VV	Nybyggnad/ ombyggnad	**13**	Utredning	Säkra framtida vattenförsörjning med ansökan om vattendom för uttag av havsvatten. Ansökningsunderlag pågår med konsultstöd. Behov av förstudie om membranverk.
Herräng – Pst 3 Storan	Ombyggnad/ Förnyelse	**13**	Pågående	Pumpstationen är i behov av förnyelse för att säkra framtida drift. Stationen är huvudpumpstation för samhället. Vissa delar utförda och ombyggnad av bräddbrunnen planerad.
Herräng ARV	Förnyelse/planerat underhåll	**13**	Pågående/ planeras	Anläggningen är i stort behov av förnyelse ur arbetsmiljö- och driftsynpunkt. Många åtgärder utförda under 2019 som fortsätter 2020. Ny blåsmaskin, ny rensutrustning, ny PIX-anläggning samt arbetsmiljöåtgärder.
Norrtälje – Lindholmen ARV - mellansedimenteringen	Nybyggnad/ ombyggnad	**13**	Pågående	Ingår som en del i akuta åtgärder för att säkra drift och arbetsmiljö. Mellansedimenteringen är idag en flaskhals för flödet genom alla reningssteg, vilket resulterar i att befintligt reningssteg inte kan underhållas. Förberedelser för utbyggnad av fler sedimentringssteg och bioreningssteg ingår också.

Objekt	Åtgärd	Risk [1] 2020	Status 2020	Kommentar
Norrtälje – Pst P4 Port Artur	Nybyggnad/ förnyelse	**13**	Pågående	Nybyggnad och förnyelse av pumpstation 4 mellan Norrtälje hamn och Lindholmen ARV för att klara framtida exploatering.
Norrtälje – Pst P6 Grind	Förnyelse/ Utredning	**13**	Inte resurssatt	”Tvilling” till P4 Port Arthur med samma förnyelsebehov. Avvakta färdigställande av P4, och kopiera lösning för ombyggnad och förnyelse.
Spillersboda ARV	Nedläggning/ ombyggnad	**13**	Projektering pågår	Anslutning av ett antal områden som idag är prioriterade för kommunal VA-utbyggnad (Bilaga 2) är beroende av att Spillersboda ARV avvecklas och byggs om till pumpstation som via överföringsledning för spillvattnet till ett utbyggt ARV i Kapellskär. Detta gäller ombyggnad av verket till pumpstation.
Blidö VV	Utredning/ Förnyelse/ Ombyggnad	**12**	Inte resurssatt	Grundvattentäkterna är ytvattenpåverkade vilket innebär risk för problem med bakterier i nätet då befintliga barriärer har begränsade möjligheter att desinficera vattnet tillräcklig. Verket behöver eventuellt förses med ytterligare en barriär alternativt att en ny bättre vattentäkt kan tas fram. Underhållsåtgärder gjorda under 2019 för att säkra kvaliteten.
Köpmanholm ARV	Planerat underhåll/förnyelse	**12**	Inte resurssatt	Flera underhållsåtgärder gjorda under 2019. Om verksamhetsområdet blir oförändrat kommer planerat underhåll ske fortlöpande. Biobädden behöver renoveras som nästa steg. Om verksamhetsområdet utökas behöver troligen verkets kapacitet ökas vilket kräver ny utredning.
Norrtälje – ledningsnät, Å-ledningen	Förnyelse/ ombyggnad	**12**	Utredning pågår	Ingår som en del i hela Norrtälje förnyelseplan för ledningsnätet. Påverkas till stor del av samverkan med förstärkning av å-kanten (Gata/parkavdelningen) samt tillståndsprövning för Lindholmen.
Älmsta ARV	Utredning/ förnyelse/ kapacitetshöjning	**12**	Utredning pågår	Älmsta ARV har nått sitt kapacitetstak ur flödessynpunkt, troligen p.g.a. mängden tillskottsvatten. Förnyelse av ledningsnätet i Älmsta kommer att prioriteras före större åtgärder i ARV. Utjämningsvolym planeras och brädd-ningen behöver ses över.
Herräng ledningsnät	Förnyelse	**11**	Pågående	Projekt startat 2018 för att förnya spillvattennätet, slutförs 2020. Återstår vissa brunnrenoveringar.

Objekt	Åtgärd	Risk [1] 2020	Status 2020	Kommentar
Nysättra ARV	Förnyelse/ Utredning	**11**	Inte resurssatt	Nysättra reningsverk har nått sitt kapacitetstak ur flödessynpunkt. Förutom att utsläppen är alltför stora från verket så är anläggningen i behov av förnyelse. En förstudie behöver ske för att klargöra hur kapaciteten kan utökas i verket för att klara tillkommande bebyggelse i området. Åtgärder i reningsverket krävs för att bygga ut ledningsnätet i Nysättra där behov av kommunala VA-tjänster konstaterats (Bilaga 2).
Norrtälje – VT ledningsnät	Ombyggnad/ utredning	**11**	Inte resurssatt	Ombyggnad av tornet för genomströmning är klart. Återstår att utreda hur att styra flödet genom att bygga om i knutpunkten Vätövägen-Roslagsgatan.
Rimbo VV – Bergby	Nybyggnad/ ombyggnad	**11**	Planeras	Säkerställa reservvattentäkt och vattenverk till Rimbo/Rånäs om Norrvattens reservvattentäkter i Lohäradsåsen inte har kapacitet. Viss nyinstallation vid Bergby VV för att säkerställa reservvattendriften.
Edsbro ledningsnät	Förnyelse	**10**	Inte resurssatt	Behov av att ta fram en åtgärdsplan/förnyelseplan. Vissa åtgärder gjorts som minskat risken med nätet. Finns kända problem på spillvattensidan med svackor och dåligt fall.
Norrtälje – dagvattenåtgärder	Utredning/ombyggnad/förnyelse	**10**	Inte resurssatt	Dagvattenproblematik som behöver utredas gällande ledningsnät, dagvattenanläggningar och diken. Utredning pågår för dagvattenanläggning Görla industriområde.
Rånäs ARV	Planerat underhåll	**10**	Inte resurssatt	Allmänna behov åtgärdas som planerat underhåll. En hel del gjort under 2018-2019 som byte av luftare, ny PIX-anläggning, ventilation och belysning.
Drottningdal ARV	Planerat underhåll/utredning	**10**	Inte resurssatt	Beroende på utveckling i orten behövs en utbyggnad av verket eller utreda överföringsledning till Svanberga. I annat fall planerat underhåll på befintlig utrustning.
Edsbro ARV	Förnyelse/planerat underhåll	**10**	Inte resurssatt	Planerade underhållsinvesteringar på befintlig utrustning. Förnyelse/ombyggnad för viss utrustning som måste ersättas. PIX-anläggningen byts 2019-2020.
Södersvik ledningsnät	Förnyelse	**10**	Pågående	Infodring klart på spillvattennät. Återstår kontroll av brunnar och eventuella sammankopplade dagvattenledningar.

NORRTÄLJE KOMMUN

Objekt	Åtgärd	Risk [1] 2020	Status 2020	Kommentar
Svanberga ARV	Förnyelse/om-byggnad/pla-nerat underhåll	**9**	Inte resurssatt/ utredning	Planerat underhåll på befintlig utrustning. Utredning genomförs om spillvat-ten ska dras från Drottningdal.
Spillersboda – överfö-ringsledning (VA) till Ka-pellskärsledningen	Nybyggnad	**9**	Projektering på-går	Beroende av utbyggnaden av Kapellskärs ARV till 15000 p.e. Anslutning av ett antal av de områden som idag är prioriterade för kommunal VA-utbygg-nad (Bilaga 2) är beroende av att Spillersboda ARV avvecklas och byggs om till pumpstation som via överföringsledning för spillvattnet till ett utbyggt ARV i Kapellskär.
Grisslehamn ledningsnät	Förnyelse	**9**	Pågående	Inmätningar och filmning pågår i befintligt ledningsnät. Infodringar på spill-vattennätet för att minska tillskottsvatten samt säkerställa dricksvattennätets för framtida läckor.
Herräng – Pst 4 Rosen-dahl	Planerat un-derhåll/förny-else	**8**	Inte resurssatt	Förnyelse av stationen krävs. Det stora tillskottsvattnet har minskat pga. åt-gärder på spillvattennätet.
Köpmanholm ledningsnät	Förnyelse	**8**	Inte resurssatt	En förnyelseplan tas fram för att inventera behovet av förnyelse.
Edsbro VV	Planerat un-derhåll/förny-else	**8**	Inte resurssatt	Underhållsåtgärder och förnyelse i första hand. Behovet består av byte av avhärdningsfilter, ventiler, pumpar och viss kemikaliehantering.
Blidö ledningsnät	Förnyelse	**8**	Inte resurssatt	Behov av att ta fram en åtgärdsplan/förnyelseplan för Blidö ledningsnät.
Spillersboda ledningsnät	Förnyelse	**8**	Inte resurssatt	Behov av att ta fram en åtgärdsplan/förnyelseplan för Spillersboda ledning-snät.
Svanberga ledningsnät	Förnyelse	**8**	Inte resurssatt	Behov av att ta fram en åtgärdsplan/förnyelseplan för Svanberga ledning-snät.
Rånäs ledningsnät	Förnyelse	**8**	Inte resurssatt	Behov av att ta fram en åtgärdsplan/förnyelseplan för Rånäs ledningsnät.
Skebobruk ledningsnät	Förnyelse	**8**	Inte resurssatt	Behov av att ta fram en åtgärdsplan/förnyelseplan för Skebobruk ledning-snät.

Objekt	Åtgärd	Risk [1] 2020	Status 2020	Kommentar
Björnö – Lindholmen överföringsledning	Nybyggnad	**8**	Utredning pågår	Spillvattennätet i Norrtälje stad är inte dimensionerat för den planerade exploateringen av Björnö. Spillvatten från området överförs till Lindholmens ARV genom en ny spillvattenledning.
Norrtälje – nytt VT vid Nordrona	Nybyggnad/ utredning	**8**	Inte resurssatt	Framtida behovet behöver utredas. Bör prioriteras långsiktigt för att säkra dricksvattenförsörjningen samt minska behovet av lokala tryckstegringar.
Norrby ARV	Förnyelse/planerat underhåll	**7**	Planeras	Planerade underhållsinvesteringar för bl.a. utbyte av rensutrustning och ökad driftsäkerhet och bättre arbetsmiljö.
Finsta ledningsnät	Förnyelse	**7**	Inte resurssatt	Behov av att ta fram en åtgärdsplan/förnyelseplan för Finsta ledningsnät.
Ny överföringsledning Norrtälje - Rimbo	Förnyelse/nybyggnad	**7**	Inte resurssatt	Återstående ledning efter renovering av ledning fram till pumpstation P0, ”Nollan”. Utredning av hur lång sträcka som behöver åtgärdas.
Norrtälje – TST IP-Bolka	Nybyggnad/ombyggnad	**7**	Pågående	Ny tryckstegringsstation byggs nu i Bolkadalen, för att säkerställa framtida vattentryck och flöde sydöst om Norrtälje stad. Tryckstegring Idrottsplatsen avvecklas.
Drottningdal ledningsnät	Förnyelse	**6**	Inte resurssatt	Behov av att ta fram en åtgärdsplan/förnyelseplan för Drottningdal ledningsnät.
Norrtälje kommun - mindre råvattentäkter och vattenverk	Utredning/ nedläggning	**6**	Utredning pågår	Vattenverk och vattentäkter med tillhörande vattenskyddsområden som inte varit i bruk under de sista 20 åren. Dessa är pga. bristande kvalitet/kvantitet inte aktuella för VA-verksamheten. Avvecklingsprojektet kan pågå under flera år och finansieras av drift- och/eller investeringsmedel.
Norrby ledningsnät	Förnyelse	**6**	Inte resurssatt	Behov av att ta fram en åtgärdsplan/förnyelseplan för Norrby ledningsnät.
Norrtälje – överföringsledning spillvatten från Lommarstranden till Lindholmen ARV	Nybyggnad	**6**	Inte resurssatt	Spillvatten från Lommarstrandens område ska överföras till Lindholmens ARV genom en ny spillvattenledning som ansluts mot nya pumpstationen Pst Alestavägen vid brandstationen, och vidare via Pst P2 mot Lindholmen.
Nånö VV Norrtälje	Nedläggning	**5**	Pågående	Nånö vattenverk är taget ur drift och viss ombyggnad och sanering av utrustning är planerad.
Hamnprojektet Norrtälje	Nybyggnad/förnyelse	**5**	Pågående	Pågående förnyelse och nya VA-ledningar i hamnen. Anläggningar överlämnas till drift i etapper.

NORRTÄLJE
KOMMUN

NORRTÄLJE
KOMMUN

NORRTÄLJE KOMMUN

Bilaga 2. VA-utbyggnadsplan i befintlig bebyggelse, områdesbeskrivningar

En del av Norrtälje kommuns VA-plan 2020

Version: 1.0

NORRTÄLJE KOMMUN

Innehåll

Läsanvisning 4
Definitioner 5
Prioriteringsmodell för områden med behov av allmänna vattentjänster i befintlig bebyggelse 6
Ändring sedan VA-plan 2018 8
Spillersboda 10
Nysättra by 12
Backtorp 14
Solö och Storö 16
Västernäs, Östernäs och Uppnäs 18
Åkerö 20
Spraggarboda och Gubboda 22
Finnby (Rimbo) 24
Frihamra, Kilen 26

NORRTÄLJE KOMMUN

Läsanvisning

Bilaga 2. VA-utbyggnadsplan i befintlig bebyggelse utgör en del av Norrtälje kommuns VA-plan 2020.

De årtal eller tidsintervall som anges i Tabell 1 i anslutning till respektive utbyggnadsområde anger i de flesta fall tidigast möjliga projektstart för området.

Projektstart innebär att en förstudie påbörjas. Målet med förstudien är att bestämma vilka fastigheter som ska ingå i utbyggnadsprojektet, teknik för områdets anslutning till allmän VA-anläggning (dricksvatten/spillvatten/dagvatten) samt beslut om investeringsmedel för utbyggnad av VA-anläggningen i och fram till området.

Beroende på utbyggnadsområdets komplexitet kan byggstart ske tidigast ca 1,5 – 2 år från projektstart. Inför utbyggnad krävs ofta åtgärder i den befintliga allmänna VA-anläggningen vilket innebär att byggstart inom området i vissa fall kan förskjutas ytterligare något år. Detta innebär att det från det angivna årtalet för projektstart till dess att de allmänna vattentjänsterna kan nyttjas kan ta flera år.

Bilaga 2. VA-utbyggnadsplan i befintlig bebyggelse, omfattar endast befintliga områden med behov av allmänna vattentjänster. Nya exploateringar behandlas separat i huvuddokumentet avsnitt 3.

Förutsättningarna för behov av allmän VA-försörjning i befintlig bebyggelse förändras över tid och därav revideras VA-utbyggnadsplanen årligen.

NORRTÄLJE KOMMUN

Definitioner

Begrepp	Förklaring
ARV	Avloppsreningsverk
LAV	Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster
Allmänna vattentjänster	Allmänna tjänster för vatten, spillvatten och dagvatten
p.e.	Personekvivalent, p.e., är ett mått på den mängd syre som går åt för att bryta ner det organiska material som en människa producerar på ett dygn. Måttet anges som BOD_7 och beräknas vara 70 gram/person och dygn.
Pst	Pumpstation spillvatten
VA	Vatten- och avlopp (inkluderar vatten, spillvatten och dagvatten)
VA-verksamhetsområde	Verksamhetsområde är det geografiska område inom vilket en eller flera vattentjänster har eller ska ordnas genom en allmän VA-anläggning. Beslut om verksamhetsområde innebär att lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) samt föreskrifter beslutade med stöd av denna lag (VA-taxa, ABVA etc.) blir tillämpliga i förhållandet mellan huvudman för den allmänna VA-anläggningen och fastighetsägare eller annan användare inom området.
VV	Vattenverk
Allmän VA-anläggning	En VA-anläggning över vilken en kommun har ett rättsligt bestämmande inflytande och som har ordnats och används för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt denna lag.
Avloppsvatten	Samlingsnamn för dagvatten och spillvatten
Dagvatten	Vatten som tillfälligt avrinner från markytan eller från annan konstruktion, till exempel regnvatten, smältvatten, spolvatten eller framträngande grundvatten.
Spillvatten	Vatten från hushållsavlopp, WC samt bad, dusch, disk och tvätt.

NORRTÄLJE KOMMUN

Prioriteringsmodell för områden med behov av allmänna vattentjänster i befintlig bebyggelse

Steg 1: VA2-bedömning
Bygg- och miljönämnden har bedrivit en omfattande kartering samt områdesvis analys och bedömning över de delar av kommunen som i dagsläget inte omfattas av verksamhetsområde för allmänna vattentjänster. Projektet benämnt VA2 inleddes under 2009[1]. Områden utanför nuvarande VA-verksamhetsområde bedömdes enligt kriterierna *recipient*, *grundvatten*, *avlopp*, *jordart*, *permanentningsgrad* och *områdets storlek*. VA2-bedömningen används som indata i prioriteringsmodellen.

Steg 2: Villkorsstyrt urval.
Bygg- och miljönämnden har gjort ett villkorsstyrt urval för att sålla ut områden med störst behov av samlad vatten- och avloppsförsörjning. Vid det villkorsstyrda urvalet selekteras områden med minst 4 recipientpoäng (av 5 möjliga) eller minst 3 grundvattenpoäng (av 5 möjliga) samt minst 20 permanenthushåll, vilka anses ha störst behov av att lösa vatten- och avloppsförsörjningen i ett större sammanhang.

- Recipientklassningen utgår från den klassning av ytvatten som länsstyrelserna bedriver enligt EU:s vattendirektiv och som finns samlat i databasen VISS (VattenInformationsSystem Sverige). Recipientpoäng i VA2 ≥4 innebär att recipienternas statusklassning är måttlig, otillfredsställande eller dålig. Statusen är ett mått på miljötillståndet och konsekvenserna av tidigare och nuvarande miljöbelastning. Ju sämre status, desto högre recipientpoäng.

- Grundvattenpoängen beror på tillgången på grundvatten av god kvantitet och kvalitet i området och relateras till skyddet för människors hälsa. Ju sämre kvantitet och kvalitet, desto högre poäng.

- Antalet permanenthushåll är kopplat till den påverkan bebyggelsen i ett område har på människors hälsa och miljön. Ju fler människor som behöver vatten- och avloppstjänster dagligen, desto större potentiell påverkan på miljön och människors hälsa.

Steg 3: Prioritering
Efter det villkorsstyrda urvalet har områdena rangordnats. Rangordningen har skett utifrån den totalpoäng de fått i VA2, med eventuella extrapoäng. Ett extrapoäng har påförts om området är helt eller delvis inom vattenskyddsområde och ett extrapoäng om området ligger intill eller delvis ingår i ett befintligt VA-verksamhetsområde (ett s.k.

[1] RAPPORT: Norrtälje kommuns VA-utveckling, delprojekt 2. Process- och beslutsstöd för VA-försörjning utanför allmänt verksamhetsområde. Beskrivning och dokumentation 2009-08-04

randområde). Dessa extrapoäng har utdelats då bygg- och miljönämnden ansett att områden som uppfyller dessa kriterier bör prioriteras i den allmänna VA-utbyggnaden.

Steg 4: Kategorisering
Bygg- och miljönämnden har vidare kategoriserat urvalet utifrån sin praktiska kännedom, för att tydliggöra nämndens syn på hur områdena bör prioriteras. Den färdiga listan innehåller 9 områden som indelats i tre kategorier (1-3), där kategori 1 är områden med störst behov av allmänna vattentjänster, Tabell 1.

Steg 5: Möjlighetsbedömning
Efter behovsprioriteringen som gjorts av bygg- och miljönämnden, har VA-avdelningen utrett möjligheterna att förse prioriterade områden med allmänna vattentjänster. Möjlighetsbedömningen är starkt kopplad till status och kapacitet i befintlig huvudinfrastruktur. I möjlighetsbedömningen har nedanstående parametrar utretts:

- Finns kapacitet i den befintliga allmänna VA-anläggningen (avloppsreningsverk och/eller vattenverk) idag? (aktuellt i de fall där behovsområdet ligger i nära anslutning till den befintliga allmänna VA-anläggningen)

- Finns ledningsnät med tillräcklig kapacitet?

- Vilka åtgärder krävs för att området ska kunna anslutas till befintlig allmän VA-anläggning?

- Går det att tillgodose behovet av allmänna vattentjänster med hjälp av en lokal VA-lösning?

- När, med hänsyn till ovanstående, beräknas en anslutning tidigast vara möjlig?

Vid områden i samma behovskategori blir de ekonomiska konsekvenserna vägledande för prioriteringen, i enlighet med beslutad VA-policy.

Områden som prioriterats för utbyggnad framgår av Tabell 1.

NORRTÄLJE KOMMUN

Ändring sedan VA-plan 2018

Sedan VA-plan 2018 har tre områden nedprioriterats för utbyggnad av allmänna vattentjänster och finns därav inte med i VA-plan 2020.

Harka
Är ett område där många enskilda avlopp har åtgärdats under de senaste åren. Majoriteten av de enskilda avloppsanläggningar som finns inom området består av sluten tank för avloppsvatten från vattentoalett samt infiltration för bad-, disk- och tvättvatten.

Bygg- och miljönämnden bedömer att anläggningarna i dagsläget till stor del inte utgör någon uppenbar risk för människors hälsa eller miljön.

Riala-Sättra A&B
Områden där många enskilda avlopp har åtgärdats under de senaste åren. Område Riala-Sättra A är detaljplanelagt för fritidsbebyggelse. I Riala-Sättra A består majoriteten av de enskilda avloppsanläggningarna av sluten tank för vattentoalett samt infiltration för bad-, disk- och tvättvatten. I område Riala-Sättra B består bebyggelsen av en mer spridd karaktär där över hälften av fastigheterna bebos permanent.

Bygg- och miljönämnden bedömer att anläggningarna i dagsläget till stor del inte utgör någon uppenbar risk för människors hälsa eller miljön.

Frötuna-Björknäs
I området består majoriteten av de enskilda avloppsanläggningarna av sluten tank för vattentoalett samt infiltration för bad-, disk- och tvättvatten. I framtiden krävs en mer omfattande utredning för att se över behovet av kommunalt vatten och avlopp i området samt verksamhetsområdets utbredning.

Bygg- och miljönämnden bedömer att anläggningarna i dagsläget till stor del inte utgör någon uppenbar risk för människors hälsa eller miljön.

Tabell 1. Sammanfattning av områden med behov av allmänna vattentjänster i befintlig bebyggelse där utbyggnad kommer att genomföras.

Bygg och miljö-nämn-dens pri-oritering	Område	Pro-jektstart	Kommentar
1	Spillers-boda	Inom 1-3 år	Delar av Spillersboda ingår i dagens VA-verksamhetsom-råde. En översyn av områdets behov av allmänna vatten-tjänster behöver göras. Randområde till allmänt verksam-hetsområde. Överföringsledningar från Spillersboda till VA-anläggningar vid E18/Kapellskärsvägen är en förut-sättning för utökning av VA-verksamhetsområdet i Spil-lersboda ska kunna ske.
1	Nysättra by	Inom 3-5 år	Delar av Nysättra ingår i dagens VA-verksamhetsområde. En översyn av områdets behov av allmänna vattentjänster behöver göras. Randområde till allmänt verksamhetsom-råde. Kapacitet bedöms finnas i avloppsreningsverket.
1	Backtorp	Inom 1-3 år	Området Backtorp ligger i direkt anslutning till det nybil-dade industriområdet Backtorpshöjden, där allmänna vat-tentjänster är anslutet. Enskilt vatten bedöms inte vara en långsiktigt hållbar lösning med hänvisning till förorenings-risk från industriområdena och risk för minskad tillgång till grundvatten.
1	Solö, Storö	År 2020	Hårt exploaterad skärgårdsö med begränsade jorddjup och små grundvattenmagasin. Området bedöms ha dåliga förutsättningar för enskild VA-försörjning.
2	Väster-näs, Ös-ternäs, Uppnäs	År 2020	Behovet av allmänna vattentjänster föreligger både med avseende på status i närliggande recipient och tillgången till grundvatten av god kapacitet och kvalitet. Området be-döms ha dåliga förutsättningar för enskild VA-försörjning.
2	Åkerö	År 2020	Området bedöms ha dåliga förutsättningar för enskild VA-försörjning.
3	Spraggar-boda och Gubboda	Inom 7-10 år	Spridd bebyggelse med närhet till recipient. Förhöjda klo-ridvärden i området. Bygg- och miljönämndens generella bedömning är att området har dåliga förutsättningar för enskild VA-försörjning, Gubboda i synnerhet.
3	Finnby	Inom 3-5 år	Bebyggelsen i Finnby ligger delvis inom vattenskyddsom-råde avseende allmän reservvattentäkt. På sikt bör fastig-heterna inom vattenskyddsområdet anslutas till allmänna vattentjänster. Området är randområde till Rimbo.
3	Frihamra, Kilen	Inom 7-10 år	Behovet av allmänna vattentjänster i Frihamra/Kilen be-döms inte vara tillräckligt utrett för att motivera att området ska ligga i högre prioriteringsklass. Nya föreskrifter för vat-tenskyddsområdet är under prövning. Utredningar finns framtagna, men kräver ytterligare granskning.

Information om pågående projekt kring utbyggnad av allmänna vattentjänster finns på kommunens webbsida www.norrtalje.se. Pågående projekt gäller för områdena Bergs-hamra by och tätort, Västanvik och Skebobruk.

Spillersboda

Behovet av att lösa VA-frågan i ett större sammanhang i området är högt prioriterat (prioritetsgrupp 1) enligt bygg- och miljönämnden.

Tidigast möjliga projektstart för utbyggnad av VA-nätet i Spillersboda är inom 1-3 år.

VA-verksamhetsområdets framtida omfattning behöver utredas utifrån vilka fastigheter som kan anses ha ett behov av att VA-försörjningen löses i ett större sammanhang, Figur 1.

Bakgrund

Spillersboda samhälle omfattas till stor del redan idag av allmänt VA-verksamhetsområde för vatten och spillvatten, med fastigheter anslutna till den allmänna VA-anläggningen. I samhället finns också ett stort antal fastigheter med enskilda vatten- och avloppsanläggningar. Många av de enskilda avloppsanläggningarna ligger i nära anslutning till recipient och vattentäkter och riskerar att förorena dessa.

I bygg- och miljönämndens behovsprioritering anses Spillersboda ha behov av allmänna vattentjänster, både med avseende på status i närliggande recipient och med avseende på tillgång till grundvatten av god kapacitet och kvalitet.

Beroenden

Avloppsreningsverket i Spillersboda har idag en begränsad möjlighet att ta emot och rena spillvatten från ytterligare abonnenter. Verket har nått sitt kapacitetstak gällande antalet anslutna abonnenter och har svårt att klara gällande utsläppskrav. En nedläggning av avloppsreningsverket planeras. Spillvattnet från Spillersboda kommer istället att pumpas vidare till Kapellskärs avloppsreningsverk. Nedläggningen av Spillersboda avloppsreningsverk är möjlig först när det utökade Kapellskärs avloppsreningsverk är färdigbyggt, dvs tidigast år 2021.

Utbyggnaden av VA-nätet i Spillersboda är alltså beroende av kapacitetsökningen i Kapellskärs avloppsreningsverk. Utbyggnaden är även beroende av byggandet av en överföringsledning från nuvarande Spillersboda avloppsreningsverk till befintlig spillvattenledning vid E18.

Figur 1. Spillersboda. Befintligt VA-verksamhetsområde inom svart markering. VA-samfälligheter i området markerade med färg (11 stycken). Utbyggnadsprojektets omfattning kommer att utredas i samband med projektstart.

Nysättra by

Behovet av att lösa VA-frågan i ett större sammanhang i området är högt prioriterat (prioritetsgrupp 1) enligt bygg- och miljönämnden.

Tidigast möjliga projektstart för utbyggnad av VA-nätet till fastigheter inom området är inom 3 - 5 år.

VA-verksamhetsområdets framtida omfattning behöver utredas utifrån vilka fastigheter som kan anses ha ett behov av att VA-försörjningen löses i ett större sammanhang, Figur 2.

Bakgrund

Nysättra by ligger delvis inom befintligt VA-verksamhetsområde. Många fastigheter i området har enskilda vatten- och avloppsanläggningar.

Många av de enskilda avloppsanläggningarna har dålig status, de ligger i nära anslutning till recipient och vattentäkter och riskerar att förorena dessa. Ett flertal fastigheter ligger strandnära med avrinning mot Vätösund som har måttlig ekologisk status.

Bygg- och miljönämndens bedömning är att det finns ett behov av att inrätta verksamhetsområde för allmänna vattentjänster i området samt att ansluta fastigheter inom verksamhetsområdet till den allmänna VA-anläggningen.

Beroenden

Nysättra försörjs med vatten från Norrvatten via en överföringsledning från Norrtälje. Kapaciteten i befintlig överföringsledning bedöms vara tillräcklig för att ansluta fastigheterna i aktuellt område.

För att möjliggöra ytterligare anslutningar till den allmänna spillvattenanläggningen i Nysättra krävs åtgärder på befintligt ledningsnät för att motverka inläckage av ovidkommande vatten. En förnyelse av befintligt ledningsnät är beslutad för att minska inläckaget i ledningsnätet och därmed belastningen i avloppsreningsverket.

Avloppsreningsverket i Nysättra bedöms efter åtgärder i ledningsnätet ha kapacitet för att ansluta ytterligare fastigheter.

Figur 2. Nysättra. Befintligt VA-verksamhetsområde inom svart markering. Utbyggnadsprojektets omfattning kommer att utredas i samband med projektstart.

Backtorp

Behovet av att lösa VA-frågan i ett större sammanhang i området är högt prioriterat (prioritetsgrupp 1) enligt bygg- och miljönämnden.

Tidigast möjliga projektstart för utbyggnad av VA-nätet i Backtorp är inom 1 - 3 år.

Bakgrund

Backtorp är ett mindre område i utkanten av Norrtälje tätort och ligger i direkt anslutning till befintligt VA-verksamhetsområde, Figur 3. Området har idag enskilda vatten- och avloppsanläggningar.

Backtorp ligger i nära anslutning till industriområdena Backtorpshöjden och Görla. Det bedöms finnas en föroreningsrisk för Backtorps enskilda vattentäkter på grund av närheten till industriverksamheterna. Sprängningsarbeten inom den nyligen etablerade Backtorpshöjden riskerar att försämra tillgången på vatten.

I enlighet med SGU:s jordartsdatabas så bedöms grundvattenkapaciteten i området vara begränsad. Möjligheterna för anordnande av enskilda avloppsanläggningar bedöms vara begränsad då marken i området har en låg infiltrationskapacitet.

Enskilt vatten bedöms inte vara en långsiktigt hållbar lösning med hänvisning till föroreningsrisk från industriområdena och risk för minskad tillgång till grundvatten.

Eftersom Backtorp är ett randområde till befintligt VA-verksamhetsområde ska en utbyggnad av allmänna vattentjänster prioriteras trots att området inte når upp till villkoret om 20 permanenthushåll enligt bygg- och miljönämndens villkorsstyrda urval för prioriterade områden.

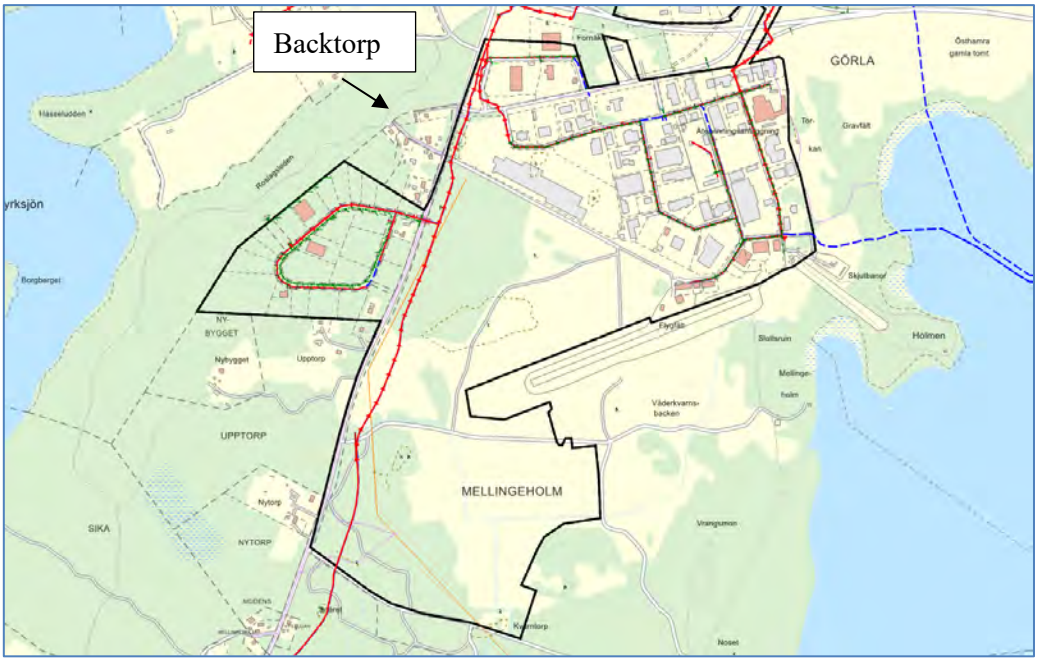

Figur 3. Backtorp. Området ligger i direkt anslutning till det nybildade industriområdet Backtorpshöjden, där allmänna vattentjänster är anslutet inom svart markering.

Solö och Storö

Behovet av att lösa VA-frågan i ett större sammanhang i området är högt prioriterat (prioritetsgrupp 1) enligt bygg- och miljönämnden.

Tidigast möjliga projektstart för utbyggnad av det allmänna vatten och avloppsledningsnätet till fastigheter inom området är 2020.

VA-verksamhetsområdets framtida omfattning behöver utredas utifrån vilka fastigheter som kan anses ha ett behov av att VA-försörjningen löses i ett större sammanhang, Figur 4.

Bakgrund

Solö är en hårt exploaterad skärgårdsö med begränsade jorddjup och små grundvattenmagasin. Exploateringstryck finns i form av en detaljplan för bostadsbebyggelse.

Fastigheter på Solö och Storö har inventerats av bygg- och miljönämnden under 2014 varefter man bedömt att det finns ett prioriterat behov att lösa VA-försörjningen i ett större sammanhang, både med avseende på status i närliggande recipient och med avseende på tillgången till grundvatten. Området som prioriteras av bygg- och miljönämnden är framförallt Solö och västra Storö.

Beroenden

Överföringsledningar för vatten och spillvatten mellan Solö och Spillersboda finns i drift sedan 2014. Spillvatten från Solö leds idag till Spillersboda avloppsreningsverk som har en begränsad möjlighet att ta emot och rena spillvatten från ytterligare abonnenter. Avloppsreningsverket i Spillersboda har nått sitt kapacitetstak och har svårt att klara gällande utsläppskrav. En överföringsledning för spillvatten kommer att byggas från Spillersboda för att leda spillvattnet vidare till Kapellskärs avloppsreningsverk. Nedläggningen av Spillersboda avloppsreningsverk och anslutning av ytterligare abonnenter i Solö m.fl. är möjlig först när det utökade Kapellskärs avloppsreningsverk är färdigbyggt, dvs tidigast år 2021.

Utbyggnaden av allmänna vattentjänster i Solö och Storö är dels beroende av utbyggnaden av Kapellskärs avloppsreningsverk och dels av byggandet av en överföringsledning från nuvarande Spillersboda avloppsreningsverk till befintlig spillvattenledning vid E18.

Figur 4. Solö och Storö. Utbyggnadsprojektets omfattning kommer att utredas i samband med projektstart.

Västernäs, Östernäs och Uppnäs

Behovet av att lösa VA-frågan i ett större sammanhang i området är prioriterat (prioritetsgrupp 2) enligt bygg- och miljönämnden.

Tidigast möjliga projektstart för utbyggnad av internt distributionsnät för VA i Västernäs, Östernäs och Uppnäs är 2020.

VA-verksamhetsområdets framtida omfattning behöver utredas utifrån vilka fastigheter som kan anses ha ett behov av att VA-försörjningen löses i ett större sammanhang, Figur 5.

Bakgrund

Bygg- och miljönämnden bedömer att behovet av allmänna vattentjänster i områdena föreligger både med avseende på status i närliggande recipient och tillgången till grundvatten av god kapacitet och kvalitet. Vid inventering 2012 bedömdes över 50 % av de enskilda avloppen vara i behov av åtgärd.

Områdena Västernäs, Östernäs och Uppnäs omfattar totalt ca 200 fastigheter. Generellt är det tunt jordtäcke och mycket berg i dagen i området vilket begränsar möjligheten för enskilda avloppslösningar. Förhöjda kloridvärden har påvisats i enskilda vattentäkter på många platser i området och detta indikerar saltvatteninträngning och risk för utökade svårigheter att hitta enskilt dricksvatten av god kvalitet i området.

Av randområdena Rådmansö-Vreta och Lilltorp bedöms endast södra delen av Lilltorp ha ett behov av allmänna vattentjänster med hänvisning till dålig grundvattenkvalitét- och kvantitet.

Beroenden

För att fortsatt utbyggnad till områden med VA-behov skall kunna ske på Rådmansölandet måste utbyggnaden av avloppsreningsverket i Kapellskär färdigställas. Den nya mottagningskapaciteten kommer bli 15 000 personekvivalenter. Entreprenaden av Kapellskärs avloppsreningsverk pågår och verket beräknas stå klart under 2021. Till dess verket är utbyggt är det nödvändigt att avvakta med VA-utbyggnaden inom Kapellskärs avloppsreningsverks upptagningsområde.

Överföringsledningar för vatten och spillvatten till Västernäs, Östernäs och Uppnäs färdigställdes under 2014. Ledningarna har kapacitet nog för att förse områdena med allmänna vattentjänster.

Figur 5. Västernäs, Österäs och Uppnäs. Befintliga överföringsledningar markerade med rött. Utbyggnadsprojektets omfattning kommer att utredas i samband med projektstart.

NORRTÄLJE KOMMUN

Åkerö

Behovet av att lösa VA-frågan i ett större sammanhang i området är prioriterat (prioritetsgrupp 2) enligt bygg- och miljönämnden.

Tidigast möjliga projektstart för utbyggnad av internt distributionsnät för VA i Åkerö är 2020.

VA-verksamhetsområdets framtida omfattning behöver utredas utifrån vilka fastigheter som kan anses ha ett behov av att VA-försörjningen löses i ett större sammanhang, Figur 6.

Bakgrund

Bygg- och miljönämndens bedömning är att det finns ett stort behov av allmänna vattentjänster i området. Behovet föreligger både med avseende på status i närliggande recipient och tillgången till grundvatten av god kapacitet och kvalitet. Bygg- och miljönämnden har den 2015-09-30 (BMN § 62) hemställt i kommunfullmäktige om utbyggnad av allmänna vattentjänster[2] i Åkerö.

En detaljplan har antagits på Åkerö med krav på allmänna vattentjänster med anledning av otillräcklig grundvattenkapacitet i området.

Vid avgränsning av området ska en översyn göras av Djursnärsudde för att utreda behovet av allmänna vattentjänster.

Området omfattar ca 140 fastigheter, Figur 6. Bebyggelsetätheten varierar dock mycket i området och verksamhetsområdets omfattning behöver utredas utifrån vilka fastigheter som kan anses ha ett behov av att VA-försörjningen löses i ett större sammanhang.

Beroenden

För att fortsatt utbyggnad till områden med behov av allmänna vattentjänster skall kunna ske på Rådmansölandet måste utbyggnaden av avloppsreningsverket i Kapellskär färdigställas. Den nya mottagningskapaciteten kommer bli 15 000 personekvivalenter. Entreprenaden av Kapellskärs avloppsreningsverk pågår och beräknas stå klart våren 2021. Till dess verket är utbyggt är det nödvändigt att avvakta med VA-utbyggnaden inom Kapellskärs avloppsreningsverks upptagningsområde.

Överföringsledningar för vatten och spillvatten till Åkerö färdigställdes under 2014. Ledningarna har kapacitet nog för att förse aktuellt område med allmänna vattentjänster.

[2] I hemställan från bygg- och miljönämnden föreläggs om utbyggnad av allmänna vattentjänster. Överföringsledningarna som verkställts till området är dock för vatten och spillvatten.

Figur 6. Åkerö. Inom detta område återfinns de fastigheter bygg- och miljönämnden inventerat. Utbyggnadsprojektets omfattning kommer att utredas i samband med projektstart. Befintligt och utbyggt VA-verksamhetsområde längs den rödmarkerade överföringsledningen längs Åkerövägen markerat med svart.

Spraggarboda och Gubboda

Behovet av att lösa VA-frågan i ett större sammanhang i området är prioriterat (prioritetsgrupp 3) enligt bygg- och miljönämnden.

Tidigast möjliga projektstart för utbyggnad av internt distributionsnät för VA i Spraggarboda och Gubboda är inom 7 – 10 år.

VA-verksamhetsområdets framtida omfattning behöver utredas utifrån vilka fastigheter som kan anses ha ett behov av att VA-försörjningen löses i ett större sammanhang, Figur 7.

Bakgrund

Efter beslut i kommunfullmäktige 2012-05-07 (KF § 100) gällande investering i utbyggnad av en överföringsledning för vatten och spillvatten till rubricerat område verkställdes byggnationen av överföringsledningen under åren 2013-2014 för att möjliggöra framtida VA-anslutning.

Fastigheter i Spraggarboda och Gubboda har inventerats av bygg- och miljönämnden. Under inventering utförd år 2012 bedömdes cirka 50% av avloppen som icke godkända. Bygg- och miljönämndens bedömning är att det finns ett behov av att inrätta verksamhetsområde för allmänna vattentjänster i området samt att ansluta fastigheter inom verksamhetsområdet till den allmänna VA-anläggningen.

Behovet föreligger både med avseende på status i närliggande recipient och tillgången till grundvatten av god kapacitet och kvalitet.

Beroenden

Befintliga överföringsledningar för vatten och spillvatten är dragna längs med kusten väster om Spillersboda. Dessa ledningar är i drift sedan 2014. Spillvattenledningen leds idag till Spillersboda avloppsreningsverk som har en begränsad möjlighet att ta emot och rena spillvatten från ytterligare abonnenter. Avloppsreningsverket i Spillersboda har nått sitt kapacitetstak och har svårt att klara gällande utsläppskrav. En avveckling av avloppsreningsverket, med påföljande ombyggnad av avloppsreningsverket till pumpstation för anslutning till avloppsledningen mot Kapellskärs ARV, planeras. Anslutning av ytterligare abonnenter i Spraggarboda, Gubboda m.fl. är möjlig först när det utökade Kapellskärs avloppsreningsverk är färdigbyggt, dvs tidigast år 2021.

Utbyggnaden av allmänna vattentjänster i Spraggarboda och Gubboda är m.a.o. dels beroende av en kapacitetsökning i Kapellskärs ARV, dels av byggandet av en överföringsledning från nuvarande Spillersboda ARV till Kapellskärsledningen.

Figur 7. Spraggarboda och Gubboda. Utbyggnadsprojektets omfattning kommer att utredas i samband med projektstart.

Finnby (Rimbo)

Behovet av att lösa VA-frågan i ett större sammanhang i området är prioriterat (prioritetsgrupp 3) enligt bygg- och miljönämnden.

Kunskapen om behovet av att lösa VA-frågan utanför vattenskyddsområdet behöver förbättras.

Tidigast möjliga projektstart för utbyggnad av VA-nätet i Finnby (Rimbo) planeras inom 3 – 5 år.

VA-verksamhetsområdets framtida omfattning behöver utredas utifrån vilka fastigheter som kan anses ha ett behov av att VA-försörjningen löses i ett större sammanhang, Figur 8.

Bakgrund

Området Finnby omfattas idag till stor del av vattenskyddsområde och ligger i nära anslutning till verksamhetsområde för allmänna vattentjänster. Bygg- och miljönämnden har med resultatet från genomförda inventeringar inom vattenskyddsområdet 2013 konstaterat att 80% av de enskilda avloppsanläggningarna är i behov av åtgärd.

Bygg- och miljönämnden pekar på behovet att genomföra inventering av de enskilda avloppsanläggningarna utanför vattenskyddsområdet för att få en bättre kännedom om områdets avloppsstatus och eventuellt behov av att lösa VA-försörjningen i ett större sammanhang.

Vattenresursen Röåsen-Bergby har hög regional prioritet i Regional vattenförsörjningsplan för Stockholms län. Reservvattentäkten för Rimbo och Rånäs är skyddsvärd och ingår i kommunens reservvattenområde tillsammans med Norrvattens reservvattentäkter i Lohäradsåsen. Befintligt vattenskyddsområde kommer att ses över med ansökan om reviderade skyddsföreskrifter.

Rimbo-Söderby har tagits bort ur prioriteringslistan då området ligger långt ifrån befintligt vattenskyddsområde.

Beroenden

Området ligger delvis inom vattenskyddsområde och en lokal allmän avloppslösning anses därför inte lämplig. Utbyggnaden av verksamhetsområde i Finnby är därför beroende av förnyelse och upprustning av avloppsreningsverket i Rimbo, bl.a. gällande kvävereningen. Dessutom kräver utbyggnaden överföringsledningar till området för dricksvatten och spillvatten.

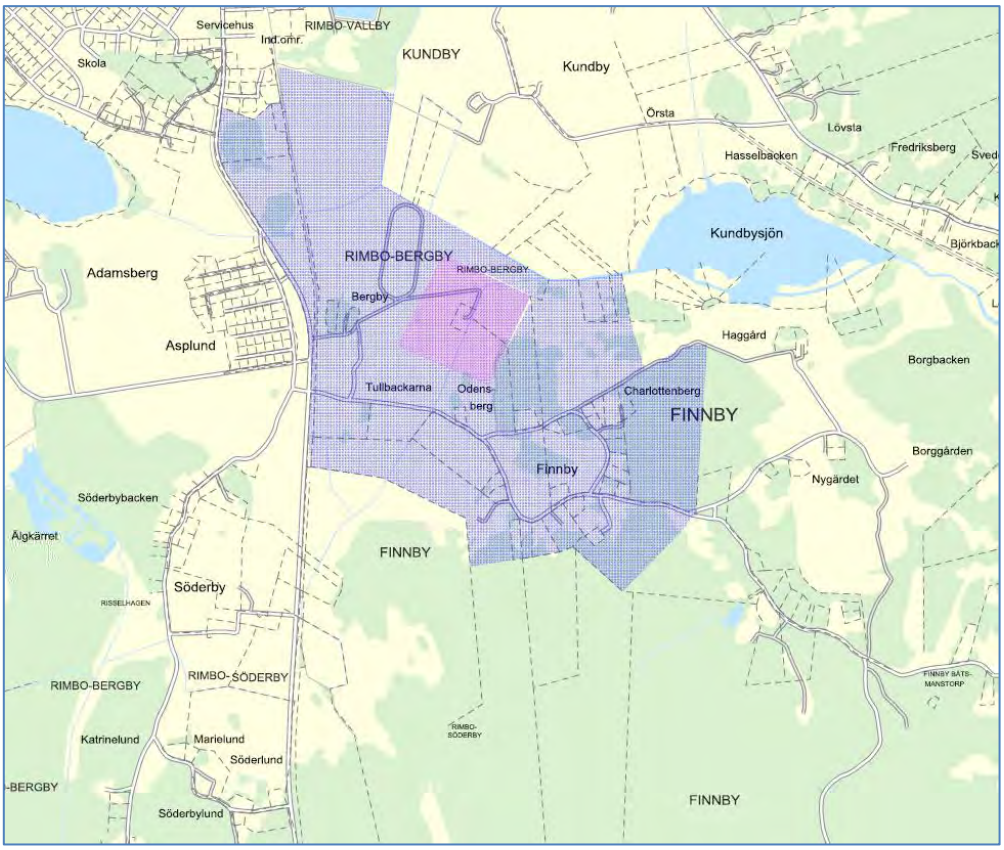

Figur 8. Finnby (Rimbo). Yttre och inre vattenskyddsområde markerat. Utbyggnadsprojektets omfattning kommer att utredas i samband med projektstart.

Frihamra, Kilen

Behovet av att lösa VA-frågan i ett större sammanhang i området är prioriterat (prioritetsgrupp 3) enligt bygg- och miljönämnden.

Tidigast möjliga projektstart för utbyggnad av VA-nätet i Frihamra, Kilen är inom 7 – 10 år.

VA-verksamhetsområdets omfattning behöver utredas utifrån vilka fastigheter som kan anses ha ett behov av att VA-försörjningen löses i ett större sammanhang, Figur 9.

Bakgrund

Bygg- och miljönämnden har med resultatet från genomförda inventeringar i området, ansett att det bör fastställas ett verksamhetsområde, då de enskilda avloppen i området utgör en olägenhet för människors hälsa och miljön. Området som inventerats av bygg- och miljönämnden omfattar ca 70 fastigheter. Omfattningen av ett framtida verksamhetsområde för allmänna vattentjänster är inte utredd utifrån LAV.

Området ligger delvis inom vattenskyddsområde för Lohäradsåsen. Norrvatten har pekat ut vattentäkten i området som en av de viktigare reservvattentäkterna. Vattentäkten pekas även ut som en reservvattentäkt av högsta prioritet i Regional vattenförsörjningsplan för Stockholms län.

Behovet av allmänna vattentjänster i Frihamra, Kilen bedöms inte vara tillräckligt utrett för att motivera att området skall ligga i prioriteringsklass 1. Nya föreskrifter för vattenskyddsområdet är under prövning. Utredningar finns framtagna, men kräver ytterligare granskning.

Beroenden

Det allmänna vattennätet är till viss del redan utbyggt i området. Området ligger delvis inom vattenskyddsområde och en lokal allmän avloppslösning anses därför inte lämplig. Utbyggnaden av verksamhetsområde i Frihamra, Kilen är därför beroende av förnyelse och upprustning av avloppsreningsverket i Finsta.

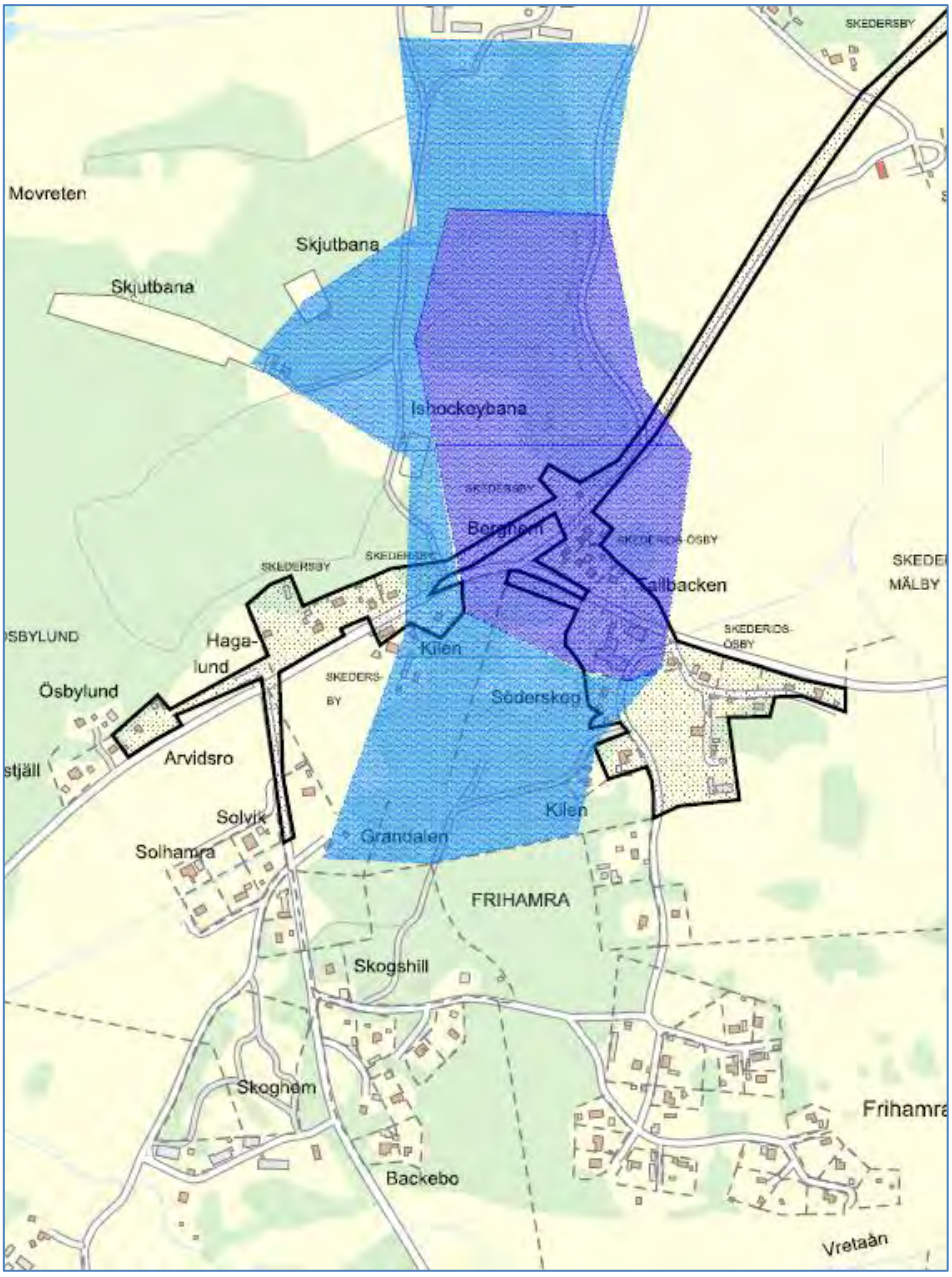

Figur 9. Frihamra, Kilen. Befintligt och utbyggt verksamhetsområde för vatten inom svart markering. Yttre och inre vattenskyddsområde markerat med blått respektive lila. Utbyggnadsprojektets omfattning kommer att utredas i samband med projektstart.